

Concordia Seminary - Saint Louis

Scholarly Resources from Concordia Seminary

Ebooks

Print Publications

3-2-2020

The Book of Numbers

J. A. Paterson
ir_patersonj@csl.edu

Follow this and additional works at: <https://scholar.csl.edu/ebooks>

Part of the [Biblical Studies Commons](#)

Recommended Citation

Paterson, J. A., "The Book of Numbers" (2020). *Ebooks*. 3.
<https://scholar.csl.edu/ebooks/3>

This Book is brought to you for free and open access by the Print Publications at Scholarly Resources from Concordia Seminary. It has been accepted for inclusion in Ebooks by an authorized administrator of Scholarly Resources from Concordia Seminary. For more information, please contact seitzw@csl.edu.

J. A. Paterson

The Book of Numbers

in Hebrew

BS15
2
1893
V.4

BS15
2
1893
x4

THE present edition of the *Sacred Books of the Old Testament* in Hebrew exhibits the reconstructed text on the basis of which our new Version in the *Polychrome Bible* has been prepared by the learned contributors mentioned on the inside page of the back cover.

5

Departures from the Received Text are indicated by critical marks: — *v* (*i. e.* *V* = *Versions*) designate a reading adopted on the authority of the Ancient Versions (², ³, &c. indicate that the respective glosses relegated to the foot of the page are omitted in the Versions, esp. *¶*, *e. g.* Num. 15, 15); — *c* (*i. e.* *c* = *conjecture*) are used for Conjectural Emendations; and *g* (*i. e.* *g* = *נקוד*), for changes involving merely a departure from the Masoretic points (*e. g.* 36, 2), or a different division of the consonantal text. A פסק | indicates transposition of the Masoretic פסקו |; *v* are used in cases where the *ק* has been adopted instead of the *כ*, and *||* for changes introduced by reason of Parallel Passages. A small note of 15 exclamation, calls attention to readings deliberately preferred on the strength of some Heb. manuscripts or early printed editions of good authority. Doubtful Words or Passages are enclosed in notes of interrogation (?). Occasionally two critical marks are combined, *e. g.* *vc*, *i. e.* Deviations from the Received Text suggested by the Versions as well as by Parallel Passages; or *vg*, *i. e.* Departures from the Masoretic points, supported by the Versions, &c. [] calls attention to transposed passages, the traditional position of the words in the Received Text being marked by [] while the transposed words are enclosed in []. In addition to these *brackets*, [], *braces*, { }, and *parentheses*, (), are used if there are two or three transpositions on the same page. In cases where two or three consecutive 25 words are transposed the traditional sequence is indicated by 1 2 3 &c. respectively prefixed to the individual words *e. g.* 30, 8. Transposition of consonants is indicated by figures above the respective letters (*e. g.* 3, 49). Passages corrupted beyond emendation are indicated by, while * * * point to *Lacuna* in the original. Passages printed in smaller type (6, 24–26; 10, 35, 36; 21, 14^b, 15, 17^b, 18, 30 27^b–30) represent Quotations (*cf.* Jud. 14, 14, 18; 15, 16; Is. 23, 16).

The Ancient Versions are referred to in the *Notes* under the following abbreviations: — *M* = Masoretic Text; *LXX* = Targum; *P* = Peshita; *A* = Arabic Version; *V* (*i. e.* Jerome) = Vulgate; *E* = Ethiopic Version; *Q* = Aquila; *Θ* = Theodotus; *Σ* = Symmachos. *sm* denotes the Samaritan recension of the Pentateuch. *GA* means Codex Alexandrinus (*A*), *GL* = Lucianic recension (*A*); *GM* = Ambrosianus, (*F*; — *M* = Mediolanensis); *GS* = Sinaiticus (*S*), *GV* = Vaticanus (*B*). *TO* = Targum of Onkelos; *TE* = Targum of Pseudo-Jonathan (תרגום ירושלמי).

The heavy-faced figures in the left margin of the *Notes* (1, 2, 3, &c.) refer to the chapters, the numbers in () to the verses of the Hebrew text. The mark [^] means *omit(s)* or *omitted by*; *alt.* = *as an alternative*; 1°, 2° = *first* or *second occurrence*, respectively. AV = Authorized Version; RV = Revised Version.

Num.

The Book of Numbers

PATERSON

✓
BILL OF MERIT 1893

THE SACRED BOOKS
OF
The Old Testament

A CRITICAL EDITION OF THE HEBREW TEXT

PRINTED IN COLORS, WITH NOTES

PREPARED

by eminent Biblical scholars of Europe and America

UNDER THE EDITORIAL DIRECTION OF

PAUL HAUPT

PROFESSOR IN THE JOHNS HOPKINS UNIVERSITY, BALTIMORE

PART 4

The Book of Numbers

BY

J. A. PATERSON

Leipzig

J. C. HINRICHS'SCHE BUCHHANDLUNG

1900

Baltimore

THE JOHNS HOPKINS PRESS

London, W. C.

DAVID NUTT, 57-59 LONG ACRE

THE
Book of Numbers

CRITICAL EDITION OF THE HEBREW TEXT

PRINTED IN COLORS

EXHIBITING THE COMPOSITE STRUCTURE OF THE BOOK

WITH NOTES

BY

THE REV. J. A. PATERSON, D. D.

PROFESSOR OF HEBREW AND OLD TESTAMENT EXEGESIS
NEW COLLEGE, EDINBURGH

Leipzig

J. C. HINRICHS'SCHE BUCHHANDLUNG

1900

Baltimore
THE JOHNS HOPKINS PRESS

London, W. C.
DAVID NUTT, 57-59 LONG ACRE

- דגל מתנה ראובן תימנה לצבאתם ונשיא לבני ראובן אליעזר בן שריאור: 2,
 וצבאו ופקדיהם ששה וארבעים אלף וחמש מאות: 11
 והחונם עליו מטה שמעון ונשיא לבני שמעון שלמיהל בן צורישידי: וצבאו 13,12
 ופקדיהם תשעה וחמשים אלף ושלוש מאות: 14
 ומטה נד ונשיא לבני נד אליסף בן רעואל: וצבאו ופקדיהם חמשה וארבעים 14,15
 אלף ושש מאות וחמשים: 16
 כל הפקדים למחנה ראובן מאת אלף ואחד וחמשים אלף וארבע מאות 16
 וחמשים לצבאתם ושנים יסעו: 17
- 10 ונסע אהל מועד מחנה הלוי בתוך המחנות כאשר יחנו כן יסעו איש על 17
 ירו לדגליהם:
- דגל מחנה אפרים לצבאתם ימה ונשיא לבני אפרים אלישמע בן עמיהוד: 18
 וצבאו ופקדיהם ארבעים אלף וחמש מאות: 19
 ועליו מטה מנשה ונשיא לבני מנשה זמליאל בן פדהנור: וצבאו ופקדיהם 21,22
 שנים ושלושים אלף ומאתים: 23
 ומטה בנימן ונשיא לבני בנימן אקידן בן נדעני: וצבאו ופקדיהם חמשה 23,22
 ושלושים אלף וארבע מאות: 24
 כל הפקדים למחנה אפרים מאת אלף ושמנת אלפים ומאה לצבאתם 24
 ושלושים יסעו: 20
- דגל מחנה דן צפנה לצבאתם ונשיא לבני דן אחיעזר בן עמישידי: וצבאו 26,27
 ופקדיהם שנים וששים אלף ושבע מאות: 28
 והחנים עליו מטה אשר ונשיא לבני אשר פנעיהל בן עקרן: וצבאו ופקדיהם 28,27
 אחד וארבעים אלף וחמש מאות: 29
 ומטה נפתלי ונשיא לבני נפתלי אחירע בן עינן: וצבאו ופקדיהם שלשה 29,29
 וחמשים אלף וארבע מאות: 30
 כל הפקדים למחנה דן מאת אלף ושבעה וחמשים אלף ושש מאות 31
 לאחריה יסעו לדגליהם: 32
 אלה פקודי בני ישראל לבית אבתם כל פקודי המחנות לצבאתם שש 32
 מאות אלף ושלושת אלפים וחמש מאות וחמשים: 33
 והלויים לא תקפדו בתוך בני ישראל כאשר צוה יהוה את משה: 33
 ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה יהוה את משה כן חנו לדגליהם וכן נסעו 34
 איש למשפחתו על בית אבתיו: 35
- 35 ואלה תולדת אהרן ביום דבר יהוה את משה בהר סיני: ואלה שמות בני 3,2,8
 אהרן הבכר נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר: אלה שמות בני אהרן הכהנים 3
 המשוחים אשר מלא ידם לכהן: וימת נדב ואביהוא בהקרבם אש זרה לפני יהוה 4
 במדבר סיני ובנים לא היו להם ויכהן אלעזר ואיתמר על פני אהרן אביהם: 5
 וידבר יהוה אל משה לאמר: תקרב את משה לוי והעמדת אתו לפני אהרן 6,4
 הכהן ושרתו אתו: ושמרו את משמרתו ואת משמרת כל העדה לפני אהל מועד 7
 לעבד את עבדת המשכן: ושמרו את כל כלי אהל מועד ואת משמרת בני ישראל 8

- I, ל
31 שנה ומעלה כל יצא צבא: פקדיהם למטה וכולן שבעה וחמשים אלף וארבע מאות:
- 32 לבני יוסף
- לבני אפרים תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמת מכן עשרים 5
33 שנה ומעלה כל יצא צבא: פקדיהם למטה אפרים ארבעים אלף וחמש מאות:
34 לבני מנשה תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמת מכן עשרים
35 לה שנה ומעלה כל יצא צבא: פקדיהם למטה מנשה שנים ושלשים אלף ומאתים:
36 לבני בנימין תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמת מכן עשרים שנה
37 ומעלה כל יצא צבא: פקדיהם למטה בנימין חמשה ושלשים אלף וארבע מאות: 10
38 לבני דן תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמת מכן עשרים שנה
39 ומעלה כל יצא צבא: פקדיהם למטה דן שנים ושלשים אלף ושבע מאות:
40 מ לבני אשר תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמת מכן עשרים
41 שנה ומעלה כל יצא צבא: פקדיהם למטה אשר אחד וארבעים אלף וחמש
15 מאות:
42 יליבני נפתלי תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמת מכן עשרים
43 שנה ומעלה כל יצא צבא: פקדיהם למטה נפתלי שלשה וחמשים אלף וארבע
מאות:
44 אלה הפקדים אשר פקד משה ואהרן ונשיאי ישראל שנים עשר איש איש
20 אחד-למטה אחד- לבית אבתו היו:
45 ויהיו כל פקודי בני ישראל לבית אבתם מכן עשרים שנה ומעלה כל יצא
46 צבא בישראל: ויהיו כל הפקדים שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות
וחמשים:
47 והלויים למטה אבתם לא התפקדו בתוכם:
- 25
- 48.49 וידבר יהוה אל משה לאמר: אך את מטת לוי לא תפקד ואת ראשם לא
1 תשא בתוך בני ישראל: ואתה תפקד את הלויים על משכן העדת ועל כל כליו
ועל כל אשר לו המה ישאו את המשכן ואת כל כליו והם ישרתוהו וסביב למשכן
51 יהנו: ובנסע המשכן וירידו אתו הלויים ובחנת המשכן יקימו אתו הלויים והזר
52 הקרב יזמת: וחנו בני ישראל איש על מחנהו ואיש על דגלו לצבאתם: והלויים
30 יחנו סביב למשכן העדת ולא יהיה קצף על עדת בני ישראל ושמרו הלויים את
משמרת משכן העדות:
54 ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה יהוה את משה בן עשו:
- 2, א
35 וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר: איש על דגלו באתת לבית אבתם
יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו:
3 והחנים קדמה מזרחה דגל מחנה יהודה לצבאתם ונשיא לבני יהודה נתשון
4 בן עטינדב: וצבאו ופקדיהם ארבעה ושבעים אלף ושש מאות:
5.ה והחנים עליו מטה ישׁ־בר ונשיא לבני ישׁ־בר נתגאל בן צוער: וצבאו
6 ופקדיהם: ארבעה וחמשים אלף וארבע מאות:
40 7.8 י-מטה וכולן ונשיא לבני וכולן אליאב בן הלן: וצבאו ופקדיהם: שבעה
וחמשים אלף וארבע מאות:
9 כל הפקדים למחנה יהודה מאת אלף ושמונים אלף וששת אלפים וארבע
מאות לצבאתם ראשנה יסעו:

- ואם אין לאיש נאל להשיב האשם אליו האשם המושב ליהוה לפהן ^{5,8} יהיה מלבד
 איל הכפרים אשר יכפר בו עליו: וכל תרומה לכל קדשי בני ישראל אשר יקריבו
 לפהן לו יהיה: ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לפהן לו יהיה:
- וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש איש ^{12,11}
 כי תשטה אשתו ומעלה בו מעל: ושכב איש יאתה שכבת זרע ונעלם מעיני ¹³
 אישה ונסתרה והא נטמאה ועד אין בה והא לא נתפשה: ועבר עליו רוח קנאה ¹⁴
 וקנא את אשתו והא נטמאה או עבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו והא לא
 נטמאה: והביא האיש את אשתו אל הפהן והביא את קרבנה עליה עשירת האיפה ¹⁵
 קמח שערים לא יצק עליו שמן ולא יתן עליו לכנה כי מנחת קנאת הא מנחת
 זברן מוקרת עון: ¹⁰
- והקריב אתה הפהן והעמדה לפני יהוה: ולקח הפהן מים חיים בכלי חרש ^{17,16}
 ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן יקח הפהן ונתן אל המים: והעמיד הפהן ¹⁸
 את האישה לפני יהוה ופרע את ראש האישה ונתן על כפיה את מנחת הזברן
 מנחת קנאת הא וכיד הפהן יהיו מי המרים המאָררים: והשביע אתה הפהן ואמר ¹⁹
 אל האישה אם לא שכב איש יאתך ואם לא שטית טמאה תחת אישך הנקי ממי ¹⁵
 המרים המאָררים האלה: ואף כי שטית תחת אישך וכי נטמאת ויהן איש בך
 את שקבתו מבלעדי אישך: והשביע הפהן את האישה בשבעת האָלה ואמר הפהן ²¹
 לאישה יתן יהוה אותך לאָלה ולשבעה כתוך עמך בתת יהוה את ירכך נפלת
 ואת בטנג צבה: ובאו המים המאָררים האלה במעוף ילצבות בטן וילגפול ירך ²²
 ואמרה האישה אמן אמן: וכתב את האלת האלה הפהן בכפר ומחה אל מי ²³
 המרים: והשקה את האישה את מי המרים המאָררים ובאו בה המים המאָררים ²⁴
 למרים: ולקח הפהן מיד האישה את מנחת הקנאת והניף את המנחה לפני יהוה ²⁵
 והקריב אתה אל המזבח: וקמין הפהן מן המנחה את אוכרתה והקטיר המזבחה
 ואחר ישקה את האישה את המים: והשקה את המים והיה אם נטמאה ותמעל ²⁷
 מעל באישה ובאו בה המים המאָררים למרים וצבתה בטנה ונפלה ירכה והיתה ²⁵
 האישה לאָלה בקרב עמה: ואם לא נטמאה האישה וטהרה הא ונקתה ונורעה זרע: ²⁸
 זאת תורת הקנאת אשר תשטה אישה תחת אישה ונטמאה: או איש אשר ^{2,29}
 תעבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו והעמיד את האישה לפני יהוה ועשה לה
 הפהן את כל התורה הזאת: ונקח האיש מעון והאישה ההא תשא את עונה: ³¹
- וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש או ^{6,2,4}
 אישה כי יפלא לנדר נדר להזיר ליהוה: מיין ושבר יזיר חמין יין וחמין שכר ³
 לא ישתה וכל משרת ענבים לא ישתה וענבים לחים ויבשים לא יאכל: כל ימי ⁴
 נורו מכל אשר יעשה מנפן היין מחרצנים ועד זג לא יאכל: כל ימי נדר נורו תעד ⁵
 לא יעבר על ראשו עד מלאת הימם אשר יזיר ליהוה קדש יהיה גדל פרע שער
 ראשו: כל ימי הזירו ליהוה על נפש מת לא יבא: לאביו ולאמו לאחיו ולאחתו ^{7,6}
 לא יטמא להם במתם כי נזר אלהיו על ראשו: כל ימי נורו קדש הא ליהוה: ⁸
 וכי ימות מת עליו כפתע פתאם וטמא ראש נורו ונלח ראשו ביום טהרתו ⁹
 ביום השביעי ילחננו: וביום השמיני יבא שתי תרים או שני בני יונה אל הפהן ¹⁰
 אל פתח אהל מועד: ועשה הפהן אחד לחטאת ואחד לעלה וכפר עליו מאשר ¹¹
 חטא על הנפש וקדש את ראשו ביום ההא: והזיר ליהוה את ימי נורו והביא ¹²
 כבש בן שנתו לאשם והימים הראשנים יפלו כי טמא נורו:
 וזאת תורת הנזיר ביום מלאת ימי נורו יביא את קרבנו יאל נפתח ויהל ¹³
 מועד: והקריב אתו ליהוה כבש אחד בן שנתו תמים [] לעלה וכבישה אחת בת ¹⁴
 שנתה תמימה לחטאת ואיל אחד אחד תמים לשלמים: וכל מצות סלת חלת כלולת ¹⁵

- 4.27 כל אשר יעשה להם ועבדו: על פי אהרן ובניו תהיה כל עבדת בני הנִרְשָׁנִי לבל משאם ולכל עבדתם ופקדתם עליהם ב-שמִי-ת את כל משאם:
28 ואת עבדת משפחת בני הנִרְשָׁנִי באהל מועד ומשמרתם ביד איתמר בן אהרן הכהן:
- 5.29 בני מִרְרֵי למשפחתם לבית אבתם תפקד אתם: מִבֵּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה 5
31 ועד בֵּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּפְקְדֵם כֹּל הַבָּא לַצֵּבָא לַעֲבֹד את עבדת אהל מועד: וזאת משמרת משאם לכל עבדתם באהל מועד קרשי המשכן ובריהיו ועמודיו ואֲדָנָיו: 32 ועמודי החֹצֵר סביב ואֲדָנֵיהֶם ויִתְּלֵם וּמִיתְרֵיהֶם לְכֹל כְּלֵיהֶם וְלִכְל עֲבֹדָתָם וּבִשְׂמַת תִּפְקְדוּ אֹת כֹּל-כְּלֵי מִשְׁמַרְתִּי מִשָּׂאֵם:
33 ואת עבדת משפחת בני מִרְרֵי לְכֹל עֲבֹדָתָם באהל מועד ביד איתמר בן אהרן הכהן: 10
- 34 ויפקד משה ואהרן ונשיאי העדה את בני הקקתי למשפחתם ולבית אבתם: 34
לה מִבֵּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה ועד בֵּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כֹּל הַבָּא לַצֵּבָא לַעֲבֹדָה באהל מועד: ויהיו פקדיהם למשפחתם אלפים שבע מאות וחמשים: 36
37 אלה פקודי משפחת הקקתי כל העבד באהל מועד אשר פקד משה ואהרן על פי 15 יהוה ביד משה:
- 39-38 ופקודי בני נרשון למשפחתם ולבית אבתם: מִבֵּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה ועד 38
בֵּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כֹּל הַבָּא לַצֵּבָא לַעֲבֹדָה באהל מועד: ויהיו פקדיהם למשפחתם לבית אבתם אלפים ושש מאות ושלשים: 20
41 אלה פקודי משפחת בני נרשון כל העבד באהל מועד אשר פקד משה ואהרן על פי יהוה:
- 42-43 ופקודי משפחת בני מִרְרֵי למשפחתם לבית אבתם: מִבֵּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה 42
44 וּמַעְלָה ועד בֵּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כֹּל הַבָּא לַצֵּבָא לַעֲבֹדָה באהל מועד: ויהיו פקדיהם 25 למשפחתם שלשת אלפים ומאתים:
45 אלה פקודי משפחת בני מִרְרֵי אשר פקד משה ואהרן על פי יהוה ביד משה:
- 46 כל הפקדים אשר פקד משה ואהרן ונשיאי ישראל את הלויים למשפחתם 46
47 ולבית אבתם: מִבֵּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה ועד בֵּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כֹּל הַבָּא לַעֲבֹד עֲבֹדָתָם 30
48 עֲבֹדָה וְעֲבֹדָת מִשָּׂא באהל מועד: ויהיו פקדיהם שִׁמֹּנֶת אֲלָפִים וּחֲמִשׁ מֵאוֹת 48
49 וּשְׁמֹנִים: על פי יהוה פקד אותם ביד משה איש איש על עבדתו ועל משאיו 49
ב-אשר צוה יהוה את משה:

35

- 5.2.8 וידבר יהוה אל משה לאמר: צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה כל צרוע 5
3 וכל זב וכל סמא לנפש: מזכר עד נקבה תשלחו אל מחוץ למחנה תשלחום ולא 3
4 ישמאו את מחניהם אשר אני שֹׁבֵן בְּתוֹכָם: ויעשו כן בני ישראל וישלחו אותם אל מחוץ למחנה כאשר דבר יהוה אל משה כן עשו בני ישראל:
6.ה וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל איש או אשה כי יעשו 40
7 מכל הטאת האדם למעל מעל ביהוה ואשמה הנפש ההא: והתנודו את הטאתם אשר עשו: והשיב את אשמו בראשו וחמישיתו יָפֶה עליו ונתן לאשר אשם לו:

- 7.23 ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני שנה חמשה
זה קרבן נתנאל בן צוער:
- 24.26 ביום השלישי נשיא לבני זבולן אליאב בן חלן: קרבנו קערת כסף אחת
שלושים ומאה משקלה מורק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים
27.26 סלת כלולה בשמן למנחה: כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בן
29.28 בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה: שעיר עזים אחד לחטאת: ולזבח השלמים
בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן אליאב
בן חלן:
- 31.5 ביום הרביעי נשיא לבני ראובן אליצור בן שדיאור: קרבנו קערת כסף אחת
שלושים ומאה משקלה מורק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים
33.32 סלת כלולה בשמן למנחה: כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בן בקר
34.34 איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה: שעיר עזים אחד לחטאת: ולזבח השלמים
בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן אליצור
בן שדיאור:
- 37.36 ביום החמישי נשיא לבני שמעון שלמיאל בן צורישרי: קרבנו קערת כסף
אחת שלושים ומאה משקלה מורק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם
39.38 מלאים סלת כלולה בשמן למנחה: כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד
41.5 בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה: שעיר עזים אחד לחטאת: ולזבח
השלמים בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה
20 קרבן שלמיאל בן צורישרי:
- 43.42 ביום הששי נשיא לבני נד אליסף בן ירעואל: קרבנו קערת כסף אחת
שלושים ומאה משקלה מורק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים
44.44 סלת כלולה בשמן למנחה: כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בן בקר
47.46 איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה: שעיר עזים אחד לחטאת: ולזבח השלמים
בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן
25 אליסף בן ירעואל:
- 49.48 ביום השביעי נשיא לבני אפרים אלישמע בן עמיהוד: קרבנו קערת כסף
אחת שלושים ומאה משקלה מורק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם
51.2 מלאים סלת כלולה בשמן למנחה: כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד
53.52 בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה: שעיר עזים אחד לחטאת: ולזבח
השלמים בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה
קרבן אלישמע בן עמיהוד:
- 54.26 ביום השמיני נשיא לבני מנשה נמליאל בן פדהצור: קרבנו קערת כסף אחת
שלושים ומאה משקלה מורק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים
57.56 סלת כלולה בשמן למנחה: כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בן בקר
59.58 איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה: שעיר עזים אחד לחטאת: ולזבח השלמים
בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן נמליאל
בן פדהצור:
- 61.5 ביום התשיעי נשיא לבני בנימין אבידן בן גרעני: קרבנו קערת כסף אחת
שלושים ומאה משקלה מורק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים
63.62 סלת כלולה בשמן למנחה: כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בן בקר
64.64 איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה: שעיר עזים אחד לחטאת: ולזבח השלמים
בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן אבידן
בן גרעני:

6,16 בשמן ורקיני מצות מִשְׁחֵים בשמן ומנחתם ונסכיהם: והקריב הבהן לפני יהוה
 17 ועשה את חֲטָאתוֹ ואת עלתו: ואת הָאֵיל יעשה וכת שלמים ליהוה על כל המצות
 18 ועשה הבהן את מנחתו ואת נסכו: וגלח הנזיר פתח אהל מועד את ראש נזרו
 19 ולקח את שְׁעַר ראש נזרו ונתן על האיש אשר תחת וכת השלמים: ולקח הבהן
 את הזרע בשלה מן הָאֵיל והלת מצה אחת מן הסל ורקיני מצה אחד ונתן על 5
 כ כפי הנזיר אחר התגלחו את נזרו: והניף אותם הבהן תנופה לפני יהוה קדש
 הא לבהן על חֲזֵה התנופה ועל שוק התרומה ואחר ישתה הנזיר יין:
 21 ואת תורת הנזיר אשר ידר קרבנו ליהוה על נזרו מלבד אשר תשיג ידו כפי
 נדרו אשר ידר כן יעשה על תורת נזרו:

10 ויִדְבֹר יהוה אל מֹשֶׁה לאמר: דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תִּכְרְבוּ את
 23,22 בני ישראל לֵאמֹר להם:

24 יִכְרֹבֵךְ יהוה וישמרך:
 כה יֵאָר יהוה פניו אליך ויִהְיֶהָ:
 15 ישא יהוה פניו אליך
 26 וישם לך שלום:

27 ושמנו את שמי על בני ישראל ואני אֶכְרַבְכֶם:

20 7, א ויהי ביום כלות מִשֶׁה להקים את המשכן וימשח אתו ויקדש אתו ואת כל
 2 בָּלְיוֹ ואת המזבֵּחַ ואת כל כליו וימשחם ויקדש אתם: ויקריבו נשיאי ישראל ראשי
 3 בית אבתם הם נשיאי המטת הם העמדים על הפְּקָדִים: ויבואו את קרבנם לפני
 יהוה שש עגלות צב ושני עשר בקר עֲגֵלָה על שני הנשאים ושור לאחד ויקריבו
 אותם לפני המשכן:
 25 ויאמר יהוה אל מֹשֶׁה לאמר: קח מאתם והיו לעבד את עבדת אהל מועד
 6 ונתתה אותם אל הלויים איש כפי עֲבֹדָתוֹ: ויקח מִשֶׁה את העגלות ואת הבקר
 7 ויתן אותם אל הלויים: את שתי העגלות ואת ארבעת הבקר נתן לבני גֵרְשׁוֹן
 8 כפי עֲבֹדָתָם: ואת ארבע העגלות ואת שִׁמְנֵת הבקר נתן לבני מְרָרִי כפי עֲבֹדָתָם
 9 ביד איתמר בן אהרן הבהן: ולבני קֶהָת לא נתן כי עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם
 בכֶּתֶף יִשָּׂאוּ:

י ויקריבו הנשאים את הַנְּזִבַת המזבֵּחַ ביום הַקִּישָׁת אתו ויקריבו הנשאים את
 11 קרבנם לפני המזבֵּחַ: ויאמר יהוה אל מֹשֶׁה נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום
 יקריבו את קרבנם לחֲנֻפֵת המזבֵּחַ:
 12 ויהי המקריב ביום הראשון את קרבנו נחשון בן עמינדב יִשָּׂא־יֵשׁ־כֹּר לִמִּשֶׁה יהודה:
 13 וקרבנו קֶעֶרֶת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מורק אחד כסף שבעים שקל
 14 בשקל הקדש שניהם מִלֵּאִים סֵלֶת בלולה בשמן למנחה: כף אחת עֲשָׂרָה זהב
 16,18 מִלֵּאָה קִטְרֵת: פר אחד בן בקר אֵיל אחד כבש אחד בן שנתו לעֲלֹה: שְׁעִיר עִזִּים
 17 אחד לחטאת: ולזבח השלמים בקר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה כִּבְשִׁים
 בני שנה חֲמִשָּׁה זה קרבן נחשון בן עמינדב:
 40 19,18 ביום השני הקריב נתנאל בן צוּעֵר נשיא יִשָּׁ־כֹּר: הקרב את קרבנו קֶעֶרֶת
 כסף אחת שלשים ומאה משקלה מורק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש
 כ שניהם מִלֵּאִים סֵלֶת בלולה בשמן למנחה: כף אחת עֲשָׂרָה זהב מִלֵּאָה קִטְרֵת:
 22,21 פר אחד בן בקר אֵיל אחד כבש אחד בן שנתו לעֲלֹה: שְׁעִיר עִזִּים אחד לחטאת:

- 8,13 חטאת ואת האחד עלה ליהוה לכפר על הלויים: והעמדת את הלויים לפני אהרן
 ולפני בניו והנפת אתם תנופה ליהוה: והבדלת את הלויים מתוך בני ישראל
 והיו לי הלויים: ואחרי כן יבאו הלויים לעבד את עבדתי אהל מועד: כי נתנים
 16:16 נתנים המה לי מתוך בני ישראל תחת פטרת כל רחם יכבוד יבבני ישראל
 לקחתי אתם לי: כי לי כל בכור בכני ישראל באדם ובבהמה ביום הפתי כל
 17 בכור בארץ מצרים הקדשתי אתם לי: ואקח את הלויים תחת כל בכור בכני
 18 ישראל: ואתנה את הלויים נתנים לאהרן ולבניו מתוך בני ישראל לעבד את
 עבדתי בני ישראל באהל מועד ולכפר על בני ישראל ולא יהיה בבני ישראל
 ננף בנשת בני ישראל אל הקדש: ויעש משה ואהרן וכל עדת בני ישראל ללויים כ
 ככל אשר צוה יהוה את משה ללויים כן עשו להם בני ישראל: ויתחטאו הלויים: 10
 ויכבסו בגדיהם וינף אהרן אתם תנופה לפני יהוה ויכפר עליהם אהרן לטהרם:
 ואחרי כן באו הלויים לעבד את עבדתם באהל מועד לפני אהרן ולפני בניו כאשר
 22 צוה יהוה את משה על הלויים כן עשו להם:
 וידבר יהוה אל משה לאמר: ואת התורה אשר ללויים מבן חמש ועשרים שנה
 24:23 ומעלה יבוא לצבא צבא בעבדת אהל מועד: ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבדה
 15 ולא יעבד עוד: ושרת את אחיו באהל מועד לשמר משמרת ועבדה לא יעבד
 26 ככה תעשה ללויים במשמרתם:

- 9 וידבר יהוה אל משה במדבר סיני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים בחדש א
 9:20 הראשון לאמר: * * * ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו: בארבעה עשר יום בחדש
 הוה בין הערפים תעשו אתו במערו ככל חקתיו וככל משפטיו תעשו אתו: וידבר
 4 משה אל בני ישראל לעשת הפסח: ויעשו את הפסח בראשון בארבעה עשר ה
 יום לחדש בין הערפים במדבר סיני ככל אשר צוה יהוה את משה כן עשו בני
 ישראל:
 25 ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשת הפסח ביום ההא
 6 ויקרבו לפני משה ולפני אהרן ביום ההא: ויאמרו האנשים ההמה אליו אנתנו
 7 טמאים לנפש אדם למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן יהוה במערו בתוך בני
 ישראל: ויאמר אלהם משה עמרו ואשמעה מה יצוה יהוה לכם:
 8 וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל לאמר איש איש כי יהיה ה
 9:30 טמא לנפש או בדרך רחקה לכם או לדלתכם ועשה פסח ליהוה: בחדש השני
 בארבעה עשר יום בין הערפים יעשו אתו על מצות ומררם יאכלהו: לא ישארו
 12 טמנו עד בקר ועצם לא ישברו בו ככל חקת הפסח יעשו אתו: והאיש אשר הא
 13 טהור ובדרך לא היה וחדל לעשות הפסח ונכרתה הנפש ההא מעמיה כי קרבן
 יהוה לא הקריב במעו חטאו ישא האיש ההא:
 וכי ינור אתכם נר ועשה פסח ליהוה כחקת הפסח וכמשפטו כן יעשה חקה
 14 אחת יהיה לכם ולנר ולאורח הארץ:

- וביום הקים את המשכן כסה הענן את המשכן ובערב היה על המשכן ט
 כמראה אש עד בקר: כן יהיה תמיד הענן יכסנו יומם ומראה אש לילה: ולפי
 17:16 העלות הענן מעל האהל ואחרי כן יסעו בני ישראל ובמקום אשר ישכן שם הענן
 40 שם יחנו בני ישראל: על פי יהוה יסעו בני ישראל ועל פי יהוה יחנו כל ימי
 18 אשר ישכן הענן על המשכן יחנו: ובהארץ הענן על המשכן ימים רבים ושמו
 19

—*—*—*—

(β) 9:16 לאהל העתק

(ג) 8:14 וסִהַרְתָּ אֹתָם וְהִנַּפְתָּ אֹתָם תְּנוּפָה

- 7,67.66 ביום העשירי נשיא לבני דן אחיעזר בן עמישדי: קרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מורק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים 69.68 סלת בלולה בשמן למנחה: כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בן בקר 71.ע איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה: שעיר עזים אחד לחטאת: ולזבח השלמים בקר שנים אולם חמשה עתדים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן אחיעזר בן עמישדי: 5
- 73.72 ביום עשתי עשר יום נשיא לבני אשר פגעיאל בן אֶכְרֶן: קרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מורק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד 72.74 בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה: שעיר עזים אחד לחטאת: ולזבח 77.76 השלמים בקר שנים אולם חמשה עתדים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן פגעיאל בן אֶכְרֶן:
- 79.78 ביום שנים עשר יום נשיא לבני נפתלי אחיעזר בן עינן: קרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מורק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד 81.ב בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה: שעיר עזים אחד לחטאת: ולזבח 83.82 השלמים בקר שנים אולם חמשה עתדים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן אחיעזר בן עינן:
- 84 זאת תגבת המזבח ביום הקִשַׁח אתו מאת נשיאי ישראל קערת כסף שנים 85 עשרה מורקי כסף שנים עשר כפות זהב שנים עשרה: שלשים ומאה הקערה האחת כסף ושבעים המורק האחד כל כסף הפלים אלפים וארבע מאות בשקל 86 הקדש: כפות זהב שנים עשרה מלאת קטרת עשרה עשרה הכף בשקל הקדש 87 כל זהב הכפות עֲשָׂרִים ומאה: כל הבקר לעלה שנים עשר פרים אולם שנים עשר כבשים בני שנה שנים עשר ומנחתם ושעירי עזים שנים עשר לחטאת: 88 וכל בקר זבח השלמים עֲשָׂרִים וארבעה פרים אולם ששים עתדים ששים כבשים בני שנה ששים
- זאת תגבת המזבח אחרי הקִשַׁח אתו:

89 * * * ובכא משה אל אהל מועד לדבר אתו וישמע את הקול וידבר אליו 30 מעל הכפרת אשר על ארן העדת מבין שני הכרובים: וידבר אליו * * *

8,2.א וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך את 3 הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות: ויעש כן אהרן אל מול פני 4 המנורה העלה נרותיה כאשר צוה יהוה את משה: וזה מעשה המנרה מקשה זהב עד יבכה ויעד פרחיה מקשה הא כמראה אשר הראה יהוה את משה כן עשה 35 את המנרה:

6.ה וידבר יהוה אל משה לאמר: קח את הלויים מתוך בני ישראל וטהרת אתם: 7 ובה תעשה להם לטהרם הנה עליהם מי הטאת והעבירו תער על כל בשרם וכבסו 8 בגדיהם וטהרו: ולקחו פר בן בקר לעלה ומנחתו סלת בלולה בשמן ופר שני 40 בן בקר תקח לחטאת: והקרבת את הלויים לפני אהל מועד והקהלת את כל עדת בני ישראל: והקרבת את הלויים לפני יהוה וסמכו בני ישראל את ידיהם 1 על הלויים: והניף אהרן את הלויים תנופה לפני יהוה מאת בני ישראל והיו לעבד 12 את עבדת יהוה: והלויים יסמכו את ידיהם על ראש הפרים ועשה את האחד

9,כ בני ישראל את משמרת יהוה ולא יסעו: ויש אשר יהיה הענן ימים מספר על
 21 המשכן על פי יהוה יחנו ועל פי יהוה יסעו: ויש אשר יהיה הענן מערב עד
 22 בקר ונעלה הענן בבקר ונסעו או יומם ולילה ונעלה הענן ונסעו: או ימים או
 חרש או ימים בהארץ הענן על המשכן לשכן עליו יחנו בני ישראל ולא יסעו
 23 ובהעלתו יסעו: על פי יהוה יחנו ועל פי יהוה יסעו את משמרת יהוה שמו על
 5 פי יהוה ביד משה:

10,א וידבר יהוה אל משה לאמר: עשה לך שתי תצוצות כסף מקשה תעשה אתם
 3 והיו לך למקרא העדה ולמסע את המחנות: ותקעו בהן ונועדו אליך כל העדה
 4 אל פתח אהל מועד: ואם באחת יתקעו ונועדו אליך הנשיאים ראשי אלפי ישראל:
 6.ה ותקעתם תרועה ונסעו המחנות החגים קדמה: ותקעתם תרועה שנית ונסעו המחנות
 החגים תימנה -ותקעתם תרועה שלישית ונסעו המחנות החגים ימה ותקעתם
 7 תרועה רביעית ונסעו המחנות החגים צפנה- תרועה יתקעו למסעיהם: ובהקהיל
 8 את הקהל לתקעו ולא תרעו: ובני אהרן הבהגים יתקעו בחצצרות והיו לכם
 15 לתקת עולם לדורותיכם:
 9 וכי תבאו ימלחמה בארצכם על הצר הצר אתכם ותקעתם בחצצרות ונזכרתם
 י לפני יהוה אלהיכם ונושעתם מאיביכם: וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי
 חדשכם ותקעתם בחצצרת על עלתיכם ועל זבחי שלמיכם והיו לכם לזכרון לפני
 אלהיכם אני יהוה אלהיכם:

20

11 ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים בחדש נעלה הענן מעל משכן העדת:
 13.12 ויסעו בני ישראל למסעיהם ממדבר סיני וישכן הענן במדבר פארן: ויסעו בראשנה
 25 על פי יהוה ביד משה:
 14 ויסע דגל מחנה בני יהודה בראשנה לצבאתם ועל צבאו נחשון בן עמינדב:
 15 ועל צבא משה בני ישראל כר נתנאל בן צוער:
 16 ועל צבא משה בני זבולן אליאב בן הלן:
 17 והזרד המשכן ונסעו בני גרשון ובני מררי נשאי המשכן:
 30 ונסע דגל מחנה בני ראובן לצבאתם ועל צבאו אליצור בן שריאור:
 18 ועל צבא משה בני שמעון שלמיאל בן צורישידי:
 19 ועל צבא משה בני גד אליסף בן ירעואל:
 20 ונסעו הקהתים נשאי המקדש והקימו את המשכן עד באם:
 21 ונסע דגל מחנה בני אפרים לצבאתם ועל צבאו אלישמע בן עמיהוד:
 35 ועל צבא משה בני מנשה נמליאל בן גדעצור:
 23 ועל צבא משה בני בנימן אכידן בן גדעוני:
 24 ונסע דגל מחנה בני דן מאסף לכל המחנות לצבאתם ועל צבאו אחיעזר בן
 25 ועל צבא משה בני אשר פגעיאל בן עקרן:
 26 ועל צבא משה בני נפתלי אחיעזר בן עיני:
 40 אלה מסעי בני ישראל לצבאתם:
 28

29 ויסעו: ויאמר משה להכב בן רעואל המדיני חתן משה נסעים אגתנו אל המקום
 אשר אמר יהוה אתו חתן אתו חתן אתנו והסבנו לך כי יהוה דבר טוב על

- אלה שמות האנשים אשר שלח משה לתור את הארץ
 ויקרא משה להושיע בן נון יהושיע:
 17 וישלח אתם משה לתור את ארץ כנען ויאמר אליהם עלו זה בנגב ועליתם
 את ההר: וראיתם את הארץ מה היא ואת העם הישב עליה החזק הא רפה
 18 המעט הא אם רבו: ומה הארץ אשר היא יושב בה המזכה הא אם רעה ומה
 19 הערים אשר היא יושב בהן: ומה הארץ השפנה הא אם רזה קיש בה עץ:
 20 אם אין והתחוקתם ולקחתם מפרי הארץ והימים ימי בכורי ענבים:
 21 ויעלו ויתרו את הארץ ממדבר צן עד רחב לכא הַמָּת: ויעלו בנגב ויבאו
 22 עד חברון ושם אחימן ששן ותלפני ולידי הענק והחברון שבע שנים נבנתה לפני
 23 עין מצרים: ויבאו עד נהל אשבל ויכרתו משם ומזדה ואשכול ענבים אחד
 24 וישארו במוט בשטים ומן הרמנים ומן התאנים: למקום ההוא קרא נהל אשכול
 25 על אדות האשכול אשר כרתו משם בני ישראל: וישבו מתור הארץ מקץ ארבעים יום
 26 יום: וילכו ויבאו אל משה ואל אהרן ואל כל עדת בני ישראל אל מדבר פארן
 קדשה וישבו אתם דבר ואת כל העדה ויִקְרְאוּ את פרי הארץ:
 27 ויספרו לו ויאמרו אל הארץ אשר שלחתנו וגם זבת הלב והדבש הא
 28 וזה פריה: אפס כי עו העם הישב בארץ והערים בצורות גדולות מאד וגם ילדי
 29 הענק ראינו שם: עמלק ישב בארץ הנגב והחתי והיבוסי והאמורי ישב בהר
 30 והכנעני ישב על הים ועל יד הירדן:
 31 והם כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אתה כי יכול נוכל
 32 לה: והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו:
 33 ויציאו דבת הארץ אשר תרו אתה אל בני ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה
 לתור אתה ארץ אכלת יושביה הא וכל העם אשר ראינו בתוכה אנשי כְּהוֹת:
 34 ושם ראינו את הנפילים: ובה בעינינו כהנבים ומן היינו בעיניהם:
 14.2.8 ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא: וילנו על משה
 25 ועל אהרן כל בני ישראל ויאמרו אליהם כל העדה לו מתנו בארץ מצרים או
 3 במדבר הזה לו מתנו: ולמה יהוה מביא אתנו אל הארץ הזאת לנפל בהרב
 3 גשינו ומפני יהוה לבו הלוא טוב לנו שוב מצרפתה: ויאמרו איש אל אחיו נקמה
 4 ראש ונשובה מצרפתה:
 5 ויבל משה ואתה על פניהם כל קהל עדת בני ישראל: ויהושיע בן נון
 6 וכלב בן יפנה מן התרים את הארץ קרעו בגדיהם: ויאמרו אל כל עדת בני
 7 ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור אתה טובה מאד מאד: אם
 8 הפין בנו יהוה והביא אתנו אל הארץ הזאת ונתנה לנו ארץ אשר היא זבת הלב
 9 ודבש: אך ביהוה אל תמרדו ואתם אל תיראו את עב הארץ כי להמנו הם סר
 10 צלם מעליהם ויהוה אתנו אל תוראם: ויאמרו כל העדה לרננים אתם באבנים
 11 וכבוד יהוה נראה באהל מועד אל כל בני ישראל:
 12 ויאמר יהוה אל משה עד אנה יאצני העם הזה ועד אנה לא יאמינו בי
 13 בכל האותות אשר עשיתי בקרבם: אפני בדבר ואורשנו ואעשה אתך לפני גדול
 14 ועצום ממנו: ויאמר משה אל יהוה ישמעו מצרים כי העלית בכתך את העם הזה
 15 מקרב: ויבל יושבי הארץ הזאת שמעו כי אתה יהוה בקרב העם הזה אשר
 16 40 עין בעין נראה אתה יהוה ועיניך למד עליהם וכעמך עין אתה הלך לפניהם
 17 וימס וכעמך איש לילה: והמטה את העם הזה כאיש אחד ויאמרו הנסים אשר
 18 שמעו את שמעך לאמר: סבלתי יהוה להביא את העם הזה אל הארץ

II אל משה הָיָה יְהוָה תִּקְעֵד עִמָּה תִּדְבַר דְּבָרֵי אֵם לֹא:
 24 וַיֵּצֵא מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶל הָעָם אֵת דְּבָרֵי יְהוָה וַיֹּאסֶף שִׁבְעִים אִישׁ מִקִּוְי הָעָם
 25 וַיַּעֲמֵד אֹתָם סְבִיבֹת הָאֹהֶל: וַיֵּרֶד יְהוָה בַּעֲנַן וַיְדַבֵּר אֵלָיו וַיֹּאמֶר מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר
 26 עָלִיו וַיֵּהָן עַל שִׁבְעִים אִישׁ הַזֹּקֵנִים וַיְהִי כְנֹחַ עֲלֵיהֶם הַרוּחַ וַיִּתְנַבְּאוּ וְלֹא יָסֹפּוּ:
 27 וַיִּשְׁאָרוּ שְׁנֵי אֲנָשִׁים בְּמַחֲנֵה שֵׁם הָאֶחָד אֶלְדָּד וְשֵׁם הַשֵּׁנִי מִדְּבָד וַתִּגַּח עֲלֵהֶם
 28 הַרוּחַ וְהִמָּה בְּכַתְּבִים וְלֹא יֵצְאוּ הָאֹהֳלָה וַיִּתְנַבְּאוּ בְּמַחֲנֵה: וַיִּרְץ הַנֶּגֶד וַיַּעַד לְמֹשֶׁה
 29 וַיֹּאמֶר אֵלָיִךְ וּמִי־יָדַד מִתְנַבְּאִים בְּמַחֲנֵה: וַיַּעַן יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון מִשְׁרֵת מֹשֶׁה מִבְּקִרְוֵי
 30 וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי מֹשֶׁה כִּלְאָסָם: וַיֹּאמֶר לִי מֹשֶׁה הַמִּקְנָא אֲתָה לִי וְכִי יֵהָן כָּל עַם יְהוָה
 31 לְנִבְיָאִים כִּי יֵהָן יְהוָה אֵת רֹחוֹ עֲלֵיהֶם: וַיֹּאסֶף מֹשֶׁה אֶל הַמַּחֲנֵה הָאֵל וּזְקֵנֵי יִשְׂרָאֵל:
 32 וְרוּחַ נֹסֵף מֵאֵת יְהוָה וַיָּגֵזוּ עָלֵיהֶם מִן הַיּוֹם וַיִּשֹׁט עַל הַמַּחֲנֵה כַּדָּרֵךְ יוֹם כֹּה
 33 וְכַדָּרֵךְ יוֹם כֹּה סְבִיבוֹת הַמַּחֲנֵה וּכְאֲמֹתָיִם עַל פְּנֵי הָאָרֶץ: וַיִּקֶם הָעָם כָּל הַיּוֹם הַהוּא
 34 וְכָל הַלַּיְלָה וְכָל יוֹם הַמִּקְרָת וַיֹּאסֹפּוּ אֶת הַקְּלָיו הַמִּמְעִיט אֶסְפָּה עֲשִׂיָה קְטִינִים
 35 וַיִּשְׁטְחוּ לַחֵם שְׂמוֹחַ סְבִיבוֹת הַמַּחֲנֵה: הַבִּשְׂרָד עִוְדָנוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם מִרֵם וַיִּבְרַח וַאֲפִי
 36 יְהוָה חָרָה בְּעַם וַיֵּךְ יְהוָה בְּעַם מִבַּהַר רַבָּה מָאוֹד: וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא
 37 קְרָבוֹת הַתְּאֻזָּה כִּי שָׁם קָבְרוּ אֶת הָעָם הַמֵּתָאִים:
 38 מִקְרָבוֹת הַתְּאֻזָּה נִסְעוּ הָעָם חֲצוֹת וַיְהִיו בַּחֲצוֹת:

12,x וַתִּדְבַר מִרְיָם וְאֶהֱרָן בְּמֹשֶׁה עַל אֹהֶיֶת הָאֲשֵׁה הַקְּטִינָה אֲשֶׁר לָקַח כִּי אֵפֶה
 2 בְּשֵׁת לִקְחָה: וַיֹּאמְרוּ הָרַק אַךְ בְּמֹשֶׁה דָּבַר יְהוָה הֲלֹא נָם בְּנוֹ דָּבַר וַיִּשְׁמַע יְהוָה:
 3 וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עֵינָיו כָּאֵד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עָל פְּנֵי הָאָדָמָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה פְּתָאֵם אֶל
 4 מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרָן וְאֶל מִרְיָם וְאֶל שְׁלֹשְׁתֵּכֶם אֵל אֹהֶל מוֹעֵד וַיֵּצְאוּ שְׁלֹשְׁתֶּם: וַיֵּרֶד
 5 יְהוָה בְּעַמֻּד עָנָן וַיַּעֲמֵד פְּתַח הָאֹהֶל וַיִּקְרָא אֶהֱרָן וּמִרְיָם וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם: וַיֹּאמֶר
 6 שְׁמַעְנוּ נָא דְבָרֵי אֵם יְהוָה נְבִיאֵי יְכַבְּבֵי בְּמִרְיָה אֵלָיו אֲתִנְדַּע בְּחֵלוֹם אֲדַבֵּר בּוֹ:
 7 לֹא בֶן עֶבְרִי מֹשֶׁה בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הָאֵל: פֹּה אֵל פֹּה אֲדַבֵּר בּוֹ לֹא בְּמִרְיָה וְלֹא
 8 בְּחֵדָה וְתִקְנֵת יְהוָה יָבִיט וּמִדְּוַע לֹא יִרְאֶתֶם לְדַבֵּר בְּעֶבְרִי בְּמֹשֶׁה: וַיֵּרֶד אַף יְהוָה
 9 בַּם וַיִּלְכְּ: וַהֲעֵינָן מִן מַעַל הָאֹהֶל וְהִנֵּה מִרְיָם מַצְרַעַת כַּשְׁלֵן וַיִּבֶן אֶהֱרָן אֶל מִרְיָם
 10 וְהִנֵּה מִצְרַעַת: וַיֹּאמֶר אֶהֱרָן אֶל מֹשֶׁה כִּי אֲדֹנָי אֵל נָא תִשֶׁת עֲלֵינוּ חֲסֵאת אֲשֶׁר
 11 נֹאמַרְנוּ וְאֲשֶׁר הִטְאֵנוּ: אֵל נָא תְהִי כְּמַת אֲשֶׁר בְּעֵאֲוֵנו מִרְיָם אֲמַר וַיֹּאמֶר הִנֵּה
 12 בִּישְׂרוֹ וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל יְהוָה לֵאמֹר יְאֵל נָא רַפָּא נָא לָהּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה
 13 וְאֲבִיךָ יִדְקֵךְ יִדְקֵךְ בַּפְּנֵיךָ הֲלֹא תִבְלַם שִׁבְעַת יָמִים תִּקְרַר שִׁבְעַת יָמִים מַחֲוִין לְמַחֲנֵה
 14 וְאֶהֱרָא אֶסְפָּה: וַתִּסַּר מִרְיָם מַחֲוִין לְמַחֲנֵה שִׁבְעַת יָמִים וְהָעָם לֹא נִסַּע עַד הָאֶסְפָּה מִרְיָם:
 15 וְאֶהֱרָן נִסְעוּ הָעָם מִחֲצוֹת וַיִּהְיוּ בְּמִדְבַר פָּאָרָן:
 16

13,x וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וַיִּתְּרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנֹכִי
 3 נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמִשְׁפַּח אֲבֹתָיו תִּשְׁלַחוּ כָל נְשִׂיאֵי כַּהֵם: וַיִּשְׁלַח
 4 אֹתָם מֹשֶׁה מִמִּדְבַר פָּאָרָן עַל פִּי יְהוָה כָּלָם אֲנָשִׁים רֵאשִׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל הַסֵּה:
 5 וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם
 6 לְמִשְׁפַּח רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן בֶּן זִכְרִי:
 7 לְמִשְׁפַּח יְהוּדָה בְּלָבִב בֶּן יִפְתָּה:
 8 לְבִנְיָמִן יוֹסֵף בֶּן הוֹשֵׁעַ בֶּן נֹון:
 9 לְמִשְׁפַּח דָּן גַּלְיָה בֶן רַפְּוֹ:
 10 לְמִשְׁפַּח זְבוּלֹן נַחֲשִׁיָן בֶּן מִסַּדִּי:
 11 לְמִשְׁפַּח אֲשֶׁר שִׁמְעוֹן בֶּן מִיכָאֵל:
 12 לְמִשְׁפַּח נַפְתָּלִי נַחֲשִׁי בֶן יִקְנִיסִי:
 13 לְמִשְׁפַּח שִׁמְעוֹן שִׁמְעוֹן שִׁמְעוֹן בֶּן חֹזִי:
 14 לְמִשְׁפַּח יִשָּׁשְׁבֵר יִשָּׁשְׁבֵר יִשָּׁשְׁבֵר בֶּן יִשָּׁשְׁבֵר:
 15 לְמִשְׁפַּח מְנַשֶּׁה נָדָב בֶּן סוּסִי:
 16 לְמִשְׁפַּח זְבוּלֹן נַחֲשִׁיָן בֶּן מִסַּדִּי:
 17 לְמִשְׁפַּח אֲשֶׁר שִׁמְעוֹן בֶּן מִיכָאֵל:
 18 לְמִשְׁפַּח נַפְתָּלִי נַחֲשִׁי בֶן יִקְנִיסִי:
 19 לְמִשְׁפַּח דָּן גַּלְיָה בֶּן רַפְּוֹ:
 20 לְמִשְׁפַּח שִׁמְעוֹן שִׁמְעוֹן שִׁמְעוֹן בֶּן חֹזִי:
 21 לְמִשְׁפַּח יִשָּׁשְׁבֵר יִשָּׁשְׁבֵר יִשָּׁשְׁבֵר בֶּן יִשָּׁשְׁבֵר:
 22 לְמִשְׁפַּח מְנַשֶּׁה נָדָב בֶּן סוּסִי:
 23 לְמִשְׁפַּח זְבוּלֹן נַחֲשִׁיָן בֶּן מִסַּדִּי:
 24 לְמִשְׁפַּח אֲשֶׁר שִׁמְעוֹן בֶּן מִיכָאֵל:
 25 לְמִשְׁפַּח נַפְתָּלִי נַחֲשִׁי בֶן יִקְנִיסִי:
 26 לְמִשְׁפַּח דָּן גַּלְיָה בֶּן רַפְּוֹ:
 27 לְמִשְׁפַּח שִׁמְעוֹן שִׁמְעוֹן שִׁמְעוֹן בֶּן חֹזִי:
 28 לְמִשְׁפַּח יִשָּׁשְׁבֵר יִשָּׁשְׁבֵר יִשָּׁשְׁבֵר בֶּן יִשָּׁשְׁבֵר:
 29 לְמִשְׁפַּח מְנַשֶּׁה נָדָב בֶּן סוּסִי:
 30 לְמִשְׁפַּח זְבוּלֹן נַחֲשִׁיָן בֶּן מִסַּדִּי:
 31 לְמִשְׁפַּח אֲשֶׁר שִׁמְעוֹן בֶּן מִיכָאֵל:
 32 לְמִשְׁפַּח נַפְתָּלִי נַחֲשִׁי בֶן יִקְנִיסִי:
 33 לְמִשְׁפַּח דָּן גַּלְיָה בֶּן רַפְּוֹ:
 34 לְמִשְׁפַּח שִׁמְעוֹן שִׁמְעוֹן שִׁמְעוֹן בֶּן חֹזִי:
 35 לְמִשְׁפַּח יִשָּׁשְׁבֵר יִשָּׁשְׁבֵר יִשָּׁשְׁבֵר בֶּן יִשָּׁשְׁבֵר:

- והקריב על בן הבקר מנחה סלת שלשה עשרונים כלול בשמן חצי ההין: ויין 15:9
 תקריב לנסך חצי ההין אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לַיהוָה: ככה יַעֲשֶׂה לַשּׁוֹר הָאֶחָד או 11
 לַאֵיל הָאֲחֵר או לִשְׂה בַכֶּבֶשִׁים או בַעֲזִים: כַּמִּסְפָּר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כַּכָּה תַעֲשׂוּ לַאֲחֵר 12
 כַּמִּסְפָּר: כָּל הָאוֹרֹחַ יַעֲשֶׂה כַּכָּה אֵת אֱלֹהֵי הַקְּרִיב אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לַיהוָה: 13
 וְכִי יִגֹּר אֶתְכֶם גֵּר או אֲשֶׁר בְּתוֹכְכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם וַעֲשֵׂה אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לַיהוָה 14
 כַּאֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כֵן יַעֲשֶׂה: ²⁰חֲקֹה אַחַת לָכֶם וְלִגֵּר הִגֵּר חֲקֹת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם כַּכֶּם טו
 כִּגֵּר יִהְיֶה לִפְנֵי יְהוָה: תּוֹרָה אַחַת וּמִשְׁפָּט אַחֵר יִהְיֶה לָכֶם וְלִגֵּר הִגֵּר אֶתְכֶם: 16
- וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם בְּבֹאֲכֶם 18:17
 אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֶתְכֶם שָׂמָּה: וְהָיָה בְּאֲכַלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תְּרִימוּ 10
 תְּרוּמָה לַיהוָה: רְאִישֵׁי עֲרֹסְתֵיכֶם חִלָּה תְּרִימוּ תְּרוּמָה כְּתוּרֹמַת גֶּרֶן כֵּן תְּרִימוּ כ
 אַתָּה: מִרְאִשֵׁי עֲרֹסְתֵיכֶם תִּתְּנוּ לַיהוָה תְּרוּמָה לְדֹרֹתֵיכֶם: 21
 וְכִי תִשְׁנוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֵת כָּל הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה: 22
 אֵת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֲלֵיכֶם בִּיד מֹשֶׁה מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה וְהִלָּאָה לְדֹרֹתֵיכֶם: 23
 וְהָיָה אִם מַעֲיַנִּי הִעֲדָה נַעֲשִׂתָה יִבְשָׁנָה וַעֲשׂוּ כָּל הָעֵדָה פֶּר בֶּן בָּקָר אֶחָד לְעֵלָה 15
 לְרִיחַ נִיחַח לַיהוָה וּמִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ כַּמִּשְׁפָּט וְשַׁעֲרֵי עֵזִים אֶחָד לַחֲטָאֵת: וְכִפֹּר כה
 הַכֹּהֵן עַל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִסְלַח לָהֶם כִּי שָׁנְגָה הָאֵל וְהֵם הִבִּיאוּ אֵת קֶרְבָּנָם
 אִשָּׁה לַיהוָה וְחֲטָאֵת לִפְנֵי יְהוָה עַל שְׁנֵגְתָם: וְנִסְלַח לְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִגֵּר 26
 הִגֵּר בְּתוֹכְכֶם כִּי לְכָל הָעַם בְּשָׁנָה:
- וְאִם נִפְשָׁא אַחַת תִּחְטָא בְּשָׁנָה וְהַקְּרִיבָה עֹז בַת שְׁנֵתָה לַחֲטָאֵת: וְכִפֹּר הַכֹּהֵן 20:27
 עַל הַנֶּפֶשׁ הַשֹּׁנֵגַת בְּחֲטָאָה בְּשָׁנָה לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר עָלָיו וְנִסְלַח לוֹ: הָאוֹרֹחַ 29
 בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִגֵּר הִגֵּר בְּתוֹכְכֶם תּוֹרָה אַחַת יִהְיֶה לָכֶם לַעֲשׂוֹת בְּשָׁנָה: וְהַנֶּפֶשׁ ל
 אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בִיד רְמָה מִן הָאוֹרֹחַ וּמִן הִגֵּר אֵת יְהוָה הָאֵל מִנְרָף וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ
 הַהִיא מִקֶּרֶב עַמִּיהָ: כִּי דִבֶּר יְהוָה בּוֹה וְאֵת מִצְוֹתוֹ הִפֵּר הִפְרַת תְּפִרַת הַנֶּפֶשׁ 31
 הַהִיא עֹנָה בָּהּ: 25
- וַיְהִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַר וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מִקְשָׁשׁ עֵצִים כַּיּוֹם הַשֶּׁבֶת: וַיִּקְרִיבוּ אֹתוֹ 33:32
 הַמִּצְאִים אֹתוֹ מִקְשָׁשׁ עֵצִים אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן וְאֶל כָּל הָעֵדָה: וַיִּגִּיחוּ אֹתוֹ 34
 בַּמִּשְׁמֵר כִּי לֹא פָרַשׁ מֶה יַעֲשֶׂה לוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה מוֹת יוֹמַת הָאִישׁ רָגַם לֵה
 אֹתוֹ כְּאֲבָנִים כָּל הָעֵדָה מַחוּץ לַמַּחֲנֶה: וַיִּצְיֵאוּ אֹתוֹ כָּל הָעֵדָה אֶל מַחוּץ לַמַּחֲנֶה 30
 וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ בְּאֲבָנִים וַיָּמָת כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה:
- וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם 38:37
 צִיצִית עַל כַּנְּפֵי בְּגֵדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתַנוּ עַל צִיצֵת הַכֹּנֵף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם 39
 לְצִיצִית וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֵת כָּל מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תִתְּרוּ אַחֲרֵי
 לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אִתְּם זָנִים אַחֲרֵיהֶם: לַמַּעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֵת כָּל מ
 מִצְוֹתֵי וְהִיתֶם קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ 41
 מִצְרַיִם לֵהוֹיֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

- וַיִּקְרַע קָרַח בֶּן יִצְהָר בֶּן קֵהָת בֶּן לֵוִי וְדָתָן וְאֲבִירָם בְּנֵי אֵלִיָּא בֶּן פְּלֵאָא א, 16
 בֶּן-רֵאוּבֵן: וַיִּקְמוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְאֲנָשִׁים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲמִשִּׁים וּמֵאֲתָיִם נְשִׂאֵי עֵדָה 2

- 14,17 אשר נשבע להם וישחטם במדבר: ועתה יגדל נא פה אדני כאשר דברת לאמר:
 18 יהוה ארך אפים ורב חסד נשא עון ופשע ונקמה לא יקח פקד עון אבות על
 19 בנים על שלשים ועל רבעים: סלח נא לעון העם הזה כגדל חסדך וכאשר נשאתה
 21.2 לעם הזה ממצרים ועד הנה: ויאמר יהוה סלהתי כדברך: ואולם חי אני ומלא
 22 כבוד יהוה את כל הארץ: כי כל האנשים הראים את כבדי ואת אהתי אשר
 23 עשיתי במצרים ובמדבר וינכו אתי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי: אם יראו
 24 את הארץ אשר נשבעתי לאבתם וכל מאצני לא יראוה: ועבדי כלב עקב היתה
 רוח אחרת עמו ומלא אחרי והביאתיו אל הארץ אשר בא שמה וורעו יורשנה:
 כה ימחר פנו וסעו לכם המדבר דרך ים סוף:
- 10 27.26 וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר: עד מתי לעדה הרעה הזאת
 28 את תלנות בני ישראל אשר המה מלינים עלי שמעתי: אמר אלהם חי אני נאם
 29 יהוה אם לא כאשר דברתם באוני כן אעשה לכם: במדבר הזה יפלו פגריכם
 ל וכל פקדיכם לכל מספרכם מכן עשרים שנה ומעלה אשר הלינתם עלי: אם
 15 אתם תבאו אל הארץ אשר נשאתי את ידי לשכן אתכם בה כי אם כלב בן
 31 יפנה ויהושע בן נון: וטפכם אשר אמרתם לכו יהיה והביאתי אתם וירשו את
 33.32 הארץ אשר מאסתם בה: ופגריכם יפלו במדבר הזה: ובניכם יהיו יגיעים
 34 במדבר ארבעים שנה ונשארו את זנותיכם עד תם פגריכם במדבר: במספר
 הימים אשר תרתם את הארץ ארבעים יום יום לשנה יום לשנה תשארו את
 20 לה עונתיכם ארבעים שנה וידעתם את תנואתי: אני יהוה דברתי אם לא ואת אעשה
 לכל העדה הרעה הזאת הנועדים עלי במדבר הזה יתמו ושם ימתו:
 36 והאנשים אשר שלח משה לתור את הארץ וישבו וילינו עליו את כל העדה
 37 להוציא דבה על הארץ: וימתו האנשים מוצאי דבת הארץ רעה במגפה לפני יהוה:
 38 ויהושע בן נון וכלב בן יפנה היו מן האנשים ההם ההלכים לתור את הארץ:
 25 וידבר משה את הדברים האלה אל כל בני ישראל ויתאבלו העם מאד:
 39 וישפמו בבקר ויעלו אל ראש ההר לאמר הננו ועלינו אל המקום אשר אמר
 41 יהוה כי הטאנו: ויאמר משה למה זה אתם עברים את פי יהוה והא לא תעלת:
 43.42 אל תעלו כי אין יהוה בקרבכם ולא תגנפו לפני איביכם: כי האמר^א שם
 לפניכם ונפלתם בחרב כי על כן שבתם מאחרי יהוה ולא יהיה יהוה עמכם:
 44 ויעפלו לעלות אל ראש ההר וארון ברית יהוה ומשה לא משו מקרב המחנה:
 30 מה האמר^א הישב בהר ההא ויבום ויפתום עד הקרמה:

- 15.2.8 וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם כי תבאו
 3 אל ארץ מושבתים אשר אני נתן לכם: ועשיתם אשה ליהוה עלה או זבח לפלא
 נדר או בנדבה או במעדיכם לעשות ריח ניחה ליהוה מן הבקר או מן הצאן:
 4.ה והקריב המקריב קרבנו ליהוה מנחה סלת עשורן כלול ברבעית ההין שמן: ויין
 6 לנסך רביעית ההין תעשה על העלה או לזבח לבבש האחד: או לאיל תעשה
 7 מנחה סלת שני עשרונים כלולה בשמן שלשית ההין: ויין לנסך שלשית ההין תקריב
 40 ריח ניחה ליהוה: וכי תעשה בן בקר עלה או זבח לפלא נדר או שלמים ליהוה:

—*—*—*—

(3) 27 אשר המה מלינים עלי

(2) 14.ה והעסקי והכנעני יושב בעמק

(6) 14.ה והכנעני

(5) 43 והכנעני

(7) 32 אתם

- 16.3 **קרא** מועד אנשי שם: ויקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו אלֵהם רב לכם
 [בני לוי] כי כל העדה קָלָם קדשים ובתוכם יהוה ומדוע תתנשאו על קהל
 4 יהוה: וישמע משה ויפל על פניו: וידבר אל קרח ואל כל עֲדָתוֹ לאמר בקר וידע
 יהוה את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר בו יקריב אליו:
 5 ואת עֵשׂו קחו לכם מחתות קרח וכל עֲדָתוֹ: ותנו בהן אֵש ושימו עליהן קטרת
 לפני יהוה מחר והיה האיש אשר יבחר יהוה הא הקדוש □:
 9.8 ויאמר משה אל קרח שמעו נא בני לוי: המעט מִכֶּם כי הבדיל אלהי
 ישראל אתכם מעדת ישראל להקריב אתכם אליו לעבד את עבדת משכן יהוה
 ולעמר לפני העדה לשׂרתם: ויקרב אתך ואת כל אחיך בני לוי אתך ובקשתם
 11 נם כהנה: לכן אתה וכל עדתך הנעדים על יהוה ואהרן מה הא כי תלִי־נו
 עליו:
 13.12 וישלח משה לקרא לרְתֵן ולאבירם בני אליאב ויאמרו לא נעלה: המעט כי
 העליִתנו מארץ זבת חלב ודבש להמיתנו במדבר כי תִשְׁתַּרר עלינו גם השִׁתַּרר:
 14 אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש הביאתנו ותתן לנו נחלת שדה וכרם העיני
 15 האנשים ההם תנקר לא נעלה: ויתר למשה מאד ויאמר אל יהוה אל תִפֶּן אל
 מנחתם לא חמור אחד מהם נשאתי ולא הרַעַתִּי את אחד מהם:
 16 ויאמר משה אל קרח אתה וכל עדתך הִיוּ לפני יהוה אתה והם ואהרן
 17 מחר: וקחו איש מהתתו ונתתם עליהם קטרת והקרבתם לפני יהוה איש מהתתו
 18 חֲמִשִּׁים ומאתים מחלת ואתה ואהרן איש מהתתו: ויקחו איש מהתתו ויִקְחוּ
 19 עליהם אֵש וישימו עליהם קטרת ויעמרו פתח אהל מועד ומשה ואהרן: ויקהל
 עליהם קרח את כל העדה אל פתח אהל מועד וירא כבוד יהוה אל כל העדה:
 21.2 וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר: הִגְדְּלוּ מִתוֹךְ העדה הזאת ואכלה אתם
 22 כרנע: ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוהֹת לכל בשר יְהִאִישׁ אחד יחמא
 24.23 ועל כל העדה תקצף: וידבר יהוה אל משה לאמר: דַּבֵּר אל העדה לאמר הֲעֵלוּ
 25 מִסִּבִּיב לִמְשַׁכַּן יְהוָה:
 26.26 ויקם משה וילך אל רְתֵן ואבירם וילכו אחריו וקני ישראל: וידבר אל
 העדה לאמר סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה ואל תנעו בכל אשר
 27 להם פֶּן תספו בכל חַטֹּאתֵם: ויעלו מעל משכן יהוה מסביב ורתן ואבירם יצאו
 28 נצבים פתח אהליהם ונשיהם וּבְנֵיהֶם וטַפָּם: ויאמר משה בזאת תדעון כי יהוה
 29 שלחני לעשות את כל המעשים האלה כי לא מלבי: אם כמות כל האדם ימתון
 30 ל אלה ופקדת כל האדם יפקד עליהם לא יהוה שלחני: ואם בריאה יברא יהוה
 ופצתה האדמה את פיה ובלעה אתם ואת כל אשר להם וירדו חיים שאלה
 31 וידעתם כי נאצו האנשים האלה את יהוה: ויהי ככלתו לדבר את כל הדברים
 32 האלה ותבקע האדמה אשר תחתיהם: ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת
 33 בתיהם ואת כל האדם אשר לקרח ואת כל הרכוש: וירדו הם ובל אשר להם
 34 חיים שאלה ותָכַם עליהם הארץ ויאבדו מתוך הקהל: וכל ישראל אשר סביב־תיהם
 לה נסו לקלם כי אמרו פֶּן תבלענו הארץ: ואֵשׁ יצאה מֵאֵת יהוה ותאכל את
 החֲמִשִּׁים ומאתים איש מקריבי הקטרת:
 17.2.א וידבר יהוה אל משה לאמר: אַמֵּד אל אֲלֶעזר בן אהרן הכהן ויָרַם את
 30 המחתת מִבֵּין השַׁרְפָּה ואת האש וְרַחַק הָלֵאָה כי קדשו ׀ מחתות החֲמִיָּאִים
 3 האלה בנפש־תם: ועשו אתם רָקְעֵי פחים צפוי למוֹצֵחַ כי הקריבם לפני יהוה
 4 ויקדשו ויהיו לאות לבני ישראל: ויקח אֲלֶעזר הכהן את מחתות הנחשת אשר
 ה הקריבו השַׁרְפָּיִם ויִדְקְעוּם צפוי למוֹצֵחַ: וזָרוּן לבני ישראל למען אשר לא יקרב

- טמא ונכרתה הנפש ההא מישראל כי מי גדה לא זרק עליו טמא יהיה עוד
טמאתו בו:
- 14 ו-ואת התורה אדם כי ימות באהל כל הבא אל האהל וכל אשר באהל
16 טמא שבעת ימים: וכל כלי פתוח אשר אין צמיד^ט עליו טמא הא: וכל
5 אשר יגע על פני השדה בחלל הרב או בפת או בעצם אדם או בקבר יטמא
שבעת ימים: ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת ונתנו-ו עליו מים חיים אל כלי:
17 ולקח אֶזוֹב וטבל במים איש טהור והִזָּה על האהל ועל כל הכלים ועל הנפשות
18 אשר היו שם ועל הנגע בעצם או בחלל או בפת או בקבר: והִזָּה הטהר על
19 הטמא ביום השלישי וביום השביעי וחתאו ביום השביעי וכבס בגדיו ורחץ
10 במים וטהר בערב: ואיש אשר יטמא ולא יתחטא ונכרתה הנפש ההא מתוך
הקהל כי את מקדש יהוה טמא מי גדה לא זרק עליו טמא הא: והיתה ל-בם
21 לתקת עולם ופנה מי הגדה יכבס בגדיו והנגע במי הגדה יטמא עד הערב: וכל
22 אשר יגע בו הטמא יטמא והנפש הנגעת טמא עד הערב:

15

- ויבאו בני ישראל כל העדה מדבר צן בהרש הראשון * * * וישב העם א,
20 בקדש ותמת שם מרים ותקבר שם: ולא היה מים לעדה ויקהלו על משה ועל
אהרן: וירב העם עם משה ויאמרו לאמר ולו נגענו בנגע אחינו לפני יהוה:
3 ולמה הכאתם את קהל יהוה אל המדבר הזה למות שם אנחנו ובעירנו: ולמה
4 העליתנו ממצרים להביא אתנו אל המקום הרע הזה לא מקום זרע ותאנה
ונפן ורמון ומים אין לשתות: ויבא משה ואהרן מפני הקהל אל פתח אהל מועד
6 ויפלו על פניהם וירא כבוד יהוה אליהם:
- 7 וידבר יהוה אל משה לאמר: קח את המטה וקקהל את העדה אתה ואהרן
25 אחיך ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו והוצאת להם מים מן הסלע
והשקות את העדה ואת בעירם: ויקח משה את המטה מלפני יהוה כאשר צוהו:
9 ויקהלו משה ואהרן את הקהל אל פני הסלע ויאמר להם שמעו נא המרים הַמֵּן
הסלע הזה נוציא לכם מים: וירם משה את ידו ויך את הסלע במטה- פעמים
11 ויצאו מים רבים ותשת העדה ובעירם: ויאמר יהוה אל משה ואל אהרן יען לא
12 האמתם בי להקדישני לעיני בני ישראל לכן לא תביאו את הקהל הזה אל
30 הארץ אשר נתתי להם: המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל את יהוה
13 ויקדש בם:

- וישלח משה מלאכים מקדש אל מלך ארום לאמרי כה אמר אחיך ישראל
35 אתה ידעת את כל התלאה אשר מצאתנו: וירדו אבתינו מצאתנו: וישב במצרים
ימים רבים וירעו לנו מצרים ולאבתינו: ונצעק אל יהוה וישמע קלנו וישלח
16 מלאך ויצאנו ממצרים והנה אנחנו בקדש עיר קצה נכולך: נעברה נא בארצך
17 לא נעבר בשדה ובכרם ולא נשתה מי באר דרך המלך נלך לא נשא ימין
ושמאל עד אשר נעבר נבלך: ויאמר אליו ארום לא תעבר בי פן בחרב אצא
18 לקראתך: ויאמרו אליו בני ישראל במסלה נעלה ואם מימך נשתה אני ומקני
19 ונתתי בקרבם רק אין דבר ברנלי אעברה: ויאמר לא תעבר וצא ארום לקראתו
2

- 18,11 לך: וזה לך תרומת מתנם לכל תנופת בני ישראל לך נתתם ולבניתך
 12 אתך לחק עולם כל טהור בביתך יאכל אתו: כל חלב יצהר וכל חלב תירוש
 13 ודגן ראשיתם אשר יקנו ליהוה לך נתתם: בפורי כל אשר בארצם אשר יביאו
 14 ליהוה לך יהיה כל טהור בביתך יאכלנו: כל חרם בישראל לך יהיה: כל פטר
 15 רחם לכל בשר אשר יקריבו ליהוה באדם ובבהמה יהיה לך אך פדה תפדה את
 16 בכור האדם ואת בכור הבהמה הטמאה תפדה: ופדויו מכן חדש תפדה בערכך
 17 כסף חמשת שקלים בשקל הקדש עשרים גרה הא: אך בכור שור או בכור כשב
 או בכור עז לא תפדה קדש הם את דמם תורק על המזבח ואת חלבם תקטיר
 18 אשה לרית גיחה ליהוה: ובישרם יהיה לך כחזה התנופה וכשוק הימין לך יהיה:
 19 כל תרומת הקדשים אשר ירימו בני ישראל ליהוה נתתי לך ולבניתך ולבניתך
 אתך לחק עולם ברית מלה עולם הא לפני יהוה לך ולורעך אתך:
 20 ויאמר יהוה אל אהרן בארצם לא תנחל וחקק לא יהיה לך בתוכם אני
 21 חלקך ונחלתך בתוך בני ישראל: ולבני לוי הנה נתתי כל מעשר בישראל לנחלה
 22 חלף עבדתם אשר הם עבדים את עבדת אהל מועד: ולא יקרבו עוד בני ישראל
 23 אל אהל מועד לשאת חטא למות: ועבד הלוי הא את עבדת אהל מועד והם
 24 ישאו עונם חקת עולם לדורותיכם ובתוך בני ישראל לא ינחלו נחלה: כי את
 מעשר בני ישראל אשר ירימו ליהוה תרומה נתתי ללוים לנחלה על כן אמרתי
 להם בתוך בני ישראל לא ינחלו נחלה:
 26.ה וידבר יהוה אל משה לאמר: ואל הלוים תדבר ואמרת אלהם כי תקחו מאת
 בני ישראל את המעשר אשר נתתי לכם מאתם בנחלתכם והרימתם ממנו תרומת
 27 יהוה מעשר מן המעשר: ונחשב לכם תרומתכם כדגן מן הגרן וכמלאה מן היקב:
 28 כן תרימו גם אתם תרומת יהוה מכל מעשרתיכם אשר תקחו מאת בני ישראל
 29 ונתתם ממנו את תרומת יהוה לאהרן הכהן: מכל מתנתיכם תרימו את - תרומת
 30 יהוה מכל חלבו את מקדישו ממנו: ואמרת אלהם בהרימתם את חלבו ממנו
 31 ונחשב ל-כ-ם כתבואת גרן וכתבואת יקב: ואבלתם אתו בכל מקום אתם וביתכם
 32 כי שָׁכַר הא לכם חלף עבדתכם באהל מועד: ולא תשאו עליו חטא בהרימתם
 את חלבו ממנו ואת קדשי בני ישראל לא תחללו ולא תמותו:

- 19,2.א וידבר יהוה אל משה^א לאמר: ואת חקת התורה אשר צוה יהוה לאמר דבר
 אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדמה המיטה אשר אין בה מום אשר לא עלה
 3 עליה על: ונתתה- אתה אל אלעזר הכהן והוציא אתה אל מחוץ למחנה ושחט
 4 אתה לפניו: ולקח אלעזר הכהן מדמה באצבעו והָזָה אל נכח פני אהל מועד
 ה מדמה שבע פעמים: ושָׂרַף את הפרה לעיניו את ערה ואת בשרה ואת דמה על
 6 פרשה ישרף: ולקח הכהן עין ארו ואזוב ושָׂנֵי תולעת והשליך אל תוך שַׂרְפַת
 7 הפרה: ובסם בנדיו הכהן ורחין בשרו כמים ואחר יבא אל המחנה וטמא הכהן
 9.8 עד הערב: והשָׂרַף אתה יכבס בנדיו^ב- ורחין בשרו כמים וטמא עד הערב: ואסף
 אִישׁ טהור את אֶפֶר הפרה והגיה מחוץ למחנה במקום טהור והיתה לערת בני
 י ישראל למשמרת למי נדה חֲטָאת הא: וכבס האסף את אֶפֶר הפרה את בנדיו
 וטמא עד הערב והיתה לבני ישראל ולגר הנגר בתוכם לחקת עולם:
 12.11 הנגע בַּמָּת לבל נפש אדם וטמא שבעת ימים: הא יתחטא בו כיום
 השלישי וביום השביעי י-וטהר ואם לא יתחטא ביום השלישי וביום השביעי
 13 לא יטהר: כל הנגע בַּמָּת כנפש -אדם אשר ימות ולא יתחטא את משכן יהוה

20,21 בעם כבד וביד חזקה: וימאן אדום נתן את ישראל ליעבר בנגלו ויט ישראל מעליו:

23,22 ויסעו מקדש ויבאו בני ישראל כל העדה הר ההר: ויאמר יהוה אל משה
24 ואל אהרן בהר ההר על נבול ארין אדום לאמר: יאסף אהרן אל עמיו כי לא
5 יבא אל הארין אשר נתתי לבני ישראל על אשר מריתם את פי למי מריבה:
26.ה. קח את אהרן ואת אלעזר בנו והעל אתם הר ההר: והקשטם את אהרן את
27 בגדיו והלבשתם את אלעזר בנו ואהרן יאסף אל עמיו ומת שם: ויעש משה
28 את כאשר צוה יהוה ויעלו אל הר ההר לעיני כל העדה: ונקשט משה את אהרן
10 ואלעזר מן ההר: ויראו כל העדה כי ננע אהרן ויבבו את אהרן שלשים יום כל
בית ישראל:

21,א וישמע הכנעני ישב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל
2 וישב ממנו שבו: ויך ישראל נדר ליהוה ויאמר אם נתן תתן את העם הזה בידי
15 והחרמתי את עריהם: וישמע יהוה בקול ישראל ויתן את הכנעני בידו ויחרם
3 אתהם ואת עריהם ויקרא שם המקום חרמה:

4 ויסעו מדר ההר דרך ים סוף לסבב את ארין אדום ותקצר נפש העם בדרך:
ה ויךבר העם כאלהים ובמשה למה העליתנו ממצרים למות במדבר כי אין לחם
6 ואין מים ונפשנו קצה בלחם הקלקל: וישלח יהוה בעם את הנחשים השרפים
7 וינשכו את העם וימת עם רב מישראל: ויבא העם אל משה ויאמרו חטאנו כי
דברנו ביהוה ובך התפלל אל יהוה ויפר מעלינו את הנחש ויתפלל משה בעד
8 העם: ויאמר יהוה אל משה עשה לך שרף ושים אתו על גס והיה כל הנשך
9 וראה אתו וחי: ויעש משה נחש נחשת וישמהו על הנס והיה אם נשך הנחש
25 את איש והביט אל נחש הנחשת וחי:

11.י ויסעו בני ישראל ויחנו באבת: ויסעו מאבת ויחנו בעיי העברים במדבר
13.12 אשר על פני מואב ממזרח השמש: משם נסעו ויחנו בנחל זרד: משם נסעו
30 ויחנו מעבר ארנון אשר במדבר היצא מנבל האמרי כי ארנון נבול מואב בין
14 מואב ובין האמרי: על כן יאמר בספר מלחמת יהוה

את יתב בסופה ואת הנחלים ארנון:
ואשר הנחלים אשר נסה לשבת ער⁹:

16 ומשם בארה הא הבאר אשר אמר יהוה למשה אסף את העם ואתנה להם
17 מים: אז ישיר ישראל את השירה הזאת

18 עלי באר ענו לה: באר חפרוה שרים
40 כרוה נדיבי העם במחקק במשענתם

19 ב ומיבאר מתנה: וממתנה נתליאל ומנחליאל במות: ומבמות הנאי אשר בשדה
מואב ראש הפקנה יהנשקה על פני הישימן:

והגדתי לך וילך שפיו: ויקר אלהים אל בלעם ויאמר אליו את שבעת המזבחת 23.4
 ערכתיו ויעל פר ואיל במזבח: וישם דבר בפי בלעם ויאמר שוב אל בלק וכה ה
 תדבר: וישב אליו והנה נצב על עלתו הא וכל שרי מואב: וישא משלו ויאמר 7.6

23 מן אדם ונתני בלק 5
 לכה ארה לי יעקב מלך מואב מהררי קדם
 ולכה זעמה ישראל:

8 מה אקב לא קבה אל ומה אזעם לא זעם יהוה:
 9 כי מראש צרים אראנו ומנבעות אשורנו

10 הן עם לכרד ישכן ובגוים לא יתחשב:
 י מי מנה עפר יעקב ומי מספר רב-בת ישראל:

תמת נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כלהו:

11 ויאמר בלק אל בלעם מה עשית לי לקב איכי לקחתוך והנה ברכת ברך:
 12 ויען ויאמר הלא את אשר ישים יהוה בפי אתו אשמר לדבר: ויאמר אליו בלק
 לך נא אתי אל מקום אחר אשר תראנו משם אפס קצחו תראה וכלו לא תראה
 וקבנו לי משם: ויקחהו שדה צפים אל ראש הפסקה ויבן שבעה מזבחת ויעל 14
 פר ואיל במזבח: ויאמר אל בלק התיצב כה על עלתך ואנכי אקרה כה: ויקר 16.18
 אלהים אל בלעם וישם דבר בפי ויאמר שוב אל בלק וכה תדבר: ויבא אליו 17
 והנו נצב על עלתו ושרי מואב אתו ויאמר לו בלק מה דבר יהוה: וישא משלו 18
 ויאמר

23 קום בלק ושמע האזינה עני בנו צפרי:
 19 לא איש אל ויכזב ובן אדם ויתנחם
 ההא אמר ולא יעשה ודבר ולא יקימנה: 25

כ הגה בך לקחתי א-ברך ולא אשיבנה:
 21 לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל
 יהוה אלהיו עמו ותרועת מלך בו: 30

23 בעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל:

24 הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא

לא ישכב עד יאכל טרף ודם חללים ישתה:

26. כה ויאמר בלק אל בלעם נם קב לא תקבנו נם בך לא תברכנו: ויען בלעם
 ויאמר אל בלק הלא דברתי אליך לאמר כל אשר ידבר יהוה אתו אעשה:
 ויאמר בלק אל בלעם לכה נא אקחך אל מקום אחר אולי יישר בעיני האלהים 27
 וקבתו לי משם: ויקח בלק את בלעם ראש הפעור הנשקף על פני הישימן: 28
 ויאמר בלעם אל בלק בנה לי בזה שבעה מזבחת והקפן לי בזה שבעה פרים 29
 ושבעה אילים: ויעש בלק כאשר אמר בלעם ויעל פר ואיל במזבח: 30
 וירא בלעם כי טוב בעיני יהוה לברך את ישראל ולא הלך כפעם בפעם 24.א

(?) 22 אל מוציאם ממצרים כחזעפת ראם לו:

23 כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל

Num.

---:---:---

(e) 23.7 יהוה

4

- 22,11 הנה העם היצא ממצרים ויכס את עין הארץ ויעתה לכה קבה לי אתו אולי
 12 אוכל להלחם בו וגרשתיו: ויאמר אלהים אל בלעם לא תלך עמהם לא תאר
 13 את העם כי ברוך הוא: ויקם בלעם בבקר ויאמר אל שרי בלק לכו אל ארעכם
 14 כי מאן יהוה לתתי להלך עמכם: ויקומו שרי מואב ויבאו אל בלק ויאמרו מאן
 בלעם הלך עמנו:
 16.ט 16 ויסף עוד בלק שלח שרים רבים ונכבדים מאלה: ויבאו אל בלעם ויאמרו
 17 לו כה אמר בלק בן צפור אל נא תפנע מהלך אלי: כי כבד אנכבדך מאד וכל
 18 אשר תאמר אלי אעשה ולכה נא קבה לי את העם הזה: ויען בלעם ויאמר אל
 עבדי בלק אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את פי יהוה
 19 אלהי לעשות קטנה או גדולה: ועתה שבו נא בזה גם אתם הלילה ואדעה מה
 כ יסף יהוה דבר עמי: ויבא אלהים אל בלעם לילה ויאמר לו אם לקרא לך באו
 21 האנשים קום לך אתם ואך את הדבר אשר אדבר אליך אתו תעשה: ויקם בלעם
 בבקר ויחבש את אהנו וילך עם שרי מואב:
 22 ויחר אף יהוה- כי הולך הא ויתיעב מלאך יהוה בדרך לשמן לו והא רכב
 על אהנו ושני נעריו עמו: ופרא האתון את מלאך יהוה נצב בדרך וחרבו
 15 שלופה בידו ותט האתון מן הדרך ותלך בשדה ויך בלעם את האתון להשתה
 24.ב 24 הדרך: ויעמד מלאך יהוה במשעול הכרמים נדר מזה ונדר מזה: ופרא האתון
 את מלאך יהוה ותלחץ אל הקיר ותלחץ את רגל בלעם אל הקיר ויסף להשתה:
 26 ויסף מלאך יהוה עבוד ויעמוד במקום צר אשר אין דרך לנשות ימין ושמואל:
 27 ופרא האתון את מלאך יהוה ותרבץ תחת בלעם ויחר אף בלעם ויך את האתון
 28 במקל: ויפתח יהוה את פי האתון ותאמר לבלעם מה עשיתי לך כי הפיתני זה
 29 שלש רגלים: ויאמר בלעם לאתון כי התעללת בי לו יש תרב בדי כי עתה
 ל הרגתיך: ותאמר האתון אל בלעם הלוא אנכי אתנך אשר רכבת עלי מעודך
 31 עד היום הזה ההסבל- הסבל-תי לעשות לך כה ויאמר לא: ויגל יהוה את עיני
 בלעם וירא את מלאך יהוה נצב בדרך וחרבו שלפה בידו ויקד וישתחו לאפיו:
 25 32 ויאמר אליו מלאך יהוה על מה הפית את אתנך זה שלוש רגלים הנה אנכי
 33 יצאתי לשמן כי ירבו הדרך לנגדי: ותראני האתון ותט לפני זה שלש רגלים
 34 לולי נסתה מפני כי עתה גם אתכה הרגתי ואותה הקייתי: ויאמר בלעם אל
 מלאך יהוה הטאתי כי לא ידעתי כי אתה נצב לקראתי בדרך ועתה אם רע
 לה בעיניך אשובה לי: ויאמר מלאך יהוה אל בלעם לך עם האנשים ואפס את
 30 הדבר אשר אדבר אליך אתו תדבר וילך בלעם עם שרי בלק:
 36 וישמע בלק כי בא בלעם ויצא לקראתו אל ער מואב אשר על נבול ארגן
 37 אשר בקצה הנבול: ויאמר בלק אל בלעם הלא שלח שלחתי אליך לקרא לך
 38 למה לא הלכת אלי האמנם לא אוכל כבדך: ויאמר בלעם אל בלק הנה באתי
 אליך עתה הכול אוכל דבר מאומה הדבר אשר ישים אלהים בפי אתו אדבר:
 35 3.ג 3 וילך בלעם עם בלק ויבאו קרית חצות: ויזבת בלק בקר וצאן וישלח לבלעם
 ולשרים אשר אתו:

- 41 ויהי בבקר ויקח בלק את בלעם ויעלהו במות בעל וירא משם קצה העם:
 23.א 23 ויאמר בלעם אל בלק בנה לי בזה שבעה מובחת וקנן לי בזה שבעה פדים
 3.2 ושבעה אילים: ויעש בלק כאשר דבר בלעם ויעלה פר ואיל במזבת: ויאמר
 בלעם לבלק התיצב על עלתך ואלכה אולי יקרה יהוה לקראתי ודבר מה יראני

24,2 לקראת נחשים וישת אל המדבר פניו: וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל
 3 שכן לשבטיו ותהי עליו רוח אלהים: וישא משלו ויאמר

24 נאם בלעם בנו בער ונאם הנבר ושתם: העין:

5 4 נאם שמע אמרי אל וידע דעת עליון:
 5:מתנה שדי יחזה נפל וגלוי עינים:

ה מה טבו אהליך יעקב משכנתיך ישראל:

6 כנחלים נטיו כננה עלי נהר
 10 כאהלים נטע יהוה כארוים עלי מים:

7 יול מים מדלן וורעו במים רבים

8 ירם מאנג מלכו ותנשא מלכתו:
 15 אל מוציאו ממצרים כהועפות ראם לו

י אבל נויים צריו ועצמתיהם יגרם:

9 כרע שכב כארי וכלביא
 * * * * *

מברכיך ברוך וארריך ארור:

20

י ויהר אף בלק אל בלעם ויספק את כפיו ויאמר בלק אל בלעם לקב איביו
 11 קראתיך והנה ברבת ברך זה שלש פעמים: ועתה ברח לך אל מקומך אמרתי
 12 כבד אכבדך והנה מנעך יהוה מקבוד: ויאמר בלעם אל בלק הלא נם אל
 13 מלאכך אשר שלחת אלי דברתי לאמר: אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב
 25 לא אוכל לעבר את פי יהוה לעשות טובה או רעה מלפני אשר ידבר יהוה אתו
 14 אךבר: ועתה הנני הולך לעמי לכה אינעך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית
 טו הימים: וישא משלו ויאמר

24 נאם בלעם בנו בער ונאם הנבר ושתם: העין:

30 16 נאם שמע אמרי אל וידע דעת עליון:
 מתנה שדי יחזה נפל וגלוי עינים:

17 אראנו ולא עתה אישורנו ולא קרוב

35 דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל
 ומחין פאתי מואב וקדקדי כל בני שת:

19b,18a והאביד ישריד ישעיר:

19a,18c וישראל עשה חיל ו נרף מיעקב

40

וירא את עמלק וישא משלו ויאמר כ

ראשית נויים עמלק ואחריתו עדי אבד:

- 26 למכיר משפחת המכירי ומכיר הוליד את נלעד
לנלעד משפחת הנלעדי:
5 אלה בני נלעד
לֵאמֹר מִשְׁפַּחַת הָאֵיגָרִי וְיִחְלַק מִשְׁפַּחַת הַחֲלָקִי:
31 וְאִשְׁרֵי אֵל מִשְׁפַּחַת הָאִשְׁרָאֵלִי וְשִׁכְם מִשְׁפַּחַת הַשְּׁכָמִי:
32 וְשִׁמְיֹדָע מִשְׁפַּחַת הַשְּׁמִידָעִי וְחֶפְר מִשְׁפַּחַת הַחֶפְרָיִי:
33 וְצִלְפַּחַד בֶּן חֶפְר לֹא הָיוּ לוֹ בָנִים כִּי אִם בָּנוֹת וְשֵׁם בָּנוֹת צִלְפַּחַד מַחֲלָה
וְנָעָה קָלְהָה מִלֵּבָה וְתַרְזֵינָה:
34 אלה משפחת מנשה יליפקדיהם שנים וחמשים אלף ושבע מאות: 10
- לה אלה בני אפרים למשפחתם
לְשִׁוְתָלַח מִשְׁפַּחַת הַשְּׁתַּלְחִי לְבָכָר מִשְׁפַּחַת הַבְּכָרִי
לְתַחַן מִשְׁפַּחַת הַתַּחְנִי:
36 וְאֵלָה בְנֵי שׁוּתַלַּח לְעָרֹן מִשְׁפַּחַת הָעָרָנִי:
37 אלה משפחת בני אפרים לפקדיהם שנים ושלשים אלף וחמש מאות 15
אלה בני יוסף למשפחתם:
- 38 בני בָּיִמָן לְמִשְׁפַּחַתָּם
לְבָלָע מִשְׁפַּחַת הַבְּלָעִי לְאַשְׁבֵּל מִשְׁפַּחַת הָאִשְׁבְּלִי
39 לְאֲחִירָם מִשְׁפַּחַת הָאֲחִירָמִי לְשׁוֹפָם מִשְׁפַּחַת הַשׁוֹפְמִי
לְחֹפֹם מִשְׁפַּחַת הַחֹפְמִי:
ם ויהיו בני בָּלָע אָרְדָּה וְנַעְמָן
לְאַרְדָּה מִשְׁפַּחַת הָאֲרָדִי לְנַעְמָן מִשְׁפַּחַת הַנַּעְמִי:
41 אלה בני בָּיִמָן לְמִשְׁפַּחַתָּם יליפקדיהם חמשה וארבעים אלף ושש מאות: 25
- 42 אלה בני דן לְמִשְׁפַּחַתָּם
לְשׁוֹחָם מִשְׁפַּחַת הַשׁוּחָמִי * * * * *
* * * * *
* * * * *
אלה משפחת דן לְמִשְׁפַּחַתָּם:
43 כל משפחת השוחמי לפקדיהם ארבעה ושלשים אלף וארבע מאות: 30
- 44 בני אֲשֶׁר לְמִשְׁפַּחַתָּם
לְיִמְנָה מִשְׁפַּחַת הַיִּמְנָה לְיִשְׁנִי מִשְׁפַּחַת הַיִּשְׁנִי
לְבְרִיעָה מִשְׁפַּחַת הַבְּרִיעִי:
מה לבני ברִיעָה
לְחֶבֶר מִשְׁפַּחַת הַחֶבְרִי לְמַלְכִּיאֵל מִשְׁפַּחַת הַמַּלְכִּיאֵלִי:
46 וְשֵׁם בֵּת אֲשֶׁר שָׂרָה:
47 אלה משפחת בני אֲשֶׁר לְפַקְדֵיהֶם שלשה וחמשים אלף וארבע מאות: 40
- 48 בני נַפְתָּלִי לְמִשְׁפַּחַתָּם
לְיִחְצָאֵל מִשְׁפַּחַת הַיִּחְצָאֵלִי לְנֹגִי מִשְׁפַּחַת הַנּוֹגִי:
49 לְיִצְרָר מִשְׁפַּחַת הַיִּצְרָרִי לְשִׁלֹּם מִשְׁפַּחַת הַשְּׁלֹמִי:
ג אלה משפחת נפתלי לְפַקְדֵיהֶם חמשה וארבעים אלף וארבע מאות: 2

	ראובן בכור ישראל	26,ה
	בני ראובן «למשפחתם»	
	«לחנוך משפחת החנכי לפלוא משפחת הפלגאי:	
	לחצרון משפחת החצרוני לכרמי משפחת הכרמי:	6
5	אלה משפחת הראובני	7
	ויהיו פקדיהם שלשה וארבעים אלף ושבע מאות ושלושים:	
	ובני פלוא אליאב: ובני אליאב נמואל ודתן ואבירם הא דתן ואבירם קרואי	9,8
	העדה אשר הצו על משה ועל אהרן בעדת קרח בהצתם על יהוה: ותפתה	י
	הארץ את פיה ותבלע אתם ואת קרח כמות העדה באכל האש את חמשים	
10	ומאתים איש ויהיו לנס: ובני קרח לא מתו:	11
	בני שמעון למשפחתם	12
	לנמואל משפחת הנמואלי לימין משפחת הימני	
	ליכין משפחת היכיני: לזרח משפחת הזרחי	13
15	לשאול משפחת השאולי:	
	אלה משפחת השמעני לפקדיהם שנים ועשרים אלף ומאתים:	14
	בני גד למשפחתם	15
	לצפון משפחת הצפוני לחגי משפחת החגי	
20	לשוני משפחת השוני: לאזוני משפחת האוני	16
	לערי משפחת הערי: לארזד משפחת הארודי	17
	לאךאלי משפחת האראלי:	
	אלה משפחת בני גד לפקדיהם ארבעים אלף וחמש מאות:	18
	בני יהודה ער ואזנן וימת ער ואזנן בארץ כנען: ויהיו	25
	בני יהודה למשפחתם	
	לשלה משפחת השלני לפרין משפחת הפרצי	
	לזרח משפחת הזרחי:	
	ויהיו בני פרין	21
30	לחצרון משפחת החצרוני לחמול משפחת החמולי:	
	אלה משפחת יהודה לפקדיהם ששה ושבעים אלף וחמש מאות:	22
	בני ישכר למשפחתם	23
	ליתולע משפחת התולעי לפנה משפחת הפוני:	
35	לישוב משפחת הישבני לשמרון משפחת השמרני:	24
כה	אלה משפחת ישכר לפקדיהם ארבעה וששים אלף ושלוש מאות:	
	בני זבולן למשפחתם	26
	לסרד משפחת הסרדי לאלון משפחת האלני	
40	ליחלאל משפחת היחלאלי:	
	אלה משפחת הזבולני לפקדיהם ששים אלף וחמש מאות:	27
	בני יוסף [] מנשה ואפרים:	28
	בני מנשה [למשפחתם]:	29

27,19 יהושע בן נון איש אשר רוח בו וסמכת את ידך עליו: והעמדת אתו לפני
 אלקעור הכהן ולפני כל העדה וצויתו אתו לעיניהם: ונתתה מהודך עליו למען
 ישמעו כל עדת בני ישראל: ולפני אלקעור הכהן יעמד ושאל לו במשפט האורים
 לפני יהוה על פיו וצאו ועל פיו יבאו הא וכל בני ישראל אתו וכל העדה:
 5 ויעש משה כאשר צוה יהוה אתו ויקח את יהושע ויעמדהו לפני אלקעור הכהן
 ולפני כל העדה: ויסמך את ידיו עליו ויצוהו כאשר דבר יהוה ביד משה:
 23

10 וידבר יהוה אל משה לאמר: צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני
 לחמי לאֵשֶׁה ריח ניחחי תשמרו להקריב לי כמועד: ואמרת להם זה האֵשֶׁה
 אשר תקריבו ליהוה כבשים בני שנה תמימם שנים ליום עלתם תמיד: את הכבש
 4 האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערֶפִים: ועשירית האופה
 סלת למנחה בלולה בשמן כתיב רביעת ההין: עלת תמיד העֵשֶׂה בהר סיני
 6 לריח ניחח אֵשֶׁה ליהוה: ונסכו רביעת ההין ייך לכבש האחד בקדש הַסֶּף נסך
 15 שֶׁבֶר ליהוה: ואת הכבש השני תעשה בין הערֶפִים כמנחת הבקר ונסכו תעשה
 8 אֵשֶׁה ריח ניחח ליהוה:
 9 וכיום השֶׁבֶת שני כבשים בני שנה תמימם ושני עֶשְׂרִים סלת מנחה בלולה
 בשמן ונסכו: עלת שֶׁבֶת בשפתו על עלת התמיד ונסכה:
 11 ובראשי חֲדָשִׁיכם תקריבו עלה ליהוה פרים בני בקר שנים ואיל אחד
 20 כבשים בני שנה שבעה תמימם: ושלושה עֶשְׂרִים סלת מנחה בלולה בשמן לפר
 12 האחד ושני עֶשְׂרִים סלת מנחה בלולה בשמן לאיל האחד: ועֶשְׂרֹן עֶשְׂרֹן סלת
 13 מנחה בלולה בשמן לכבש האחד עלה ריח ניחח אֵשֶׁה ליהוה: ונסכיהם חֲנִי
 14 ההין יין: לפר ושלישית ההין לאיל ורביעת ההין לכבש ואת עלת חֲדָשׁ
 25 בחֲדָשׁוֹ לחדשי השנה: ושעיר עזים אחד לחֶטְאֵת ליהוה על עלת התמיד יַעֲשֶׂה
 ונסכו:
 17

16 ובחֲדָשׁוֹ הָרִאשׁוֹן בארבעה עֶשֶׂר יום לחדש פסח ליהוה: ובחֲמִשָּׁה עֶשֶׂר יום
 18 לחדש הזה הג שבעת ימים מצות יֹאכֵל: ביום הראשון מקרא קֹדֶשׁ כל מִלְאכַת
 30 עֲבָדָה לא תעשו: והקרבתם אֵשֶׁה עלה ליהוה פרים בני בקר שנים ואיל אחד
 ושבעה כבשים בני שנה תמימם יהיו לכם: ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה
 עֶשְׂרִים לפר ושני עֶשְׂרִים לאיל תעשו: עֶשְׂרֹן עֶשְׂרֹן תעשה לכבש האחד
 21 לשבעת הכבשים: ושעיר חֶטְאֵת אחד לכפר עליכם: מִלְכֹּד עלת הבקר אשר
 23,22 לעלת התמיד תעשו את אלה: כאלה תעשו ליום שבעת ימים לחם אֵשֶׁה ריח
 24 ניחח ליהוה על עולת התמיד יַעֲשֶׂה ונסכו: וכיום השְׁבִיעִי מקרא קֹדֶשׁ יהיה לכם
 35 כל מִלְאכַת עֲבָדָה לא תעשו:

26 וכיום הבגורים בהקריבכם מנחה חֲדָשָׁה ליהוה בִּשְׁבַעֲתֵיכם מקרא קֹדֶשׁ
 27 יהיה לכם כל מִלְאכַת עֲבָדָה לא תעשו: והקרבתם עולה לריח ניחח ליהוה פרים
 40 בני בקר שנים איל אחד שבעה כבשים בני שנה: ומנחתם סלת בלולה בשמן
 שלשה עֶשְׂרִים לפר האחד שני עֶשְׂרִים לאיל האחד: עֶשְׂרֹן עֶשְׂרֹן לכבש
 29

26 אלה פקודי בני ישראל שש מאות אלף ואלף שבע מאות ושלושים:

53-52 וידבר יהוה אל משה לאמר: לאלה תחלק הארץ בנחלה במספר שמות:
 54 לרב תרבה נחלתו ולמעט תמעט נחלתו איש לפי פקדיו וכן נחלתו: אך בנוהל
 56 יחלק את הארץ לשמות מסות אבתם ינחלו: על פי הנוהל תחלק נחלתו בין 5
 רב למעט:

57 ואלה פקודי הלוי למשפחתם
 לגרשון משפחת הגרשני לקקת משפחת הקקתי למררי משפחת המררי:
 58 אלה משפחת לוי משפחת הלכני משפחת התכרני משפחת המקלי משפחת המזושי
 משפחת הקרחי
 59 וקקת הזלד את עמרם: ושם אשת עמרם יוכבד בת לוי אשר ילדה אתה
 60 ללוי במצרים ותלד לעמרם את אהרן ואת משה ואת מרים אחתם: ויזלד לאהרן
 61 את נדב ואת אביהוא את אלעזר ואת איתמר: וימת נדב ואביהוא בהקריבם 15
 62 אש זרה לפני יהוה: ויהיו פקדיהם שלשה ועשרים אלף כל זכר מבן חדש
 ומעלה לא התפקדו בתוך בני ישראל כי לא נתן להם נחלה בתוך בני ישראל:
 63 אלה פקודי משה ואלעזר הכהן אשר פקדו את בני ישראל בערבת מואב
 64 על ירדן ירחו: ובאלה לא היה איש מפקודי משה ואהרן הכהן אשר פקדו את
 65 בני ישראל במדבר סיני: כי אמר יהוה להם מות ימתו במדבר ולא נותר מהם 20
 איש כי אם קלב בן יפנה ויהושע בן נון:
 27, א ותקרבנה בנות יצֹלֶפְחָד בן חפר בן גלעד בן מכיר בן מנשה למשפחת מנשה
 בן יוסף ואלה שמות בנותיו מחלה יוֹנָדָעָה וקִגְלָה וּמִלְכָּה וּתְרַצְיָה:
 2 ותעמדה לפני משה ולפני אלעזר הכהן ולפני הנשיאים וכל העדה קָתַח
 3 אהל מועד לאמר: אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על 25
 4 יהוה בעדת קרה כי בחטאו מת ובנים לא היו לו: למה ירע שם אבינו מתוך
 משפחתו כי אין לו בן תנה לנו אחזה בתוך אחי אבינו:
 7-ה ויקרב משה את משפטן לפני יהוה: ויאמר יהוה אל משה לאמר: כן בנות
 יצֹלֶפְחָד דברת נתן התן להיך אֶחָזֶת נחלה בתוך אחי אביהיך והעברת את
 8 נחלת אביהן להן: ואל בני ישראל תדבר לאמר איש כי ימות וכן אין לו 30
 9 והעברתם את נחלתו לבתו: ואם אין לו בת ונתתם את נחלתו לאחיו: ואם אין
 10 לו אחים ונתתם את נחלתו לאחי אביו: ואם אין אחים לאביו ונתתם את נחלתו
 11 לשארו הקרב אליו ממשפחתו וירש אתה והיתה לבני ישראל לְחֻקָּה מִשְׁפָּט
 כאשר צוה יהוה את משה:

35

12 ויאמר יהוה אל משה עֲלֶה אל הר העברים הוה וראה את הארץ אשר
 13 נתתי לבני ישראל: וראיתה אתה ונאֶסְפֶת אל עמִיךָ גם אתה כאשר נאסֶף אהרן
 14 אחיך: כאשר מריתם פי במדבר צֵן במריבת העדה להקדישני במים לעיניהם
 הם מי מריבת קדש מדבר צֵן:
 16, ב וידבר משה אל יהוה לאמר: יפקד יהוה אלהי הרוחת לכל בשר איש על 40
 17 העדה: אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם ואשר יוציאם ואשר יביאם ולא
 18 תחיה עדת יהוה פֶּצֶאן אשר אין להם רעה: ויאמר יהוה אל משה קח לך את

- 29,38-37 וַיִּמְנַחֲתֶם וּנְסַכְיֵהֶם לַפָּר לְאֵיל וּלְכַבְשִׁים בְּמִסְפָּרָם כְּמִשְׁפָּט: וְשַׁעֲרֵי חֲטָאת אֶחָד מִלְּבָד עֲלֵת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ וּנְסַכָּהּ:
- 39 אֵלֶּה תַעֲשׂוּ לַיהוָה בְּמוֹעֲדֵיכֶם לְבַד מִגְּדֵרֵיכֶם וּגְדֵרְתֵיכֶם לְעֲלֵתֵיכֶם וּלְמִנְחֹתֵיכֶם
- 30,8 וּלְנִסְכֵיכֶם וּלְשִׁלְמֵיכֶם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כֹּל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה:
- 5 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רֵאשֵׁי הַמַּטּוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה:
- 10 אִישׁ כִּי יִהְיֶה גֹדֵר לַיהוָה אוֹ הִשְׁבַּע שְׁבָעָה לְאַסֵּר אֶפְסָר עַל נַפְשׁוֹ לֹא יַחַל דַּבְּרוּ כֹל הַיָּצֵא מִפִּי יַעֲשֶׂה:
- 10,4 וְאִשָּׁה כִּי תִלָּד גֹּדֵר לַיהוָה וְאַסְרָהּ אֶפְסָר בְּבֵית אֲבִיהָ בְּגַעְרִיהָ: וְשָׁמַע אֲבִיהָ אֶת גִּדְרָהּ וְאַקְרָהּ אֲשֶׁר אֲסָרָהּ עַל נַפְשָׁהּ וְהַחְרִישׁ לָהּ אֲבִיהָ וְקָמוּ כָל גִּדְרֶיהָ וְכָל אֶפְסָר אֲשֶׁר אֲסָרָהּ עַל נַפְשָׁהּ יָקוּם: וְאִם הֵנִיא אֲבִיהָ אֶתָּה בְּיוֹם שָׁמַעוּ כָל גִּדְרֶיהָ וְאַקְרָהּ אֲשֶׁר אֲסָרָהּ עַל נַפְשָׁהּ לֹא יָקוּם וַיְהוֶה יִסְלַח לָהּ כִּי הֵנִיא אֲבִיהָ אֶתָּה:
- 15 וְאִם הִזָּ תִּהְיֶה לְאִישׁ וּגִדְרֶיהָ עֲלֶיהָ אוֹ מִקְּבָא שְׁפִתֶיהָ אֲשֶׁר אֲסָרָהּ עַל נַפְשָׁהּ: וְשָׁמַע אִשָּׁה וְהַחְרִישׁ לָהּ יָבִיִם שָׁמַעוּ וְקָמוּ גִדְרֶיהָ וְאַסְרֶיהָ אֲשֶׁר אֲסָרָהּ עַל נַפְשָׁהּ יָקָמוּ: וְאִם בְּיוֹם שָׁמַע אִשָּׁה יֵנִיא אוֹתָהּ וְהִפְרָ אֶת גִּדְרָהּ אֲשֶׁר עֲלֶיהָ וְאֵת מִקְּבָא שְׁפִתֶיהָ אֲשֶׁר אֲסָרָהּ עַל נַפְשָׁהּ וַיְהוֶה יִסְלַח לָהּ:
- 20 וְגֹדֵר אֲלֻמְנָה וְגִרוּשָׁה כָּל אֲשֶׁר אֲסָרָהּ עַל נַפְשָׁהּ יָקוּם עֲלֶיהָ:
- 12,11 וְאִם בֵּית אִשָּׁה גִּדְרָה אוֹ אֲסָרָהּ אֶפְסָר עַל נַפְשָׁהּ בְּשָׁבָעָהּ: וְשָׁמַע אִשָּׁה וְהַחְרִישׁ לָהּ לֹא הֵנִיא אֶתָּה וְקָמוּ כָל גִּדְרֶיהָ וְכָל אֶפְסָר אֲשֶׁר אֲסָרָהּ עַל נַפְשָׁהּ יָקוּם: וְאִם הִפְרָ יִפְרָ אֶתָּה אִשָּׁה בְּיוֹם שָׁמַעוּ כָּל מוֹצֵא שְׁפִתֶיהָ לְגִדְרֶיהָ וּלְאַפְסָר נַפְשָׁהּ לֹא יָקוּם אִשָּׁה הִפְרָם וַיְהוֶה יִסְלַח לָהּ: כָּל גֹּדֵר וְכָל שְׁבָעַת אֶפְסָר לְעֵנֶת נַפְשׁ אִשָּׁה יָקִימוּ וְאִשָּׁה יִפְרָנוּ: וְאִם הַחְרִישׁ יַחְרִישׁ לָהּ אִשָּׁה מְיוֹם אֶל יוֹם וְהָקִים אֶת כָּל גִּדְרֶיהָ אוֹ אֶת כָּל אֲסָרֶיהָ אֲשֶׁר עֲלֶיהָ הָקִים אֶתָּה כִּי הַחְרִישׁ לָהּ בְּיוֹם שָׁמַעוּ: וְאִם הִפְרָ יִפְרָ אֶתָּה אַחֲרַי שָׁמַעוּ וּנְשָׂא אֶת עֲוֹנָהּ:
- 17 אֵלֶּה הַחֻקִּים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ בֵּין אֵב לְבִתּוֹ בְּגַעְרִיהָ בֵּית אֲבִיהָ:

- 31,2,8 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: נָקַם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים אַחֵר מֵאַסְפָּר אֶל עַמִּיךָ: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל הָעָם לֵאמֹר יִהְיֶה-לְצַו מֵאַחֲכֶם אַנְשִׁים לְצַבָּא וַיְהִי עַל מִדְיָן לְתֵת נִקְמַת יְהוָה בְּמִדְיָן: אֶלֶף לְמַטֵּה אֶלֶף לְמַטֵּה לְכָל מִשְׁתֵּי יִשְׂרָאֵל תִּשְׁלַחוּ לְצַבָּא: וַיִּסְּפְרוּ מֵאַלְפֵי יִשְׂרָאֵל אֶלֶף לְמַטֵּה שְׁנַיִם עָשָׂר אֶלֶף הַחֲלוּצֵי צַבָּא: וַיִּשְׁלַח אֶתָּה מֹשֶׁה אֶלֶף לְמַטֵּה לְצַבָּא אֶתָּה וְאֵת פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְכָלִי הַקֹּדֶשׁ וְהַחֲצֹצְרוֹת הַתְּרוּעָה בְּיָדוֹ: וַיִּצְבְּאוּ עַל מִדְיָן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה וַיְהַרְגוּ כָּל זָכָר: וְאֵת מַלְכֵי מִדְיָן הֲרָגוּ עַל חֲלָלֵיהֶם אֶת אָוִי וְאֵת רָקַם וְאֵת צוּר וְאֵת חוּר וְאֵת רַבֵּעַ חֲמִשָּׁת מַלְכֵי מִדְיָן וְאֵת גְּלָעָם בֶּן עֲזָרָה הֲרָגוּ בַּחֲרֹב: וַיֵּשְׁבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת נְשֵׁי מִדְיָן וְאֵת טַפָּם וְאֵת כָּל בְּהֵמָתָם וְאֵת כָּל מִקְנֵיהֶם וְאֵת כָּל חֵילָם בְּזוּז: וְאֵת כָּל עֲרֵיהֶם בְּמוֹשַׁבְתָּם וְאֵת כָּל טִירְתָּם שָׂרְפוּ בְּאֵשׁ: וַיִּקְחוּ

—+3-0-0+—

(*) 31.6 לְצַבָּא

28,31.ל האחד לשבעת הכבשים: וישעיר עזים אחד לחטאת. לכפר עליכם: מלבד עלת התמיד ומנחתו תעשו תמימם יהיו לכם ונסכיהם:

- 29,א ובחדש השביעי באחד לחדש מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבדה לא תעשו יום תרועה יהיה לכם: ועשיתם עלה לריח ניחח ליהוה פר בן בקר אחד 5
 3 איל אחד כבשים בני שנה שבעה תמימם: ומנחתם סלת כלולה בשמן שלשה עשרנים לפר שני עשרנים לאיל: ועשרון אחד לכבש האחד לשבעת הכבשים: 4
 6.ה ושעיר עזים אחד לחטאת לכפר עליכם: מלבד עלת החדש ומנחתה ועלת התמיד ומנחתה ונסכיהם כמשפטם לריח ניחח אשה ליהוה:
- 10
 7 ובעשור לחדש השביעי הזה מקרא קדש יהיה לכם ועניתם את גפשתכם כל מלאכה לא תעשו: והקרבתם עלה ליהוה ריח ניחח פר בן בקר אחד איל 8
 9 אחד כבשים בני שנה שבעה תמימם יהיו לכם: ומנחתם סלת כלולה בשמן שלשה עשרנים לפר שני עשרנים לאיל: עשרון עשרון לכבש האחד 10
 11 לשבעת הכבשים: וישעיר עזים אחד לחטאת מלבד חטאת הקפרים ועלת התמיד ומנחתה ונסכיהם:
- 12 ובחמשה עשר יום לחדש השביעי מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבדה לא תעשו וחגתם חג ליהוה שבעת ימים: והקרבתם עלה אשה ריח ניחח ליהוה 13
 20 פרים בני בקר שלשה עשר אילם שנים כבשים בני שנה ארבעה עשר תמימם יהיו: ומנחתם סלת כלולה בשמן שלשה עשרנים לפר האחד לשלשה עשר פרים 14
 15 שני עשרנים לאיל האחד לשני האילם: ועשרון עשרון לכבש האחד לארבעה עשר כבשים ונסכיהם: ושעיר עזים אחד לחטאת מלבד עלת התמיד מנחתה ונסכה: 16
- 17 וביום השני פרים בני בקר שנים עשר אילם שנים כבשים בני שנה ארבעה 25
 18 עשר תמימם: ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילם ולכבשים במספרם כמשפט: ושעיר עזים אחד לחטאת מלבד עלת התמיד ומנחתה ונסכה: 19
 20 וביום השלישי פרים עשתי עשר אילם שנים כבשים בני שנה ארבעה עשר תמימם: ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילם ולכבשים במספרם כמשפט: ושעיר 22,21
 30 חטאת אחד מלבד עלת התמיד ומנחתה ונסכה: 20
 23 וביום הרביעי פרים עשרה אילם שנים כבשים בני שנה ארבעה עשר 21,24
 24 תמימם: ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילם ולכבשים במספרם כמשפט: ושעיר עזים אחד לחטאת מלבד עלת התמיד מנחתה ונסכה: 25
 26 וביום החמישי פרים תשעה אילם שנים כבשים בני שנה ארבעה עשר 28,27
 35 חטאת אחד מלבד עלת התמיד ומנחתה ונסכה: 26
 29 וביום הששי פרים שמונה אילם שנים כבשים בני שנה ארבעה עשר תמימם: ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילם ולכבשים במספרם כמשפט: ושעיר חטאת אחד מלבד עלת התמיד מנחתה ונסכה: 27
 30 וביום השביעי פרים שבעה אילם שנים כבשים בני שנה ארבעה עשר 32
 34-33 תמימם: ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילם ולכבשים במספרם כמשפט: ושעיר חטאת אחד מלבד עלת התמיד מנחתה ונסכה: 33
 36.ה ביום השמיני עזרת תהיה לכם כל מלאכת עבדה לא תעשו: והקרבתם עלה אשה ריח ניחח ליהוה פר אחד איל אחד כבשים בני שנה שבעה תמימם:

ממנו איש: וַיִּקְרַב אֶת קֶרְבֵּן יְהוָה אִישׁ אִשׁר מִצֵּא כָּלִי זֶהב אֲצַעֲדָה וּצְמִיד סַבְעַת 31,
 עֵינַל וּכְזָמּוֹ לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵינוּ לִפְנֵי יְהוָה: וַיִּקַּח מֹשֶׁה וְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶת הַזֹּהָב 51
 מֵאֵתָם כָּל כְּלֵי מַעֲשֵׂה: וַיְהִי כָּל זֶהב הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר הָרִימוּ לַיהוָה שֵׁשֶׁה עָשָׂר 52
 אֶלֶף שֶׁבַע מֵאוֹת וּחֲמִשִּׁים שֶׁקֶל מֵאֵת שְׂרֵי הָאֱלֹפִים וּמֵאֵת שְׂרֵי הַמֵּאוֹת: 54 וַיִּקַּח
 מֹשֶׁה וְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶת הַזֹּהָב מֵאֵת שְׂרֵי הָאֱלֹפִים וּמֵאֵת שְׂרֵי הַמֵּאוֹת וַיָּבִיאוּ אֹתוֹ 5
 אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּזְרְקוּן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי יְהוָה:

וּמִקְנֵה רֶב־הַיָּד וְהִנֵּה הַמָּקוֹם מִקוֹם מִקְנֵה: וַיָּבִיאוּ בְנֵי גֹד וּבְנֵי רְאוּבֵן וַיֹּאמְרוּ אֶל 10
 מֹשֶׁה וְאֶל אֲלֵעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶל נְשֵׂי־הָעֵדָה לֵאמֹר: עֲטֹרוֹת וְדִיבָן וַיַּעֲזֹר וְנִמְרָה 3
 וְחִשְׁבֹּן וְאֶלְעָלָה וְשֹׁבֵם וְנָכוֹ וּבַעֲזָן: הָאָרֶץ אֲשֶׁר הִפֵּה יְהוָה לִפְנֵי עַדְת־יִשְׂרָאֵל 4
 אֶרֶץ מִקְנֵה הָאֵל וְלַעֲבָדֶיךָ מִקְנֵה: וַיֹּאמְרוּ אִם מִצֵּאנוּ חָן כַּעֲבֹדֶיךָ יִתֵּן אֶת הָאָרֶץ הַ
 הַזֹּאת לַעֲבָדֶיךָ לְאֶחָזָה אֶל תַּעֲבֹרְנוּ אֶת הַיַּרְדֵּן: 15
 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לִבְנֵי גֹד וּלְבְנֵי רְאוּבֵן הֲאִתִּיכֶם יָבִיאוּ לְמַלְחָמָה וְאֵתָם תִּשְׁבּוּ פֹה: 6
 וְלֵמָּה תִּנְיֹאוּן אֶת לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעַבְרֵי אֶרֶץ הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם יְהוָה: כֹּה 8,7
 עָשׂוּ אֲבֹתֵיכֶם בְּשַׁלְחִי אֹתָם מִקְדָּשׁ בְּרַנֵּעַ לְרֹאוֹת אֶת הָאָרֶץ: וַיַּעֲלוּ עַד נַחַל אֲשַׁכּוֹל 9
 וַיִּרְאוּ אֶת הָאָרֶץ וַיִּגִּידוּ אֶת לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַלְתִּי בֹא אֶרֶץ הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם
 יְהוָה: וַיִּתֵּר אִף יְהוָה כִּי־וַיִּשְׁבַּע לֵאמֹר: אִם יִרְאוּ הָאֲנָשִׁים הָעֵלִים מִמִּצְרַיִם 20
 מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה אֶת הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לַיִּצְחָק וְלִיעֲקֹב כִּי
 לֹא מְלֹאוּ אֹתָרִי: בְּלִבִּי בֵּן יִפְנֶה הַקִּנְיָ וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון כִּי מְלֹאוּ אֹתָרִי יְהוָה: 12
 וַיִּחַר אִף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּנְעַם בְּמִדְבַר אַרְבַּעִים שָׁנָה עַד תָּם כָּל הַדּוֹר הַעֲשֵׂה 13
 הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה: וְהִנֵּה קָמְתָם תַּחַת אֲבֹתֵיכֶם תְּרֻבוֹת אֲנָשִׁים חֲסָאִים לְסַפּוֹת עוֹד 14
 עַל תְּרוֹן אִף יְהוָה אֶל יִשְׂרָאֵל: כִּי תִשׁוּבוּן מֵאֹתָרֵי וַיִּסַּף עוֹד לְהַנִּיחֹ בְּמִדְבַר 25
 וְשַׁחַחֶם לְכָל הַעַם הַזֶּה:

וַיִּגִּישׁוּ אֹלָיו וַיֹּאמְרוּ גְדֹלַת צֶאֱן נִבְנָה לְמִקְנֵנוּ פֹה וְעָרִים לְמִסְפָּנוּ: וְאֲנַחְנוּ נַחֲלִין 17,16
 חֲמִשִּׁים לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד אֲשֶׁר אִם הִבִּיאֲנֶם אֶל מִקְוֹמָם וַיִּשְׁבּוּ סָפְנוּ בְּעָרֵי
 הַמִּבְצָר מִפְּנֵי יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: לֹא נִשׁוּב אֶל בְּתִינּוּ עַד הַתְּנַחֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ 18
 נַחֲלָתוֹ: כִּי לֹא נִנְחַל אִתָּם מֵעַבְרֵי לִירְדֵן וְהִלָּאָה כִּי בָאָה נַחֲלָתָנוּ אֵלֵינוּ מֵעַבְרֵי 30
 הַיַּרְדֵּן מִן־רַחֵה:

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה אִם תַּעֲשׂוּן אֶת הַדְּבָר הַזֶּה אִם תַּחֲלִצוּ לִפְנֵי יְהוָה כ
 לְמַלְחָמָה: וְעַבְרֵי לָכֶם כָּל חֲלוּץ אֶת הַיַּרְדֵּן לִפְנֵי יְהוָה עַד הוֹרִישׁוּ אֶת אִיבֵינוּ 21
 מִפְּנֵינוּ: וְנִכְבַּשְׁתָּה אֶרֶץ לִפְנֵי יְהוָה וְאַחַר תִּשְׁכּוּ וְהִיתֶם נָקִים מִיְהוָה וּמִיִּשְׂרָאֵל 22
 וְהִיתָה הָאָרֶץ הַזֹּאת לָכֶם לְאֶחָזָה לִפְנֵי יְהוָה: וְאִם לֹא תַעֲשׂוּן בֶּן הִנֵּה חֲמַאתָם 35
 לַיהוָה וְדַעוּ הֲסֹאתְכֶם אֲשֶׁר תִּמְצֵא אִתְּכֶם: בְּנוּ לָכֶם עָרִים לְטַפְכֶם וּגְדֹלַת לְצִאֲנֹכֶם 24
 וְהִצֵּא מִפִּיכֶם תַּעֲשׂוּ:

וַיֹּאמְרוּ- בְנֵי גֹד וּבְנֵי רְאוּבֵן אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר עֲבָדֶיךָ יַעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר אֲדַנִּי כֹה
 מִצְוָה: טַפְנוּ נִשְׁיֵנוּ מִקְנֵנוּ וְכָל בְּהֵמַתָּנוּ יְהִיו שֵׁם בְּעָרֵי הַנִּלְעָד: וְעֲבָדֶיךָ יַעֲבֹרוּ 27,26
 כָּל חֲלוּץ צָבָא לִפְנֵי יְהוָה לְמַלְחָמָה כַּאֲשֶׁר אֲדַנִּי לְבָר: וַיִּצְוּ לָהֶם מֹשֶׁה אֶת 40
 אֲלֵעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון וְאֶת רֹאשֵׁי אֲבוֹת הַמִּטּוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר 29
 מֹשֶׁה אֲלֵהֶם אִם יַעֲבֹרוּ בְנֵי גֹד וּבְנֵי רְאוּבֵן אִתְּכֶם אֶת הַיַּרְדֵּן כָּל חֲלוּץ לְמַלְחָמָה

- 31,12 את כל השלל ואת כל המלקוח באדם ובבהמה: ויבאו אל משה ואל אלעזר הכהן ואל עדרת בני ישראל את השבי ואת המלקוח ואת השלל אל המחנה אל ערבת מואב אשר על ירדן ירחו:
- 13 ויצאו משה ואלעזר הכהן וכל נשיאי העדה לקראתם אל מחוץ למחנה:
- 14 ויקצף משה על פקודי הקיל שרי האלפים ושרי המאות הבאים מצבא המלחמה: 5
- 16.טו ויאמר אליהם משה החייתם כל נקבה: הן הגה היו לבני ישראל בדבר בלעם למעל מעל ביהוה על דבר פעור והיה המנפה בעדת יהוה: ועתה הָרְנוּ כל זכר 17
- 18 בטף ובל אשה ידעת איש למשכב זכר הרנו: וכל הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר הָרְנוּ לכם: ואתם חנו מחוץ למחנה שבעת ימים כל הרג נפש וכל 19
- כ נגע בחלל תתחטאו ביום השלישי וביום השביעי אתם ושביכם: וכל בגד וכל כלי עור וכל מעשה עים וכל כלי עץ תתחטאו: 10
- 21 ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה ואת הקת התורה אשר צוה יהוה את משה: אך את הוזהב ואת הכסף את הנחשת את הברזל 22
- 23 את הברזל ואת העפרת: כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהרו אך במי 24
- 24 גדה יתחטא וכל אשר לא יבא באש תעבירו במים: וכפסתם בנדיכם ביום השביעי וטהרתם ואחר תבאו המחנה: 15
- 26.כה ויאמר יהוה אל משה לאמר: שא את ראש מלקוח השבי באדם ובבהמה אתה ואלעזר הכהן וראשי אבות העדה: וחצית את המלקוח בין תפשי המלחמה 27
- 28 היצאים לצבא ובין כל העדה: והיָמַת מכם ליהוה מַצַּת אנשי המלחמה היצאים לצבא אחד* מחַמֵּשׁ המאות מן האדם ומן הבקר ומן החמרים ומן הצאן: 20
- 29.ל ממחציתם תקח* ונתתה לאלעזר הכהן תרומת יהוה: וממחצת בני ישראל תקח אחד* מן החמשים מן האדם מן הבקר מן החמרים ומן הצאן מכל הבהמה ונתתה אתם ללוים שמרי משמרת משכן יהוה: 21
- 32.31 ויעש משה ואלעזר הכהן כאשר צוה יהוה את משה: ויהי המלקוח יתר הבו אשר בוזו עם הצבא צאן שש מאות אלף ושבעים אלף ותמישת אלפים: 25
- 33-לה ובקר שנים ושבעים אלף: וחמרים אחד וששים אלף: ונפש אדם מן הנשים אשר לא ידעו משכב זכר כל נפש שנים ושלושים אלף: ותהי 36
- המקצה חלק היצאים בצבא מספר הצאן שלש מאות אלף ושלושים אלף ושבעת אלפים וחמש מאות: ויהי המכס ליהוה מן הצאן שש מאות חמֵשׁ ושבעים: 30
- 39.38 והבקר ששה ושלושים אלף ומכסם ליהוה שנים ושבעים: וחמרים 35
- 39 שלשים אלף וחמש מאות ומכסם ליהוה אחד וששים: ונפש אדם 36
- 41 ששה עשר אלף ומכסם ליהוה שנים ושלושים נפש: ויתן משה את 37
- 42 מכס תרומת יהוה לאלעזר הכהן כאשר צוה יהוה את משה: וממחצית 38
- 43 בני ישראל אשר הצה משה מן האנשים הצבאים: ותהי מחצת העדה מן הצאן 39
- 44 שלש מאות אלף ושלושים אלף שבעת אלפים וחמש מאות: ובקר ששה 40
- 46.מה ושלושים אלף: וחמרים שלשים אלף וחמש מאות: ונפש אדם ששה 41
- 47 עשר אלף: ויקת משה ממחצת בני ישראל את האֶהוּ אחר מן החמשים מן האדם ומן הבהמה ויתן אתם ללוים שמרי משמרת משכן יהוה כאשר צוה 40
- 48 יהוה את משה: ויקרבו אל משה הפקדים אשר לאלפי הצבא שרי האלפים ושרי המאות: 42
- 49 ויאמרו אל משה עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה אשר בידנו ולא נפקד

—*—*—*—*—*—*—*—*—*—*

- 33.23 ויסעו מקהלתה ויחנו בחר שפר:
 24 ויסעו מהר שפר ויחנו בחררה:
 25 ויסעו מחררה ויחנו במקהלת:
 26 ויסעו ממקהלת ויחנו בתחת:
 27 ויסעו מתחת ויחנו בתרח: 5
 28 ויסעו מתרח ויחנו במתקה:
 29 ויסעו ממתקה ויחנו בחשמנה:
 ל ויסעו מחשמנה ויחנו במסרות:
 31 ויסעו ממסרות ויחנו בבני יעקן:
 32 ויסעו מבני יעקן ויחנו בחר הגנד:
 33 ויסעו מחר הגנד ויחנו בןטבתה:
 34 ויסעו מןטבתה ויחנו בעברנה:
 לה ויסעו מעברנה ויחנו בעצין גבר:
 36 ויסעו מעצין גבר ויחנו במדבר צן הא קדש:
 37 ויסעו מקדש ויחנו בחר ההר בקצה ארץ אדום: 15
 38 ויעל אהרן הכהן אל הר החר על פי יהוה וימת שם בשנת הארבעים לצאת
 39 בני ישראל מארץ מצרים בחדש החמישי באחד לחדש: ואהרן בן שלש ועשרים
 ומאת שנה במתו בחר ההר: וישמע הכנעני^א והא ישב בנגב בארץ כנען בכא מ
 בני ישראל * * *
 41 ויסעו מהר ההר ויחנו בעלמנה: 20
 42 ויסעו מעלמנה ויחנו בפונן:
 43 ויסעו מפונן ויחנו באבת:
 44 ויסעו מאבת ויחנו בעיי העברים בנבול מואב:
 מה ויסעו מעיים ויחנו בדיבן נד:
 46 ויסעו מדיבן נד ויחנו בעלמן דבלתמה: 25
 47 ויסעו מעלמן דבלתמה ויחנו בהרי העברים לפני נבו:
 48 ויסעו מהרי העברים ויחנו בערבת מואב על ירדן ירהו:
 49 ויחנו על הירדן מבית הישמת עד אכל השמים בערבת מואב:
 50 וידבר יהוה אל משה בערבת מואב על ירדן ירהו לאמר: דבר אל בני 30
 ישראל ואמרת אלהם כי אתם עברים את הירדן אל ארץ כנען: והורשתם את
 כל ישבי הארץ מפניכם ואפדתם את כל משפחתם ואת כל צלמי מסלתם תאבדו
 ואת כל במותם תשמדו: והורשתם את הארץ וישבתם בה כי לכם נתתי את
 53 הארץ לרשת אתה: והתנחלתם את הארץ בגורל למשפחתכם לרב תרכו את
 54 נחלתו ולמעט תמעיטו- את נחלתו אל אשר יצא לו שמה הגורל לו יהיה למסות
 35 אבותיכם תתנהלו: ואם לא תורישו את ישבי הארץ מפניכם והיה אשר תותירו
 מהם לשבים כענינים ולצנינים בעיניכם וצרו אתכם על הארץ אשר אתם יושבים
 56 בה: והיה כאשר דמית לעשות להם אעשה לכם:
 40 וידבר יהוה אל משה לאמר: צו את בני ישראל ואמרת אלהם כי אתם 34.2 א
 באים אל הארץ^א ואת הארץ אשר תפל לכם בנהלה ארץ כנען לגבלתיה:

- 32,ל לפני יהוה ונכבשה הארץ לפניכם ונתתם להם את ארץ הגלעד לאַחֲזָה: ואם לא יעברו חלוצים אתכם ונאחזו בתככם בארץ כנען:
- 31 ויענו בני נד ובני ראובן לאמר את אשר דבר יהוה אל עבדיך כן נעשה:
- 32 נחגו נעבר חלוצים לפני יהוה ארץ כנען ואתנו אַחֲזָה נחלתנו מעבר לירדן:
- 33 ויהן להם משה לבני נד ולבני ראובן ולחצי שבט מְנַשֶׁה בן יוסף את ממלכת 5 סִיחֵן מֶלֶךְ האמרי ואת ממלכת עונ מֶלֶךְ הבשן הארץ לעריה בנגלת ערי הארץ סביב:
- 34,ל ויבנו בני נד את דיבן ואת עטרת ואת עלער: ואת עטרת שופן ואת 37-36 יעור וּנְבָהָה: ואת בית נְמָרָה ואת בית הָרְקָן ערי מְבַצֵּר ונדלת צאן: ובני ראובן 38 בנו את חֶשְׁבּוֹן ואת אֶלְעָלָא ואת קְרִיתִים: ואת נבו ואת בעל מעון: ואת שְׁבִמָה 10 ויקראו בשמת את שמות הערים אשר בנו: וילכו בני מכיר בן מְנַשֶׁה נלעדה 39 מ ולכדָה ויורשו: את האמרי אשר בה: ויתן משה את הגלעד למכיר בן מְנַשֶׁה 42:41 וישב בה: ויאיר בן מְנַשֶׁה הלך וילכד את חֲזִיתִיהֶם ויקרא אתהן חֲזִיתִי: ונבח הלך וילכד את קַנָת ואת בנְתִיָה ויקרא לה נבח בשמו:

15

- 33,א אלה מַסְעֵי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים 2
- לצבאתם ביד משה ואהרן: ויכתב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי יהוה 3
- ואלה מסעיהם למוצאיהם: ויסעו מַרְעֵמָסֶס בחדש הראשון בחמשה עשר יום 4
- לחדש הראשון ממִקְרָת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה לעיני כל מצרים: 20
- ומצרים מקברים את אשר הפה יהוה בהם כל בכור ובאלהיהם עשה יהוה 4 שפטים:
- ה ויסעו בני ישראל מַרְעֵמָסֶס ויחנו בקַבְלָת:
- 6 ויסעו מסבלת ויחנו בְּאֶתֶם אשר בקַצֵּה המדבר: [מַנְדִּילִי:]
- 7 ויסעו מאתם וישבו-ו על פי החירת ואשרו על פני בעל צפון ויחנו ולפני 25
- 8 ויסעו מפ־ו החירת ויעברו בתוך הים המדברה וילכו דרך שלשת ימים במדבר אֶתֶם ויחנו במרה:
- 9 ויסעו ממרה ויבאו אֵילְמָה ובאֵלֶם שְׁתִים עשרה עינת מים ושבעים תמרים
- י ויסעו מאילם ויחנו על ים סוף:
- 11 ויסעו מים סוף ויחנו במדבר סין:
- 12 ויסעו ממדבר סין ויחנו בדַּפְקָה:
- 13 ויסעו מדפקה ויחנו באלוש:
- 14 ויסעו מאלוש ויחנו ברַפִּידִם ולא היה שם מים לעם לשתות:
- טו ויסעו מרפידם ויחנו במדבר סיני:
- 16 ויסעו ממדבר סיני ויחנו בקַבְלָת התְּאוּה:
- 17 ויסעו מקברת התאוה ויחנו בחַצְרֵת:
- 18 ויסעו מהצרת ויחנו בַּרְתְּמָה:
- 19 ויסעו מרתמה ויחנו כַּרְמֵן פְּרִין:
- כ ויסעו מרמן פְּרִין ויחנו בַּלְבָּנָה:
- 21 ויסעו מלבנה ויחנו בַּרְסָה:
- 40 ויסעו מרסה ויחנו בקַהֲלָתָה:
- 22

—*—*—*—*—*—*—*—*—*—*

35 הרב יִרְבּוּ וּמֵאֵת הַמַּעַט תִּמְעִטוּ אִישׁ כִּפִּי נַחֲלָתוֹ אֲשֶׁר יִנְחֹל־ יִתֵּן מְעִרְיוֹ לְלוּיִם:

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי אַתֶּם 9
 5 עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן אֶרְצָה כְּנַעַן: וְהִקְרִיתֶם לָכֶם עָרִים עָרִי מְקַלְט מְהֵינָה לָכֶם וְגַם 11
 שְׂמָה רֹצֵחַ מִכָּה נֶפֶשׁ בְּשִׁנְיָה: וְהָיוּ לָכֶם הָעָרִים לְמִקְלַט מִגֵּאֵל יְהִדָּם: וְלֹא יָמוּת 12
 הָרֹצֵחַ עַד עֲמָדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה לְמִשְׁפַּט: וְהָעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ שֵׁשׁ עָרֵי מְקַלְט 13
 תְּהֵינָה לָכֶם: אֵת שְׁלֹשׁ הָעָרִים תִּתְּנוּ מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן וְאֵת שְׁלֹשׁ הָעָרִים תִּתְּנוּ בְּאֶרֶץ 14
 כְּנַעַן עָרֵי מְקַלְט תְּהֵינָה: לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִנְר וּלְתוֹשֵׁב בְּתוֹכָם תְּהֵינָה שֵׁשׁ הָעָרִים 15
 10 הָאֵלֶּה לְמִקְלַט לְנוֹס שְׂמָה כָּל מִכָּה נֶפֶשׁ בְּשִׁנְיָה: וְאִם בְּכָלִי בְּרוּל הִקְהוּ וַיָּמָת 16
 רֹצֵחַ הָאֵת מוֹת יוֹמָת הָרֹצֵחַ: וְאִם בְּאֶבֶן יָד אֲשֶׁר יָמוּת בָּהּ הִקְהוּ וַיָּמָת רֹצֵחַ הָאֵת 17
 מוֹת יוֹמָת הָרֹצֵחַ: וְאִם בְּכָלִי עֵץ יָד אֲשֶׁר יָמוּת בּוֹ הִקְהוּ וַיָּמָת רֹצֵחַ הָאֵת מוֹת 18
 יוֹמָת הָרֹצֵחַ: גֵּאֵל הָדָם הָאֵת יָמִית אֵת הָרֹצֵחַ בִּפְנֵעֵי בּוֹ הָאֵת יִמְתְּנוּ: וְאִם בְּשִׁנְיָה 19
 יִהְיֶה אוֹ הַשְּׁלִיךְ עָלָיו יָכַל כְּלִי בְּצִדָּה וַיָּמָת: אוֹ בְּאִיבָה הִכְתּוּ בִידּוֹ וַיָּמָת מוֹת 21
 15 יוֹמָת הַמִּכָּה רֹצֵחַ הָאֵת גֵּאֵל הָדָם יָמִית אֵת הָרֹצֵחַ בִּפְנֵעֵי בּוֹ: וְאִם בְּפֶתַע בְּלֹא 22
 אִיבָה הִדְפּוֹ אוֹ הַשְּׁלִיךְ עָלָיו כָּל כְּלִי בְּלֹא צִדָּה: אוֹ בְּכָל אֶבֶן אֲשֶׁר יָמוּת בָּהּ 23
 בְּלֹא רְאוּת וַיִּפֹּל עָלָיו וַיָּמָת וְהָאֵת לֹא אוֹיֵב לוֹ וְלֹא מִקְשָׁר רַעְתּוֹ: וּשְׂפָטוֹ הָעֵדָה 24
 בֵּין הַמִּכָּה וּבֵין גֵּאֵל הָדָם עַל הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה: וְהִצִּילוּ הָעֵדָה אֵת הָרֹצֵחַ מִיַּד 25
 גֵּאֵל הָדָם וְהִשִּׁיבּוּ אֹתוֹ הָעֵדָה אֶל עִיר מְקַלְטוֹ אֲשֶׁר נָס שְׂמָה וַיֹּשֶׁב בָּהּ עַד מוֹת 26
 20 הַכֹּהֵן הַגָּדֹל אֲשֶׁר מֹשֶׁה אֹתוֹ בְּשִׁמְן הַקֹּדֶשׁ: וְאִם יֵצֵא יֵצֵא הָרֹצֵחַ אֵת נְבוּל עִיר 27
 מְקַלְטוֹ אֲשֶׁר יָנוֹס שְׂמָה: וּמִצֵּא אֹתוֹ גֵּאֵל הָדָם מִחוּץ לְנְבוּל עִיר מְקַלְטוֹ וְרֹצֵחַ 28
 גֵּאֵל הָדָם אֵת הָרֹצֵחַ אֵין לוֹ דָם: כִּי בְעִיר מְקַלְטוֹ יָשָׁב עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל 29
 וְאַחֲרֵי מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל יָשׁוּב הָרֹצֵחַ אֶל אֶרֶץ אֲתוֹתוֹ: וְהָיוּ אֵלֶּה לָכֶם לְתֹקֶת 30
 מִשְׁפַּט לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכָל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם: כָּל מִכָּה נֶפֶשׁ לִפְנֵי עָרִים יֹרֵחַ אֵת הָרֹצֵחַ וְעַד ל 31
 25 אַחֵד לֹא יַעֲנֶה בְּנֶפֶשׁ לְמוֹת: וְלֹא תִקְהוּ כִּפְר לְנֶפֶשׁ רֹצֵחַ אֲשֶׁר הָאֵת רִשְׁעָ לְמוֹת 32
 כִּי מוֹת יוֹמָת: וְלֹא תִקְחוּ כִּפְר וְלֹא אֵל עִיר מְקַלְטוֹ לְשׁוּב לְשֹׁבֵת בְּאֶרֶץ עַד מוֹת 33
 הַכֹּהֵן הַגָּדֹל: וְלֹא תִחַנְּפוּ אֵת הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבֵיהֶם: כִּי הָדָם הָאֵת יִחַנְּפוּ 34
 אֵת הָאֶרֶץ וְלֹא אֶרֶץ לֹא יִכְפֹּר לְדָם אֲשֶׁר שָׁפַךְ בָּהּ כִּי אִם בְּדָם שִׁפְכוּ: וְלֹא תִטְמְאוּ- 30
 אֵת הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבֵיהֶם בָּהּ אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹכָהּ כִּי אֲנִי יְהוָה שֹׁכֵן בְּתוֹךְ

וַיִּקְרְבוּ רֹאשֵׁי הָאֲבוֹת לְמִשְׁפַּחַת בְּנֵי נְלַעַד בֶּן מִכִּיר בֶּן מְנַשֶּׁה מִמִּשְׁפַּחַת בְּנֵי א, 36
 יוֹסֵף וַיִּדְבְּרוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְלִפְנֵי אֱלֹעִזֵּר הַכֹּהֵן- וְלִפְנֵי הַנְּשִׂאִים רֹאשֵׁי אֲבוֹת לְבְנֵי 1
 יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמְרוּ אֵת אֲדֹנֵי צִוָּה יְהוָה לָתֵת אֵת הָאֶרֶץ בְּנַחֲלָה בְּנוֹדֵל לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל 2
 35 וַיֹּאמֶר אֲדֹנֵי צִוָּה יְהוָה לָתֵת אֵת נַחֲלַת יְצַלְפָּהֵד אֲחִינוּ לְבְנֵינוּ: וְהָיוּ לְאֶחָד מִבְּנֵי 3
 שְׁבָטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְנָשִׁים וְנִנְרַעָה נַחֲלָתָן מִנַּחֲלַת אֲבֹתֵינוּ וְנוֹסֵף עַל נַחֲלַת הַמָּטָה 4
 אֲשֶׁר תְּהֵינָה לָהֶם וּמִגֵּרָל נַחֲלָתָנוּ יִנְרַע: וְאִם יִהְיֶה הַיָּבֵל לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנוֹסֵפָה 5
 נַחֲלָתָן עַל נַחֲלַת הַמָּטָה אֲשֶׁר תְּהֵינָה לָהֶם וּמִנַּחֲלַת מֹשֶׁה אֲבֹתֵינוּ יִנְרַע נַחֲלָתָן: 6
 וַיִּצְוּ מֹשֶׁה אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל פִּי יְהוָה לֵאמֹר כֵּן מִכָּה בְנֵי יוֹסֵף הַבְּרִיָּם: ה 7
 40 וְהַדְּבַר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לְבָנוֹת יְצַלְפָּהֵד לֵאמֹר לְטוֹב בְּעֵינֵיהֶן תְּהֵינָה 8
 לְנָשִׁים אֵךְ לְמִשְׁפַּחַת מִכָּה אֲבִיהֶן תְּהֵינָה לְנָשִׁים: וְלֹא תִסָּב נַחֲלָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל 9
 מִמָּטָה אֵל מָטָה כִּי אִישׁ בְּנַחֲלַת מִכָּה אֲבֹתָיו יִדְבְּקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל: וְכָל בַּת יִרְשֵׁת 10
 נַחֲלָה מִמָּטוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאֶחָד מִמִּשְׁפַּחַת מִכָּה אֲבִיהָ תִהְיֶה לְאִשָּׁה לְמַעַן יִרְשׁוּ 11
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ נַחֲלַת אֲבֹתָיו: וְלֹא תִסָּב נַחֲלָה מִמָּטָה לְמָטָה אַחֵר כִּי אִישׁ 12

- 34.3 והיה לכם פֶּאת נגב מסדבר צֵן על ידי אדום והיה לכם נבול נגב מקצה ים
 4 המלח קדמה: ונסב לכם הנבול מנגב למעלה עקרבים ועבר צֵנה והייתו תוצאתיו
 ה מנגב לקדש ברנע ויצא חצר אָדָר ועבר עצמנה: ונסב הנבול מעצמון נחלה
 6 מצרים והיו תוצאתיו הימה: ונבול ים והיה לכם הים הגדול ונבולו זה יהיה
 7 לכם נבול ים: וזה יהיה לכם נבול צפון מן הים הגדל תתאו לכם הר ההר: 5
 9.8 מהר ההר תתאו לבא חֶמֶת והיו תוצאת הנָּגֶל צִדְדָה: ויצא הנָּגֶל וְפָרְגָה והיו
 י תוצאתיו חצר עינן זה יהיה לכם נבול צפון: והתצאיתם לכם לנבול קדמה
 11 מהצר עינן שָׁמָּה: וירד הנָּגֶל משָׁם הַרְבֵּלָה מקדם לעין וירד הנָּגֶל ומחה על
 12 בתך ים כְּנַרְת קדמה: וירד הנבול הירדנה והיו תוצאתיו ים המלח
 10 ואת תהיה לכם הארץ לנבלתיה סביב:

- 13 ויצו מֹשֶׁה את בני ישראל לאמר ואת הארץ אשר תנחלו אתה כנורל
 14 אשר צוה יהוה לתת לתשעת המטות וחצי המטה: כי לקחו מטה בני הראובני
 10 לבית אבתם ומטה בני הנדי לבית אבתם וחצי מטה מנשה לקחו נחלתם: שני
 15 המטות וחצי המטה לקחו נחלתם מעבר לירדן ירחו קדמה מִן־הַיַּרְדֵּן:
 17.16 ויִדְבֹר יהוה אל מֹשֶׁה לאמר: אלה שמות האנשים אשר ינחלו לכם את
 18 הארץ אלעזר הכהן ויהושֻׁעַ בן נון: ונשיא אהר נשיא אהר ממטה תקחו
 לנחל את הארץ:

ואלה שמות האנשים

- 19 למטה יהודה כלב בן יִפְתָּה: 20
 2 ולמטה בני שמעון שמואל בן עמיהוד: 21
 3 למטה בנימין אלידד בן פְּסֵלוֹן: 22
 4 ולמטה בני דן נשיא דָּקִי בן יִגְלִי: 23
 5 לבני יוסף
 6 למטה בני מנשה נשיא חניאל בן אָפֶד: 25
 7 ולמטה בני אפרים נשיא קמואל בן שִׁשְׁטָן: 24
 8 ולמטה בני זבולון נשיא אליעֶזֶר בן פֶּרֶנָּךְ: 25
 9 ולמטה בני ישָׁשׁ־בֵּר נשיא פִּלְטִיאל בן עֶזֶן: 26
 10 ולמטה בני אשר נשיא אחיהוד בן שלמו: 27
 11 ולמטה בני נפתלי נשיא פִּדְהָאֵל בן עמיהוד: 28
 12 אלה אשר צוה יהוה לנחל את בני ישראל בארץ כנען: 29

- 35.2 א ויִדְבֹר יהוה אל מֹשֶׁה בערבת מואב על ירדן ירחו לאמר: צו את בני
 ישראל ונתנו ללוים מנחלת אֶחָזָת ערים לשבת ומגרש לערים סביבתיהם תתנו
 3 ללוים: והיו הערים להם לשבת ומגרשיהם יהיו לבהמתם ולרִבְשָׁם ולכל חֵיתָם: 35
 7.4 ומגרשי הערים אשר תתנו ללוים מקיר העיר וחוצה אלף אמה סביב: ומלתם מחוץ
 לעיר את פֶּאת קדמה אלפים באמה ואת פֶּאת נגב אלפים באמה ואת פֶּאת ים
 אלפים באמה ואת פֶּאת צפון אלפים באמה והעיר בתוך זה יהיה להם מגרשי
 6 הערים: ואת הערים אשר תתנו ללוים את ישֻׁשׁ ערי הַמְּקִלָּם תתנו לָנֶם שִׁמָּה
 7 הרצח ועליהם תתנו ארבעים ושָׁמִים עיר: כל הערים אשר תתנו ללוים ארבעים
 40 ושִׁמְנֵה עיר אתהן ואת מגרשיהן: והערים אשר תתנו מֵאֶחָזָת בני ישראל פֶּאת

—42— Critical Notes on Numbers —55—

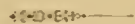
- 1 (4) **א** הוא; see note on Lev. 1, 3.
 (8) **א** לִישָׁשָׁרָה, a perpetual Q^{re}. See note on Gen. 30, 18.
 (14) **א** רָעוּאֵל, as in 7, 42; 10, 20; but in 2, 14 **א** itself has רָעוּאֵל, and so have **א** in all these four passages. 5
 (16) **א** קְרִיאֵי, probably due to the proximity of נִשְׂאֵי; but the ordinary form of the pass. part. as given in the Q^{re} is preferable.
 (17) **א** + אֲשֶׁר נִקְבְּוּ בִשְׁמֵיהֶם. This clause is not required after הָאֵלֶּה, the names of the men having been already specified, and as its phraseology is found nowhere else in the Hexateuch, it is to be regarded as a marginal gloss. 10
 (19) **א** וַיִּפְקְדוּ. But the nom. must be plur., viz. Moses, Aaron, and the twelve chiefs. 19^a might be joined to 18^b as in **א**; but it is better to read וַיִּפְקְדוּ, and then transpose 19^a and 19^b. The paragraph thus ends with the usual formula.
 (22) **א** + פָּקְדוּ after בֵּית אֲבוֹתָם; but this word ought to be omitted as in vv. 24. 26. 28, &c. 15
 (42) **א** בְּנֵי. But in the ten other instances, the prep. ל is found in **א** itself; cf. vv. 22. 24. 26, &c. and it is found here also in many Heb. MSS and in **א**.
 (44) **א** אֵיךְ אַחַד לְבֵית אֲבוֹתָיו; **א** ἀνὴρ εἰς κατὰ φυλὴν μίαν κατὰ φυλὴν οἰκῶν πατριᾶς, a reading which ought to be adopted, because it gives not only the regular idiom for the Heb. distributive, but also its ordinary meaning to בֵּית אֲבוֹתָיו. If **א** 20 be retained, **א** would be synonymous with מִשֵּׁה, which is quite contrary to usage.
 (45) In this verse is found the strongest argument of those who maintain that vv. 17-53 belong to a later stratum than vv. 1-16. **א** וַיִּהְיֶה has no predicate, and the argument is that the original predicate was identical with v. 46^b, and that, since 25 v. 45 is so much fuller than 46^a, it must be later. It is possible, however, that 46^a was originally וַיִּפְקְדוּ, but that, after a scribe had written ו, his eye again caught the וַיִּהְיֶה of v. 45, which he accordingly re wrote. The ו of the original וַיִּפְקְדוּ would be the emphatic, or resumptive, ו = even, in fact (KÖNIG, *Syntax*, § 375, b).
א the whole clause 46^a, and so would GRÄTZ (*Emendationes*, Breslau, 1891). 30
 (50) [עֲרָתָ] does not mean *testimony* but *solemn declaration, law*; see Crit. Notes on Proverbs, p. 45, l. 48.

- 2 (2) For the term אֵהָל מִטְעָר see my paper on *Babylonian Elements in the Levitic Ritual* in vol. 19 of the *Journal of Biblical Literature* (Boston, 1900), p. 58, l. 10. 35
 — P. II —

- 3 (32) אל κατεσταμένους φυλάσσειν. In אל the grammatical construction involves so harsh an ellipsis that GRÄTZ, following ט , emends as in our text.
- (39) $\text{אל} + \text{ואהרן}$, rightly marked by the Punctuators as suspicious. Though found in ט , it is omitted in several Heb. MSS and אס ; cf. also vv. 14, 15, 16.
- (49) אל פריזם; but there is no use of retaining a ἀπαξ λεγ. which can be got rid of by a simple transposition of two letters, especially when such transposition gives us a word used in the same sense in the immediate context. אס פריזם.
- (51) אל הפריזם, but the Qrd is to be preferred in accordance with the argument of the preceding note.
- 4 (1) $\text{אל} + \text{ואל אהרן}$, but wanting in several Heb. MSS; cf. also vv. 21, 29.
- (3) אל בא; but אס בהָא, as in vv. 23, 30, 35, &c.
 ט reads ἀπὸ εἰκοσὶ καὶ πέντε ἔτων, evidently in order to bring this verse into harmony with 8, 24f., a proof that, occasionally at least, the ט translators noticed, and did their best to remove, glaring contradictions.
- (6) [For *dugong* see Crit. Notes on Ezekiel, p. 65, l. 13; cf. English translation of Ezekiel, p. 126, l. 3. — P. H.]
 אל עליו, but it is found in אס .
- (7) אל שלחן הפנים, a phrase used only here; generally השלחן or המערכה, and once, in Lev. 24, 6, השלחן הזהר.
- לתם התמיר, a phrase also found only in this verse, and formed on the analogy of עלת התמיר. The ordinary phrase is להם הפנים, Ex. 25, 30; 35, 3; 1 S 21, 7, &c.; cf. Lev. 24, 5-9. [See p. 59 of the paper cited above, p. 41, l. 35, and cf. below, p. 44, l. 9 and p. 50, l. 50.]
- (14) For the stem of פקחה see Crit. Notes on Proverbs, p. 61, l. 35. — P. 11.]
- (27) אל בשמרת, but ט ἐξ ὀνομάτων; cf. v. 32.
- (32) אל כל which is found in one Heb. MS and in אס (πάντα τὰ σκεύη). It was easily omitted owing to its letters being the same as the first two in the following word בלי (haplography).
- (49) אל פקר has no nominative expressed. Its nominative must be the indefinite one: one has counted them = they were counted [cf. note on Lev. 4, 12 and below, p. 53, l. 17; p. 58, l. 13; p. 59, l. 36]. The verse is in reality a doublet, made up of common phrases, and may have been added by RP.
 $\text{אל} + \text{ופקרו}$, either a gloss or else corrupt; since this word has been constantly used throughout the chapter as meaning those enrolled, it is quite impossible to translate it in this instance either by the enrolling of him or by his appointed tasks. Neither can it be pointed פקרו, and rendered his orders, i. e. the things which Moses ordered him to do; for פקרו is restricted to the orders or statutes of JHVH. ט καὶ ἐπεσκέπησαν, which points to the reading ויתפקרו; cf. 1, 47; 2, 33.
 אל באשר, but אס באשר.
- 5 (8) [For the etymology of בקר see p. 61 of the paper cited above, p. 41, l. 35, and for הקריב, in the following verse, loc. cit., p. 62, note 2. — P. 11.]
 אל יהיה which is found in טס ; cf. vv. 9, 10.
- (9) GRÄTZ would insert יהוה before אל לבהן and then delete אל לו, which would certainly render the Hebrew much clearer. The לו in this verse may have come from the לו at the end of v. 10.
- (11) For the section vv. 11-31 describing the ordeal of a wife guilty or suspected of infidelity see STADE's paper in ZAT '95, pp. 166-178, reprinted in his Akademische Reden und Abhandlungen (Giessen, 1899) pp. 281-289.
- (13) אל אקה. Here את is evidently not the sign of the acc., but the prep. = עם, as in Deut. 22, 22-29; [cf. note on Lev. 15, 18, also Crit. Notes on Proverbs, p. 51, l. 3].
- (14) אל והיא; cf. v. 13. We have here two out of the 11 instances in which היא is

- 2 (4) וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם. The tautology here is so manifest, and the use of the sing. pron. with the one word, and of the plur. pron. with the other, is so awkward that the temptation to strike out וּצְבָאוֹ altogether is very great. וּצְבָאוֹ has been inserted by RP, either because of the constant use of צְבָאוֹ in 10, 12ff., or because, as DILLM. argues, RP had before him two recensions of P', in one of which וּצְבָאוֹ 5 occurred, and in the other וּפְקֻדֵיהֶם. The latter is the more natural word here, since the census has just been described in the previous chapter. Besides, when the total number in each of the four divisions is stated, the phrase is simply כָּל פְּקֻדֵיהֶם. If the latter hypothesis be correct, then this twelve-fold insertion of וּצְבָאוֹ is as striking an instance as can well be got of the way in which 10 the Hexateuch was *composed*.
- (6) וּפְקֻדֵיהֶם, as also in vv. 8, 11; but everywhere else פְּקֻדֵיהֶם. Ὁ οἱ ἐπισκευημένοι, without rendering the pron. at all; αὐ has sing. suff. throughout. Now, since וּצְבָאוֹ is invariably found, it seems natural to expect an equally invariable use 15 either of פְּקֻדֵיהֶם or of פְּקֻדֵיהֶם. The latter is to be preferred, not merely because of its being actually found more frequently, but also because פְּקֻדֵיהֶם might be occasionally written for וּפְקֻדֵיהֶם owing to the sing. pron. with וּצְבָאוֹ, whereas וּפְקֻדֵיהֶם could never have been substituted for פְּקֻדֵיהֶם, had the latter been the original. Were וּפְקֻדֵיהֶם retained in these three instances, it might be argued that the sing. suff. is intended to refer to the chief, as it obviously does in וּצְבָאוֹ, and 20 not to the tribe to which the plur. suff. in וּפְקֻדֵיהֶם refers. But such an explanation only proves the weakness of this reading; for why should these three chiefs be thus distinguished above their fellows?
- (7) וְאֵל; but αὐτὰρ express the conjunction which should be inserted as in vv. 14, 22, 29. 25
- (8.11) וּפְקֻדֵיהֶם; see note on v. 6.
- 3 (1) וּמֹשֶׁה + אֵל, an evident interpolation, because nothing is said of the sons of Moses. Besides, Moses is named before Aaron everywhere else except Exod. 6, 20 30 where Aaron has to be named first as being the elder.
- (4) אֵל + וְאֵל, after וְאַבְיָהוּא, written by a copyist too early through his eye having caught the אֵל לפני יהוה after אֵשׁ זָרָה לפני יהוה to avoid spoiling the MS; cf. Crit. Notes on Isaiah, p. 90, l. 7.
- (9) וְאֵל, but לֵי is found in several Heb. MSS (KENNICOTT) and also in אֵל; cf. 8, 16. 35
- (12) אֵל; but cf. בְּיִשְׂרָאֵל in v. 13 and also vv. 41, 42.
- (16) אֵל צִוְהוּ אֵל, צִוְהוּ אֵל, Ὁ συνέταξεν αὐτοῖς. The only part of the P'ual that is certainly found is צִוְהוּ אֵל, Lev. 8, 35; 10, 13; Ezek. 12, 7; 24, 18; 37, 7. DRIVER points also Lev. 8, 21 as P'ual; see notes on Num. 36, 2 and on Gen. 45, 19.
- (17) גִּרְשֹׁן, Ὁ Γερσων; ΑΣΘ, Γηρσων. 40
- (22) אֵל + וּפְקֻדֵיהֶם before שְׁבַע, but the sentence is far too short for the nom. to be thus repeated. Such repetition must have originally been a mere transcriptional error.
- (28) אֵל וּפְקֻדֵיהֶם which is found in S, and ought to be inserted as in vv. 22, 34. 50
שֵׁשׁ אֵל. The easiest way to make the sum total of the Levites correspond to the numbers assigned to the three Levitical clans separately is to change this שֵׁשׁ into שָׁלֹשׁ. If we keep the separate figures as given in אֵל we get a total of 22,300, instead of the 22,000 as stated in v. 39. This gross arithmetical blunder is retained by all the Versions.
אֵל שְׁמֵרֵת הַקָּדָשׁ. RP's usual skill must have deserted him if he made this 50 addition to the verse, for infants little more than a month old could not possibly be included in such a description. The words should be regarded as a gloss taken from the end of v. 32; cf. vv. 22, 34.

- 6 (3) מְשָׁרָה ἄπαε λεγ. It is not to be derived from שרה *to let loose* (Job 37, 3), Aram. שרה *to unloose, solve problems* (Dan. 5, 16), Syr. ܫܪܗ, as if it meant *solution*; but as DILLM. proves, from שרה in Talmud = *to water* = תרא, ܫܪܗ, ܫܪܗ *to be moist* as the earth after rain [following a drought (بعد الجدوبة واليبس)]; cf. Assyr. *mēšū* 'moisture, succulence, luxuriance, prosperity, wealth' (DEL., HW 688³) 5 Arab. مَشْرَاء, مَشْرُوء, مَشْرَاء, مَشْرِي, مَشْرِي, &c.]. Hence מְשָׁרָה [ܫܪܗ] has a much wider signification than יין or הירש [cf. note on Gen. 27, 28], and means any kind of liquor made from grapes.
- (4) חרצן is usually taken to mean *grape-stone* (Mishnic חרצן, חרצנית), and גר grape-skin, but it is distinctly against both these renderings, as DILLM. points out, 10 that the phrase is מנפן היין and not מן הענבים. Hence he suggests that חרצן may mean *unripe grapes* [Arabic حصرم *hiçrim*; cf. Crit. Notes on Isaiah, p. 133, l. 28] and גר the young *tendrils* of the vine.
- (9) [אל after בפתע seems to be an explanatory gloss; so, too, in לפתע פתאם Is. 29, 5 and פתאם לפתע Is. 30, 13. G has for אל בפתע פתאם in our passage simply 15 ἔξαπτινα just as for בפתע (Assyr. *ina pittī = pit'i*) in 35, 22. — P. 11.]
- (13) יביא אתו אל. If אל be correct, אתו = the Nazirite, the indef. pron. being the nom. to יביא *one shall bring him*, i. e., *he shall be brought* [cf. above, p. 43, l. 31]. The awkwardness, here, of this grammatically allowable construction is increased by the acc. becoming in the next clause the nom. to הקריב. By the transposition of 20 אתו and את קרבנו of v. 14, the sentence becomes quite lucid. G ἑταροσίοσαι αὐτόσ testifies to their having אתו in the same position as in אל, but αὐτόσ is an impossible translation of it. The passages usually quoted to justify the Hif'il as *technical* to indicate the ritual prescribed by Lev. 13, 2, 9; 14, 2 are not really analogous. It was natural that a *suspected* or even a cleansed leper² should be 25 brought, but a Nazirite might well enough come of his own accord. Another simple change, perhaps even simpler than the transposition suggested, would be to read יבוא, and omit כפי הנזיר אתו, G ἐπι τὰς χεῖρας τοῦ νεοζυμμένου; A, ἐπι τοὺς τάρσους τοῦ νεοζυμμένου; Σ, ἐπι τὰς παλάμους τοῦ Ναζυρηαίου.
- (14) For אל אחר בן שנתי המים אחר אל it is better to read אחר בן שנתי המים אחר אל; cf. the 30 following בבשה אחת וגו'.
- (15) [For the etymology of מצוה cf. note 80 of the paper cited above, p. 41, l. 35.]
- (23) אבטר אל, the only instance in which the inf. abs. of אטר is found in OT unless preceded or followed by some other part of the verb according to the usual construction of the inf. abs. Hence, as the preceding word ends in ל, the omission 35 of the initial ל is evidently due to haplography (cf. p. 54, l. 4). [Instead of restoring a third לאטר we might transpose the ו and read the imp. אטר. — P. 11.]
- (24) The formula of the Priestly Benediction must be very early, far earlier than the document in which it is incorporated. It is poetry and generally supposed to consist of three lines, each longer than the preceding, the first having 3 words, 40 the second 5, and the third 7. Curiously enough, if we do not count יהוה, which occurs three times [cf. below, p. 57, l. 11], the benediction contains exactly 12 words, one for each tribe. In spite of the threefold use of יהוה and the universality of the three-line tradition we have deemed it better to print the Hebrew in four lines. The fourth line has exactly the same number of words as the first. We 45

² [It might be well to state in this connection that, so far as I can see, there is not a single case of true leprosy (*elephantiasis Graecorum*) in OT. The term צרעת refers to a variety of skin diseases, including psoriasis, scabies, syphilitic affections, &c., also leucoderma (Lev. 13, 12, 13) &c. Cf. Rev. CLIFTON H. LEVY's abstract of my lecture on *Medical and Hygienic Features of the Bible* in *The Independent*, New York, July 13 '99, p. 1907⁴ and the *kumel* of my paper on *The Sanitary Basis of the Mosaic Ritual* in the *Bulletins of the Twelfth International Congress of Orientalists* (Rome, 1899) No. 13, p. 7. — P. 11.]

- 5 found in the Pentateuch. That the variation is accidental and meaningless is evident from the two forms הַיָּא and הַיָּא being both found in each of these two verses as they also are in Gen. 20, 5; 38, 25; cf. note on Lev. 1, 13. [For the original identity of הַיָּא and הַיָּא see Crit. Notes on Judges, p. 66, l. 24.]
- (15) הַיָּא עֶשְׂרֵית הָאֵיפָה עֶבֶר (הַיָּא עֶשְׂרֵית הָאֵיפָה הַיָּא : עֶבֶר 16, 36) but not 5
 (15) עֶשְׂרֵית הָאֵיפָה (contrast Num. 15, 4 where עֶבֶר has δέκατον τοῦ οἴφου for אֵיפָה). The
 עֶשְׂרֵית must have been the tenth part of an עֶבֶר or the hundredth part of an
 ephah. In Lev. 25, 5 we are told that two *issarons* of flour were taken for each
 of the twelve unleavened cakes piled up, in two piles (cf. עֶבֶר Gen. 22, 9; 1 K
 18, 33; Josh. 2, 6 and BENZINGER's *Heb. Arch.*, fig. 146) on the sacrificial table. 10
 If the *issaron* were the tenth part of an ephah (which is equal to about 77
 American pints or 35.44 liters; see BENZINGER, *op. cit.*, p. 181) two *issarons*
 would be more than 15 pints (nearly a peck or 16 lbs., more than 7 liters), an
 enormous quantity of flour for a loaf of bread and especially for a thin, flat cake
 of Oriental bread. $\frac{2}{100}$ ephah *i. e.* $1\frac{1}{2}$ pint of flour (3 cups) is sufficient for two 15
 thin, round cakes, about a span = 9 in. in diameter (each consisting of one *issaron*
 of flour) or for one thick cake of the same size. — P. II.]
- (17) מִיַּם קְרָשִׁים אֵל מִיַּם קְרָשִׁים אֵל καθάρων ζῶν. If אֵל were correct, this would be the only
 reference in Scripture to holy water. The ordinary explanation is, that it means 20
 water taken from the *laver*, but in Num. there is no mention made of the laver.
 Besides, the water in it is nowhere spoken of as *holy*, nor is any ceremony
 described by which water was to be consecrated, although in c. 19 full details
 are given as to how *the water of purification* was to be prepared. There is
 no similar use of the adj. קָדוֹשׁ anywhere in OT, Deut. 23, 15 *וְהָיָה כַּחֲנֹךְ קָדוֹשׁ* not
 being analogous, nor yet the common phrase בְּמִקְדָּשׁ קָדֹשׁ, even though the Masor- 25
 etic punctuation be retained (we might, of course, read מִקְדָּשׁ קָדֹשׁ; cf. DILLMANN).
 עֶבֶר gives the clue to the right reading: καθάρων is a doublet of ζῶν which is
 the literal rendering of חַיִּים. The phrase מִיַּם חַיִּים means *running water* (*i. e.*
not stagnant, but from a spring, or running stream), as in Lev. 14, 5, 50; Num.
 19, 7, [cf. Eng. Transl. of *Lev.*, p. 77, l. 32]. The adj. טָהוֹרִים is indeed used with 30
 מִיַּם in Ezek. 36, 25; but as *pure running water* would more naturally be מִיַּם
 טָהוֹרִים it is better to take חַיִּים alone. It is hardly necessary to state that
 such water would be pure. [It might be well to note in this connection that
 Assy. *quddušu* means nothing but *pure*; see DELFTZSCH, *HW*, p. 581^b; MEISSNER,
Supplement, p. 84^a; ZIMMERN, *Beitr. zur babyl. Religion*, p. 156, l. 3. The original 35
 meaning of the stem קָדַשׁ is certainly not *to separate*. In the cuneiform incantations
 the synonym of *quddušu*, *viz. ellu* (stem הֶלֶל) is often used in connection with *me*
 'water'; see *HW* 72^b, cf. ZIMMERN, *op. cit.*, p. 26, l. 37; p. 44, l. 67; p. 98, l. 32;
 p. 100, l. 55; p. 138, ll. 10.(20.)24; p. 154, l. 1; p. 156, l. 4; p. 164, No. 52, l. 7; p. 172,
 l. 3, &c. Heb. מִיַּם קְרָשִׁים = *Babyl. me egubbi*; cf. *HW* 14^a; ZIMMERN, *op. cit.*, 40
 p. 102, ll. 83.86.99; p. 106, ll. 170.173.176.179; p. 108, ll. 182.185; p. 112, l. 16;
 p. 126, l. 28; p. 132, ll. 36.37; p. 136, ll. 5.6; p. 138, ll. 9.12.15.17.21.27; p. 142,
 l. 12; p. 146, ll. 4.18; p. 154, l. 6; p. 158, No. 48, l. 9, p. 163, iii, 15, &c. — P. II.]
- (19) For אֶתְךָ instead of אֵל אֶתְךָ see above, note on v. 13.
- (22) לְעִבּוֹת אֵל, an abnormal form of the Hif., which is quite unnecessary here as the 45
 inf. Qal gives a natural construction and also perfect sense.
 לְעִבּוֹת אֵל, a doubly abnormal form; for though the elision of the ה might be
 allowed, the non-assimilation of the ל is hardly possible [contrast Crit. Notes on
 Proverbs, p. 35, l. 30]. Evidently the Qal is the form required; עֶבֶר διαπεσείν.
 אֶתְךָ אֵל; εἶπετο, ἔλεγο; Σ, αὐτοῦ, αὐτοῦ. 50
- (27) הָיְתָה, probably an error due to the scribe's eye having caught הָיְתָה in the second
 clause of this verse. DAVIDSON, however, regards this as a form of *attraction*, the
 nominative of the following verb being feminine; see his *Heb. Syntax* § 57, rem. 3.

- 9 $\xi\sigma\tau\upsilon\nu$. Ἄ, ὑπέρβασις; Philo, διαβατήριον *Nusserer*. [For the original meaning of the term $\xi\sigma\tau\upsilon\nu$ see note 60 of the paper cited above, p. 41, l. 35. — P. 11.]
- (15) אל לאהל הקרת is a gloss. The prep. ל is usually taken to mean *that is to say*, and the phrase is considered to have been inserted for the purpose of making it clear that the cloud rested only on the Tabernacle itself, and not on its surroundings, such as the court. But the אלה is really the *outer* covering of the משכן , and consequently is larger than the latter, and not smaller, as it would require to be before the above explanation could be at all pertinent. The phrase must be a gloss, inserted by some scribe who had been struck by its occurrence in 17,22.23; 18,2 (the only other passages in the Hexateuch where it occurs) and 10 who, having noticed that its use there implied that Aaron's rod was to be preserved with the same care as the ערוה itself, thought that it would be equally appropriate here. The only other passage in OT where the phrase is found is 2 Chr. 24,6. [ל = *in fact, indeed*; see *Johns Hopkins University Circulars*, No. 114 (July '94) p. 107^b, below; cf. *Crit. Notes on Proverbs*, p. 48, l. 15 and below, 15 p. 64, l. 20; for ערוה see above, p. 41, l. 31. — P. H.]
- אל היה , but היה . The perfect is as necessary in the second clause of this verse as in the first (במה), for it describes what took place on the day the Tabernacle was finished, whereas the impf. describes what was constantly happening afterwards.
- (16) אל יומם which is found in היה , and which the sense requires.
- 10 (6) אל omits all reference to the third and the fourth divisions of the host, thus exhibiting a desire for terseness not at all in keeping with the diffuseness shown in other parts of the narrative, cf. ec. 1.2 and especially 7. ה has the omitted 25 parts in full, and these ought to be restored. The last clause of v. 6 is not in itself sufficient, as it does not state the actual number of the divisions, and when the omitted parts are inserted, this last clause is still required to give a natural ending to the emended text.
- (9) To avoid the unusual construction of אל תבאו מלחמה for למלחמה (cf. 31,21; 32,6) 30 GRÄTZ follows ה and reads תבוא when war arises, but ה has $\text{\xi\xi\lambda\theta\eta\tau\epsilon}$. Since in every other case where בוא , יצא , and similar verbs of motion occur with מלחמה , a preposition is used, if any change of text be made, it should be למלחמה .

35

- (18) אל בני before ראובן , contrary to analogy; cf. vv. 14.15, &c.
- (20) אל רעואל ; cf. note on 1,14.
- (33) אל + ימים שלשת ימים, words which have been repeated through the mistake of a 40 scribe from the preceding clause 33^a.
- (36) אל אל which is found in ה and makes the Hebrew clearer. GRÄTZ, on the authority of ה changes אל רבבות into צבאות . [BUDDE in the paper cited below, p. 54, l. 29, thinks that we must read שָׁבָה instead of אל שובה , corresponding to the קומה (not צאה) at the beginning of the first line. Instead of 45 inserting אל before רבבות he believes that the verb צָבַרְתָּ has dropped out through its similarity to the following רבבה ; the text of the second line should therefore be restored as follows: $\text{שָׁבָה יְהוָה וְצָבַרְתָּ רַבְבוֹת אֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל}$: Rest, O JWH, and bless | the myriads of Israel's clans! BUDDE: — Lasse dich nieder, Jahwe, und segne | die Zehntausende der Gauen Israels. Cf. 2 S 6,11. 50

- 11 (1) For the correct pronunciation of forms like וְיָהָר see *Crit. Notes on Proverbs*, p. 67, l. 22. — P. 11.]

- 6 have thus two lines of 3 and 5 words each, and then two of 4 and 3 words each so that the first and the last lines exactly correspond.
- 7 (3) צב, Assyrian *ḥumbu* 'wagon, cart' [= *ḥabbu*, DELITZSCH, HW 558^a; cf. *zumbu* 'fly,' Amhar. *zemb* = *zubbu*, Heb. צבוב; elsewhere in OT only in Is. 66,20 [a gloss]; 5
 6 ἄμαξαι λαμπηνοκαί, I *plaustra lecta*.
 (12) אֱלֹהֵי נַשִּׂיאָה; but it occurs here in אֱלֹהֵי, and is used in אֱלֹהֵי in every other case; cf. vv. 18, 24, &c.
 (42.47) אֱלֹהֵי רַעוּאֵל, but cf. note on 1, 14.
 (89) אֱלֹהֵי מַרְבָּר, Hithpael part., so pointed also Ezek. 2, 2; 43, 6, probably as an indication 10
 of reverence; but as the following וַיִּרְבֵּר is pointed as Piel, it is better to take the usual pointing, מַרְבָּר.

This verse should end with הַהַרְבִּים; the fragment breaks off without giving us what JHVH said on the particular occasion referred to; the punctuation shows that וַיִּשְׁמַע and וַיִּרְבֵּר are not tenses of *habitual action*. 15

[For the etymology of כְּרוֹב cf. Crit. Notes on Ezekiel, p. 56, l. 11, and for the original conception of the Babylonian Cherubim see the Notes on the English translation of Ezekiel, pp. 181-184 and the abstract of my paper on *Cherubim and Seraphim* in the Bulletins of the Twelfth International Congress of Orientalists (Rome, 1899) No. 18, p. 9. The Babylonian Cherubim originally symbolized 20
 the winds; they are often figured in the act of fecundating date-palms by carrying the pollen from the male flowers to the female. The stem of כְּרוֹב is Assy. *karābu* 'to be propitious, to bless' (DEL., HW 350^b) which is nothing but a transposition of Heb. כָּרַךְ. For the derivative of *karābu*, viz. *kurbānu* 'gift,' which has passed into Hebrew as קָרְבָּן (the *q* representing the pronunciation of the *k* 25
 before the following *u*) cf. Heb. בָּרַכָה in Jud. 1, 15 &c. and note 2 of the paper cited above, p. 41, l. 35. — P. 11.]

- 8 (4) אֱלֹהֵי עַר, but אֱלֹהֵי rightly expresses the conjunction ו.
 אֱלֹהֵי פְרָחָה, but אֱלֹהֵי all give the necessary plural. 30
 (8) אֱלֹהֵי לַעֲלָה which is required to balance לַחֲטָאָה in the next clause; cf. v. 12.
 (15) אֱלֹהֵי עֲבַרְתָּ which is rightly found in אֱלֹהֵי; cf. vv. 22, 24.
 The whole clause וַיִּשְׁמַע אֱלֹהֵי הַתְּנוּבָה אֶת־הַתְּנוּבָה is clearly a gloss, as the *returning*
 of the Levites has been already commanded in v. 13^b, and is an act of such a nature that it could not be done twice. 35
 (16) פְּטַרְתָּ, the only occurrence of the fem. form, פִּטַר being used everywhere else.
 אֱלֹהֵי כְבוֹד כָּל־אֱלֹהֵי, evidently a copyist's blunder; cf. 3, 12.
 אֱלֹהֵי מַבְנֵי, but cf. v. 17.

The above changes which we have incorporated in the text are the very fewest by which אֱלֹהֵי can be brought into conformity with the laws of grammar, 40
 but we are strongly tempted to follow אֱלֹהֵי and a good many Heb. MSS which read the whole clause thus: — כָּל־בְּנוֹר פִּטַר רַחֵם בְּבֵנֵי; cf. 3, 12.

- (24) אֱלֹהֵי הַתְּנוּבָה which is found in אֱלֹהֵי and is the regular term used both in the pre-
 amble and in the summary of a law (cf. Lev. 7, 37). It is used in the absol. state with the preposition לַ, but still more frequently in the construct (5, 29; 6, 13; 45
 Lev. 7, *et passim*).
 9 (2) Such a speech introduced with the ordinary formula could not well begin with the conjunction *and*, although there is certainly so great a dislike in Hebrew to begin a sentence without *and* that even Books begin with it; cf. DAVIDSON'S 50
Heb. Syntax, p. 184, b; [UES-KAUTZSCH § 49, b, footnote]. Some introductory clause must have preceded, such as we find in 5, 2 and 17, 2.
 הַהַפְּתָה; ὁ τό πάσχα; Σ, τό πασχα; but in Exod. 12, 11 Σ has πασχα ὑπερμάχησις

- 13 (7) אֵל בְּיִסְרָאֵל. It is highly improbable that, in such a list as this, יִסְרָאֵל would stand as the name of any one but Jacob's son. It is therefore likely that the name of Igal's father has fallen out of v. 7. It is to be noted that ל, the last letter of יִגָּאֵל, is the same as ל, the prep., and that י, the last of בְּנֵי, is the first of יִסְרָאֵל so that the new reading does not involve much alteration of the text. 5
- (11) לְמִשְׁפַּחַת יִזְבָּחֵי אֵל. This phrase could not possibly be used after Ephraim had been mentioned; and it is not at all natural to speak of the *tribe* of Joseph and then of the *tribe* of Manasseh. This phrase should be considered a gloss, and the rest of v. 11 read after v. 8 so as to bring Ephraim and Manasseh together as usual. 10
- (14) The initial ו of אֵל וְפָסִי is very uncertain (Ⓞ^V λαβει, Ⓞ^{AML} λαβι); cf. below, note on 21, 14 and Crit. Notes on Proverbs, p. 53, l. 40.
- (19) אֵל הַמְּסַחֲרִים אִם בְּמִצְרַיִם. This must be a gloss. The prep. ב comes in very awkwardly after the question *What are the cities in which they dwell?* It is no doubt due to the ב in בְּנֵה; but with that ב it has no grammatical connection 15 whatsoever. Then עָרִים would, if this clause be retained, require to be taken in the sense of *places*, a term far wider than *cities*: — *What are the 'places' in which they dwell?* עָרִים, as ordinarily used, cannot include מְסַחֲרִים. Lastly, the form מְסַחֲרִים is found only here, whereas מְסַחֲרִים is found no fewer than 13 times. On the other hand, it is only to the form מְסַחֲרִים that suffixes are added. 20
- (22) אֵל וַיִּבְּאֵהוּ. But the plur. is necessary; so in all the Versions except Ⓞ^O, cf. vv. 23, 26.
- (23) [For אֵל הַמְּסַחֲרִים we should point הַמְּסַחֲרִים; see Crit. Notes on Proverbs, p. 54, l. 40. — P. H.]
- (32) אֵל אֲנֹשֵׁי מַדְבָּה = אֲנֹשֵׁי מַדְבָּה of Is. 45, 14. The second noun may be either sing. or plur., cf. נְבוּרֵי חַיִל 1 Chr. 7, 2 and נְבוּרֵי חַיִלִּים 1 Chr. 7, 5; [שִׁיר הַמְּעִלּוֹת = *The Songs of The Return*; see HAUPT in *Hebraica* 2, 98, n. 2 (1886) and *ibid.* 11, 19, 27; GRS-KAUTZSCH²⁶ §§ 124, r; 127, e; cf. *Johns Hopkins University Circulars*, No. 114, p. 115^a, below, and p. 121^b, above.] 25
- (33) אֵל בְּנֵי עֵקֶב מִן הַגְּפִילִים, a gloss added to explain הַגְּפִילִים (a term found only here and in Gen. 6, 4) so as to harmonize this verse with vv. 22, 28. Ⓞ τοὺς γίγαντας; 30 Σ, τοὺς τεραστίους, as if derived from פִּלָּא, Nif. פִּלָּא.
- 14 (5) כָּל קְהַל עַדְתּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, a very pleonastic combination found only here and in Exod. 12, 6. Ⓞ here ἐναντίον πάσης συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραὴλ, but in Exod. 12, 6, πᾶν τὸ πλῆθος συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραὴλ. 35
- (13) אֵל וּשְׁמְעוּ, which can only mean *and the Egyptians will hear*. The conj. must be omitted, for the reference is to the past. כִּי after שְׁמַע naturally means *that*: the Egyptians have heard, *i. e.*, have already learned to acknowledge that Thou by Thy might didst bring this people out from among them. This is much more natural than to retain the reading of אֵל, and then have to take כִּי in the sense 40 of *for* = And the Egyptians will hear of this, for Thou by Thy might didst bring this people out from among them; and therefore the Egyptians will still be anxious to know the fate of the Israelites, and so, on making inquiries about them, will hear.
- (14) אֵל וְאָמְרוּ אֵל יִשָּׁב. It is impossible to construe v. 14 as it stands in אֵל. Perhaps וְאָמְרוּ has just got in here from v. 15, owing to a scribal error. Hence we 45 follow Ⓞ καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης ἀκηκόασι.
- אֵל בְּרָאָהּ, perf. Nif., but the construction is made much easier by taking this as part. Nif. בְּרָאָהּ.
- (16) שָׁחַט is generally used of slaughtering *beasts*. This is indeed the only instance in the Hexateuch in which it is applied to *men* (except Gen. 22, 10),^a but 50 it is similarly used in Jud. 12, 6; 1 K 18, 40; 2 K 10, 7; Jer. 39, 6; 41, 7; 52, 10.

Ⓞ—Ⓞ—Ⓞ—

^a There it is employed in the sacrificial sense and thus confirms our argument.

- 11 (4) אַל וַיִּשְׁבוּ is clearly to be preferred to וַיִּשְׁבוּ, though Θ has καθίσαντες ἔκλειον, and Ξ *sedens et flets*. It may have been inserted by RP, either to connect this section with vv. 1-3 or with Exod. 16, where quails and manna are both mentioned.
 - (11) אַל מִצְּתֵי, but no reason can be assigned for departing from the usual orthography; *cf.* v. 15 and below, p. 51, l. 2.
 - (15) אַל תָּא, which is the Aramaic form, and found in אַל only here and Deut. 5,24; Ezek. 28,14. It must at any rate be pointed תָּא; and as even this form occurs in OT only five times, and always with the Q^cṯê תָּאָה, it might be better to insert ה; *cf.* vv. 17.29. STRACK conjectures אַרְגִּי הַעֵשָׂה.
 - (20) אַל + לְרֹא לְבָם לֹרֵא, a gloss, as is shown alike by the sense and by the Aramaic לֹרֵא וֹרֵא. The gloss must, however, have been an early one as it is found in Θ εἰς χολέραν; Σ, εἰς ἀπερίαν.
 - (26.27) אַל מִיָּדָה, but אַל מִיָּדָה, Θ Μυδάδ; *cf.* Gen. 10,26 אַלְמוּדָה. [For the interchange between *d* and *ḏ* see notes on 2 Chr. 33,7; Ezra 4,2.]
 - (28) אַל מִבְּחֵירֵי, ἀπαξ λεγ. on analogy of נְעֻרִים, וְקָנִים, meaning *the time of youth*, so 15 ΣΘ. ΘΥ ὁ ἐκλεκτός, ΘAM ὁ ἐκλεκτός αὐτοῦ, Ξ *et electus e pluribus*, as if from בְּחֵירִים, *i. e.*, chosen young men who formed a body-guard for Moses. Similarly אַל מִבְּחֵירֵי. But nowhere is there mention of Moses having had any such body-guard. C' omits it altogether.
 - (31) אַל וַיָּנֶן, but Hif. וַיָּנֶן (so DILLM.) is more natural here than Qal. Θ ἐξέπερασεν 20 ὀρτυγομήτραν. The only other passage where this verb נָנָן (Arabic جَارَ بَجَزَ) occurs is ψ 90,10, and there its Qal is intransitive.
 - (32) [אַל K^cthib שְׁלֵוֹ, Q^cṯê שְׁלֵוֹ; so, too, Ex. 16,13; ψ 105,40. The Q^cṯê is perhaps a corruption of שְׁלוֹ (so אַ) = Syr. سَلَو, Arab. سلوى. — P. II]
- 25
- 12 (6) אַל נְבִיאָם יְהוָה which cannot by any possibility mean *a prophet of JHWH among you*. Such a construction would defy grammar. יְהוָה has either been accidentally transposed from its place immediately after וַיֹּאמֶר, or else intentionally inserted to show that the prophet referred to would be a prophet of JHWH, and not a false or pretended prophet. The insertion was earlier than Θ which reads προφητης ὑμῶν Κυρίου, Ξ *Si quis fuerit inter vos propheta Domini*.
 - (8) אַל וּמְרֵאָה. This might be either the acc. of a noun = *sight* or the Hif. part., but neither construction is natural; אַל וּמְרֵאָה, Θ ἐν εἶδει, Ξ *et palam*. It is however very strange to have מְרֵאָה used in vv. 6.8 in two such different (practically, opposite) senses as *in a vision = dimly*, and *with sight = openly, clearly*. In both cases the consonants, being the same, should be pointed in the same way and taken in the same sense. Hence EWALD's conjecture אַל לֹא בְּמֵרֵאָה seems fully justified, alike by parallelism and by sense, though it seems to me better to connect it with what precedes, rather than, by the further omission of ו before הַמֵּנֶה, with what follows.
 - (13) אַל אֵל; so also אַל אֵל. But in prose אֵל is never joined to a noun [contrast נְרֵדָה אֵל ψ 116,14,18], but only to a verb or a particle. Moreover אֵל is nowhere else used in prose without some qualifying adj. or noun. Hence it must be אֵלֵינָא. [We must remember, however, that אֵל is the Assyrian emphatic *-ma* which we find also in the Arabic vocative اللّٰهُمَّ *Allāhumma* 'O God'; *cf.* HAUPT, *Proleg. to a Comp. Assy. Gram.*, § 9 = *Proc. of the Am. Or. Soc.* at Baltimore, Oct. '87, p. cclii; *The Hebrew particle אֵל* in *Johns Hopkins University Circulars*, July '94, p. 109; GES. KAUTZSCH²⁹ § 105, n. 3. It would, therefore, not be impossible to take אֵל אֵל as vocative, although the reading אֵלֵינָא is, of course, smoother. See also *Crit. Notes on Proverbs*, p. 67, l. 48. — P. II.]
- 30
- 13 (2) Θ + εἰς κατὰσχεσιν = לְאַהֲזָה, after אַל לְבַנֵּי יִשְׂרָאֵל, a quite natural but, still, not necessary addition; *cf.* Deut. 32,49.52.

- 14 Its nearest and most vivid English equivalent would be *to butcher*. An examination of the passages cited will confirm this statement. [In Assyrian, *šavātu* means *to slay a person*, to strip off his skin (*šavātu mašakšū*); cf. DELITZSCH's *Handwörterbuch*, p. 650^a. This is, of course, the primitive meaning of the verb. See my remarks on Assyr. *šalāqu* 'to carve' and 'to cook' on page 60 of my paper 5 quoted above, p. 41, l. 35; cf. also the use of טבה in Ez. 21, 15; ψ 37, 14; Jer. 25, 34. Assyr. *šabānu* is often applied to men (DELITZSCH, HW 299^a). — P. II.] GRÜTZ, from Ἡ κατέσπρωσεν αὐτούς, reads וישטחם *he strewned, he scattered them*, an ingenious but unfortunate emendation, the only plausible parallel being Jer. 8, 2; but there the *bones* of the dead are expressly mentioned. In 11, 32 טחם 10 used of the quails, in 2 S 17, 19 of *crushed grain* (AV, *ground corn*; cf. Crit. Notes on Proverbs, p. 61, l. 25), but when it is applied metaphorically to *persons* the preposition ל is used (cf. Job 12, 23). Curiously enough Ἡ translates אשטחו 11 of 16, 32 by ἔσφαξαν.
- (25) א + בעמק יושב והנעני יושב בעמק, a gloss probably inserted with the view of giving 15 a reason for the command to march toward the Desert. The phraseology does not agree with vv. 43.44.45 (where we find ההר, not העמק) nor with 13, 29. The language is really too vague to have any geographical value.
- (27) א + אשר הזה סלינים עלי, clearly a transcriber's doublet from 27^b. It is unnatural to construe אָשֶׁר as nominative in the first clause, and as accusative in the second. 20 The latter construction is much more natural.
- (31) א + וירעו, but Ἡ κληρονομήσουσι; cf. Deut. 1, 39.
- (32) א + אתם, clearly a doublet from v. 31 אָתֶם, though now pointed אַתֶּם. It is not so satisfactory to explain it at the emphatic repetition of כָּם = *your corpses, even yours* (GES.-KAUTZSCH § 135, f). RV, *But as for you, your carcasses*, would require 25 ואתם פנינים אָתֶם א + [א + ופנינים אָתֶם would seem to be correct; cf. WRIGHT-DE GORJE 2, § 130. — P. II.]
- (33) א + רעים, a term which is not opprobrious enough in this context. *Ῥ erunt vagi*; cf. Gen. 4, 12. 14 *vagus et profugus* = א + נָע וְנָרַע. Hence נָעִים is to be preferred to 30 GEIGER's conjecture רעים; cf. 32, 13.
- (36) א + וילוני, וילוני, Q^arē וילוני.
- (43) א + העמלקי והנעני. This reading is not only contrary to the ordinary usage of these words as geographical terms, Canaanite being really *Lowlander* [contrast GEO. F. MOORE, *The etymology of the name Canaan*, Proc. Am. Or. Soc., Oct. '90, p. lxx], but also at variance with the parallel account in Deut. 1, 19. 20. 44, 35 which confirms the conjecture of E. MEYER, האמרי.
- 15 (4) [For א + עשרין, Ἡ δέκατον τοῦ οἴφου see above, p. 44, l. 6. — P. II.]
- (15) א + הקהל, אָ הַקֹּהֵל. To make it a *nom.* or *acc. pendens* is very awkward here, owing to the construction with ל, though the term itself is, of course, wide enough to 40 include both Jews and aliens; cf. Exod. 16, 3. [א + הקהל may be misplaced gloss on לכם. — P. II.]
- (20) א + ערבתכם, but the regular form is found in v. 21 and ought to be used here also. [ראשית עריסה] does not mean *firstfruits of the dough* (so AV in Neh. 10, 38) but *first of your dough* (so AV here). ראשית is different from בָּכָרִים; בָּכָרִים 45 (2 K 4, 42; Lev. 23, 20), i. e. bread baked of new grain earliest gathered, can be offered only at the beginning of the harvest, while ראשית עריסה *the first cake made of some dough* may be presented at any time of the year; ראשית בָּכָרִים is the *first cake* baked of the dough prepared from the *first-fruits* of the harvest. ראשית עריסה was originally equivalent to להם פנים, Assyr. *akal pāni*, i. e. 'advance 50 bread,' the first bread baked of some dough; see page 59 of the paper cited above, p. 41, l. 35. The rendering of AV, *dough* is better than the translations *course meal* or *Grütze*. — P. H.]

- 14 Its nearest and most vivid English equivalent would be *to butcher*. An examination of the passages cited will confirm this statement. [In Assyrian, *šaxāfu* means *to slay a person*, to strip off his skin (*šaxāfu mašakšū*); cf. DELITZSCH's *Handwörterbuch*, p. 650^a. This is, of course, the primitive meaning of the verb. See my remarks on Assyr. *šalūqu* 'to carve' and 'to cook' on page 60 of my paper quoted above, p. 41, l. 35; cf. also the use of *טבח* in Ez. 21, 15; ψ 37, 14; Jer. 25, 34. Assyr. *šabānu* is often applied to men (DELITZSCH, HW 299^a). — P. II.] GRÄTZ, from *Ἡ κατέσπρωσεν αὐτούς*, reads *ישסהם* *he strewed, he scattered them*, an ingenious but unfortunate emendation, the only plausible parallel being Jer. 8, 2; but there the *bones* of the dead are expressly mentioned. In 11, 32 *טבח* is used of the quails, in 2 S 17, 19 of *crushed grain* (AV, *ground corn*; cf. Crit. Notes on Proverbs, p. 64, l. 25), but when it is applied metaphorically to *persons* the preposition *ל* is used (cf. Job 12, 23). Curiously enough *Ἡ* translates *אל* *ישסחו* of 16, 32 by *ἔσφαζαν*.
- (25) *אל* + *הועמלקי והכנעני יושב בעמק יושב*, a gloss probably inserted with the view of giving a reason for the march to march toward the Desert. The phraseology does not agree with vv. 43. 44. 45 (where we find *ההר*, not *העמק*) nor with 13, 29. The language is really too vague to have any geographical value.
- (27) *אל* + *אשר הזה פלינים עלי*, clearly a transcriber's doublet from 27^b. It is unnatural to construe *אשר* as nominative in the first clause, and as accusative in the second. The latter construction is much more natural.
- (31) *אל* *וירעו*, but *Ἡ ἀληγορομησσοσσι*; cf. Deut. 1, 39.
- (32) *אל* + *אתם*, clearly a doublet from v. 31 *אתם*, though now pointed *אתם*. It is not so satisfactory to explain it at the emphatic repetition of *כנס* = *your corpses, even yours* (GES.-KAUTZSCH § 135, f). RV, *But as for you, your carcasses*, would require *וגאתם פגריכם*; [וגאתם פגריכם *אל*] would seem to be correct; cf. WRIGHT-DE GORJE 2, § 130. — P. II.]
- (33) *אל* *רעים*, a term which is not opprobrious enough in this context. *Ἡ erunt vagi*; cf. Gen. 4, 12. 14 *vagus et profugus* = *אל* *נגד נגד*. Hence *נגעים* is to be preferred to GEIGER's conjecture *העיים*; cf. 32, 13.
- (36) *אל* *יילינו*, *Q^crê yilînu*.
- (43) *אל* *העמלקי והכנעני*. This reading is not only contrary to the ordinary usage of these words as geographical terms, Canaanite being really *Lowlander* [contrast GEO. F. MOORE, *The etymology of the name Canaan*, Proc. Am. Or. Soc., Oct. '90, p. lxx], but also at variance with the parallel account in Deut. 1, 19. 20. 44, 35 which confirms the conjecture of E. MEYER, *האצרי*.
- 15 (4) [For *אל* *עשרתן*, *Ἡ δέκατον τοῦ ὀσίου* see above, p. 44, l. 6. — P. II.]
- (15) *אל* + *הקהל*, *Ἡ ὄσσι*. To make it a *nom.* or *acc. pendens* is very awkward here, owing to the construction with *ל*, though the term itself is, of course, wide enough to include both Jews and aliens; cf. Exod. 16, 3. [*אל* *הקהל* may be misplaced gloss on *לזנס*. — P. II.]
- (20) *אל* *ערפתקם*, but the regular form is found in v. 21 and ought to be used here also. [*ראשית עריסה* does not mean *firstfruits of the dough* (so AV in Neh. 10, 38) but *first of your dough* (so AV here). *ראשית* is different from *בברים* and *להם הבברים* (2 K 4, 42; Lev. 23, 20), i. e. bread baked of new grain earliest gathered, can be offered only at the beginning of the harvest, while *ראשית עריסה* the *first cake made of some dough* may be presented at any time of the year; the *ראשית בברים* is the *first cake* baked of the dough prepared from the *firstfruits* of the harvest. *ראשית עריסה* was originally equivalent to *להם פנים*, Assyr. *akal pāni*, i. e. 'advance bread,' the first bread baked of some dough; see page 59 of the paper cited above, p. 41, l. 35. The rendering of AV, *dough* is better than the translations *course meal* or *Grütze*. — P. II.]

- 19 variably, even in Lev., *And JHVH spoke to Moses saying,*^a and so also in Num.;
cf. 5, 1. 11; 6, 1; 15, 1. 17, &c.
- (3) וְנִהְיֶה אִלָּם, but ὁ και ὁδὸς αἰσ, J *tradesque* (in some MSS); *cf.* v. 2 אֵלֶיךָ.
- (5) [For פֶּרֶשׁ, i. e. *fecal matter, contents of the intestines, not excrements or dung* see
 Crit. Notes on Judges, p. 30, l. 11.] 5
- (8) אִלָּם + בָּמִים after בְּנִדְרֵי. It is omitted in several Heb. MSS and in אֶסֶר; *cf.* also
 vv. 7. 10. 19. בָּמִים is *never* found after בָּמִים in Piel and only once after the Pual,
 Lev. 15, 17, but it is constantly found after רָחַץ; *cf.* Lev. 15, 8. 11. 13, &c.
- (12) אִלָּם + וְיָקָר, but וְיָקָר אִלָּם, ὁ και καθαρός ἔσται; *cf.* v. 19.
- (13) אִלָּם + הָאָרֶם; but אִלָּם omit the article; *cf.* v. 11. 10
- (14) אִלָּם + וְזֶה, but אִלָּם express the conjunction.
- (15) אִלָּם + וּפְתִיל, a gloss to explain צִמֶּר; אִלָּם וּפְתִיל. [This prefixed ו is the *Waw explicative*;
 see note on Jud. 17, 3^b. — P. H.]
- (17) אִלָּם + וְנִתְּן; ὁ και ἐξαέσθον, which corresponds to the plural λήψονται = אִלָּם וְלָקְחוּ
 at the beginning of the verse; [*cf.*, however, אִלָּם וְלָקְחוּ in the following verse, where 15
 אִשׁ מִהוּר is probably due to scribal expansion (so, too, הַמְהוּר in v. 19); see also
 Crit. Notes on Proverbs, p. 55, l. 34. — P. H.]
- (21) אִלָּם + לָהֶם; but אִלָּם לָבָם, which is also found in many Hebr. MSS.
- 20 (1) From the mention of the *first month*, it is clear that originally the year must 20
 also have been specified as in 1, 1.
- (4) אִלָּם + הַבְּאֵת, ὁ ἀνήγαγες. As KAUTZSCH assigns this verse to JE who speaks of
 Moses only, he would read הַבְּאֵת. But it is better to regard this as P's parallel
 to J's v. 5; and as P represents Moses and Aaron as acting together, the plur.
 should be retained. 25
- אִנְחָנוּ וּבְעִירָנוּ, added by RP; בְּעִיר found only in E Gen. 45, 17; Ex. 22, 4. P takes,
 in such circumstances, no notice of cattle; *cf.* Ex. 16, 3.
- (5) הַקְּעִלְתָּנוּ אִלָּם. This clause certainly belongs to J who speaks of Moses only. Hence
 it ought to be pointed as singular.
- (8) אִלָּם + וּרְבֵרְתָם. This clause belongs to J, and the sing. ought to be read for the same 30
 reason as in the preceding note.
 [For מִיָּמִיו *cf.* Crit. Notes on Isaiah, p. 157, l. 11.]
- (11) אִלָּם + כַּמְהוּרָה, but ὁ ἦν ἡδύσθη. If our division of the documents be correct, then the
 pron. suff. was added by RP under the idea that the rod was Moses' own rod.
 P, however, knows only of Aaron's rod which was laid up before JHVH (*cf.* 35
 17, 25). If, on the other hand, אִלָּם + כַּמְהוּרָה be retained, everything about this rod,
 i. e. Moses' rod, would have to be assigned to E, or at any rate to JE as
 KAUTZSCH does. In that case מַלְפְּנֵי יְהוָה must be an addition by RP, for there is
 no hint in OT that Moses' rod was ever laid up before JHVH, as Aaron's was.
 It is to be remembered that in Ex. 4, 2 J represents the rod or staff that Moses 40
 happened to be carrying at that time as having been changed into a serpent,
 but that E represents Moses as receiving a special rod from God (Ex. 4, 17),
 which was therefore called מִטֵּה אֱלֹהִים (Ex. 4, 20).
- (13) One is strongly tempted here to change מְרִיבָה קֶרֶשׁ into מְרִיבָה קֶרֶשׁ, *cf.* 27, 14; Deut. 32, 51,
 in order to get the double play on the words suggested by the occurrence of both 45
 רָבוּ and וַיִּקְרַשׁ in the following clause.
- (14) אִלָּם + לְאִמְרֵי; but *cf.* 21, 21.
- (17) [אִלָּם should be pointed בְּאִר; *cf.* below, p. 58, l. 18. — P. H.]

— אֱלֹהִים —

^a [Or rather, *he said speaking*, i. e. *orally*, not in writing, בְּמִקְרָבָה Ezra 1, 1; see
 GES.-KAUTZSCH § 114, note 3 and *Johns Hopkins University Circulars*, No. 114 (July,
 1894) p. 110^a, note §. — P. H.]

- 17 MSS read ἡγιάσθησαν, **3** *sanctificata sunt*. It is therefore best to retain the Qal of **אל**, and omit **את**. We should then make v. 2 continue on as far as **בְּנִשְׁתָּהָם**.
- (9) **אל** ^א **ואל אהרן** which is found in **ט** and required by the context.
- (11) [**אל** + **התל הננה** is probably a gloss, to harmonize the preceding phrase **יצא הקצף** 5 **מלפני יהוה** with the expression used in the following verse. — P. 11.]
- (19) **לפני העדות**, a phrase found also in v. 25 and in Exod. 30,36 for the usual **לפני העדות אהרן**.
- אל** **לכם**; but **אל** and also several Heb. MSS **לך**, cf. Exod. 25,22; 30,6.36; the plur. might be paralleled by Exod. 29,42. 10
- (28) **אל** + **הקרב**, but wanting in **אל**. The mere repetition of the word as in **אל** really gives no additional emphasis.
- תפני**, on the analogy of **קפני** instead of the regular **תפני** from **תפס**.
- 18 (4) **וי**, i. e. non-Levite; (cf. 1,51); in v. 7, on the other hand = non-Aaronite; cf. 15 Exod. 29,33. The context must always determine the precise meaning of this word. Very often it means a non-Israelite; cf. Exod. 30,33. [It corresponds in some respects to our modern term *outsider*.]
- (7) **למקבת**, a compound found nowhere else but formed like **למיוס** Jud. 19,30; 2 S 17,6; Is. 7,17 and **למךהיום** Exod. 9,18; 2 S 19,25. 20
- אל** **עברה מתנה**, but **עברה ומתנה** **ט** **καὶ λειτουργήσετε λειτουργίας δόμα**, which shows that they did not accent the verse as **אל** does, and that they did not take **עברה** as constr. sing.
- (8) The stem of **אל** **משקה** (and **משקה** Lev. 7,35) is not **משה** to anoint but **משה** to measure, Assy. *mašāru* (with **ח**; cf. Crit. Notes on Ezekiel, p. 86, l. 14 and p. 80, 25 n. 116 of the paper quoted above, p. 41, l. 35). This word, therefore, means *measure, portion* and has nothing to do with *anointing*. See also ZIMMERN, *Beitr. zur babyl. Rel.*, p. 165, n. 11.
- (21) **הלף**, used only here and in v. 21 = *in exchange for*; cf. **חליפה** a change of clothes Gen. 45,22, or *relays of workmen or soldiers* 1 K 5,28; Job 14,14. 30
- (23) In **אל** **הלוי הוא** not only is the use of **הוא** peculiar, but still more so is the sing. **הלוי**. It is explained as meaning *each individual Levite himself*, the **הוא** making the emphatic singular still more emphatic [cf. NÖLDEKE, *Syr. Gr.* § 221]. GRÄTZ emends to **הם** **ועברו הלויים**; but if any change be made, it would be better to read only **ועברו הלויים**. 35
- (26) **הזפתם** **אל**. This form being found only here, it is better to take the ordinary punctuation with **הירק**; cf. STADE, §§ 449^b. 433^d.
- (29) **אל** **כל הרושת** **ט** **ἀφελείτε ἀπαίρεμα**; **כל** is quite out of place here, its insertion being due to a copyist repeating the **כל** rightly found before **מתנחיים**.
- מקדשו** **אל**. EWALD § 255^c takes this to be from **מקדש**, on the analogy of **מרבץ** 40 constr. **מרבץ**, but the form **מקדש** is nowhere found. BÖTTCHER § 369 says that the **ק** is changed into Sh^vvā to give greater emphasis to the suffix. Both explanations are purely imaginary. [Cf. also KÖNIG, *Lehrgebäude*, ii, 1,97, d.] If **מקדש** be retained, it ought to have its usual punctuation with **ק**; but as it really means *sanctuary*, it is possible we ought to read **מקדשו**, which would thus 45 be parallel to **תריבו**.
- (30) **אל** **ללויים**, but **אל** *vobis* **ללויים** was doubtless substituted for **לכם** with the intention of making the reference clearer. It has exactly the opposite effect, for the change makes it rather seem as if the persons addressed were not themselves Levites. 50
- 19 (1) **אל** **ואל אהרן** **אל**, which is however omitted in several Heb. MSS. There is no reason why Aaron should be mentioned here, and v. 2 **אליך** points to Moses only being addressed. When laws are being given, the formula is, almost in-

- 20 (21) **עַבְרֵי אֱלֹהִים**. But the only other instance where **נָתַן** is found governing an acc. without **ל** is 21,23. In both cases the preceding word ends in **ל**. Hence the omission of the prep. before the inf. is most probably a copyist's error caused by the preceding **ל** (*haplography*; cf. above, p. 45, l. 36).
- (26) **אֱלֹהֵי אֵל עֲשֵׂי**, but here such omission is very harsh and not to be paralleled by 27,13^b where **אֵל עֲשֵׂי** is found so near as to render the insertion of **אֵל עֲשֵׂי** quite unnecessary.
- 21 (1) **מֶלֶךְ עִירָא**. This must be considered a gloss both on geographical and on linguistic grounds. Any one reading vv. 1-4 would infer that *Arad* was the place 10 which the Israelites called *Hormah*, since it was the king of Arad who had attacked them, and against whom therefore their anger would be fiercest. But Josh. 12,14 proves that *Arad* was not *Hormah*. Linguistically a *collective* noun like **הַנְּבִיעָנִי** cannot stand in apposition to an individual title like **מֶלֶךְ עִירָא**. The Hebrew cannot mean *the Canaanite king of Arad*. That would require **מֶלֶךְ עִירָא הַנְּבִיעָנִי** 15. Again the king of Arad could not be described as dwelling in the *Negeb*: he dwelt in Arad. The phrase must mean *the Canaanites who dwell in the Negeb*. Hence **מֶלֶךְ עִירָא** must be a gloss inserted by a redactor who remembered Josh. 12,14, but whose memory was better than his powers of reasoning, and who has reproduced his own mistake in 33,40. 20
- דֶּרֶךְ הַקְּרִיִּים** ἡ δὲ ὁδὸς Ἀθαρεμ; but ἈΣ, ὁδὸν τῶν κατασκόπων; **ἄ** *per exploratorum viam* = דֶּרֶךְ הַקְּרִיִּים.
- (3) **אֱלֹהֵי בִידוֹ** which is found in **אֱלֹהֵי בִידוֹ**.
- (8) [For **נָבֵא** cf. Crit. Notes on Ezekiel p. 82, l. 24.]
- (14) The initial **ו** of **וְהָבֵא** is uncertain; cf. above, p. 49, l. 11. **Ἐ**^v reads Ζωοβ, **Ἐ**^m 25 Ζοοβ; hence **אֱלֹהֵי וְהָבֵא** may be miswriting of **וְהָבֵא**.
- (15) The last clause **וְנִשְׁעַן לְנִבּוּל מֵאֵב** seems to be an explanatory gloss.
- (17) For the *Song of the Well* see BUDDÉ's remarks in the Transactions of the Tenth International Congress of Orientalists (Geneva '94) part. 3, pp. 11-18 entitled *Kleinigkeiten zu den historischen Volksliedern des AT*; also his paper on *The Song of the Well in The New World*, Boston, March, 1895 (reprinted, in German, in the *Preussische Jahrbücher*, vol. 82, part. 3, Berlin, Dec. 1895). According to BUDDÉ the words **וּמַדְבָּר מִתְּנָה**, at the end of v. 18, are not geographical names but appellatives, meaning *from the desert a gift* (**וּמַדְבָּרָא אֲתִיהִיבֵת לְהוֹן**), and this constitutes the last hemistich of the song. The **ו** before **מַדְבָּר** is to be 35 attached to the preceding **בְּמִשְׁעָנָהּ** (cf. Crit. Notes on Proverbs, p. 56, l. 33). The text should therefore be restored as follows: —

עָלֵי בָאֵר עָנּוּ לָהּ
בָּאֵר הַפְּרוּקָה שְׂרִיִּים כְּרוּקָה נְדִיבֵי הָעַם
בְּמַחֲקֵק בְּמִשְׁעָנָתָמוּ מַדְבָּר מִתְּנָה:

40

For the brief hemistichs of the first line see Crit. Notes on Proverbs, p. 33, l. 45. The digging of the well on the part of the princes and chiefs is a symbolical action like the solemn opening of a canal or the laying of a corner-stone in our days. The well was probably slightly covered for this purpose so that the emirs and sheiks could lay it bare with their sceptres and staves. By this ceremony 45 the tribe took formal possession of the well (contrast Gen. 21,30). In the last word of the song, **מִתְּנָה**, the writer who inserted these lines probably saw an allusion to **וְאֵתְנָה** in v. 16. The following **וּמַתְּנָה**, at the beginning of v. 19, must be corrected to **וּמַבָּאֵר** (not the last but one word, **מַדְבָּר**, of the preceding verse) although **Ἐ** gives **καὶ ἀπὸ φρέατος** for this **וּמַדְבָּר** (cf. p. 55, l. 3); **Ἐ** **καὶ ἀπὸ φρέατος** must be substituted for **καὶ ἀπὸ Μανθαναειν** which is wanting in **Ἐ**^L and other MSS of **Ἐ**. As stated above, **מַדְבָּר** and **מִתְּנָה** are no geographical names: the next station after **בָּאֵר** was **נַחֲלִיאֵל**. Read, therefore, at the beginning of v. 19: —

- (4) CARPENTER and BATTERSBY, whose *Hexateuch* came into my hands while I was correcting the proof-sheets, make the ingenious suggestion, that 4^b is really Balak's report and ought to stand after v. 2; cf. v. 16.
- (5) יהוה + אלהים. The context shows that this verse belongs to E. Now in E the narrator himself always uses אלהים, although he allows יהוה in the mouths of Balaam and Balak. There is however no need of reading אלהים here, as G does, since the context makes it perfectly clear that the אלהים of v. 4^a is the nominative.
- (7) [ישא משלו] does not mean *he took up his parable* (so AV) but *he uttered his verses*; see Crit. Notes on Proverbs, p. 33, l. 3; p. 66, l. 52.
- (8) Omission of אל and יהוה would improve the rhythm. In a great many cases in the OT the divine names represent subsequent additions. Cf. the restoration of the opening chapter of Deutero-Isaiah in No. 145 of the *Johns Hopkins University Circulars* (May, 1900) p. 39^b where the meter requires, in several hemistichs (3^a. 7^b. 18^a. 13^a. 31^a), the omission of יהוה or אל, or the substitution of a personal suffix. — P. 11.]
- (10) אלהים ומספר את רבעו, an impossible construction as מספר cannot be the acc. of manner and את רבעו the direct acc. after סנה, there being no את before עפר which is the acc. after סנה. Neither can מספר be regarded as a verbal noun with power to govern an acc. like an inf. constr. Besides, there is no point in saying that the fourth part of Israel is innumerable, that being, in fact, a contradiction in terms. This reading must have become current in the interval between G and A. G και τις εξαριθμῆσεται δήμους Ισραηλ; A, και τον ψηφισεν του τεταρτου Ισραηλ; G, και τον αριθμουν του τεταρτου Ισραηλ. Read, with VENEMA, GEDDES, KNOBEL, DILMANN, GRÄTZ, KAUTZSCH, BUHL, following G, רבעו ופי ספר and רבבת (cf. 10. 36) for רבעו אלהים. It is possible, however, that the emendation רבבת is unnecessary; רבעו may be connected not with the Semitic word for four but with the stem of Assyr. *turbu'tu* (רבע?) = *tumult, mêl'e*. [Contrast DELITZSCH's HW 714^b s. v. *turpu'u*. — P. 11.]
- If the last line, which has quite a different tone from the rest of the poem, be not regarded as original, the משל becomes perfectly regular in structure, consisting of three stanzas, each stanza containing two lines, and each line two hemistichs.
- [The last line seems to be a subsequent appendix like the last line of 24.9. Cf. e. g. ש 34, 23 and Dr. K. J. GRIMM's dissertation on *Euphemistic Liturgical Appendixes in OT* (Baltimore, 1900). — P. H.]
- (13) אלהים, but there is no reason why the normal punctuation קָנָנו should not be adopted. [In the same way we must point instead of אלהים (GES.-KAUTZSCH § 100, 0) in Deut. 29, 14; 1 S 14, 39; 23, 23; Esth. 3, 8, קָנָנו on the analogy of קָנָנו. In all the four passages where ישנו occurs there is a certain emphasis which accounts for the *energicum* (GES.-KAUTZSCH § 59, 1). It is not necessary to read in 1 S 14, 39, with THIENUS, WELLI., BUDDÉ, LÖHR, following G εὐν ἀποκριθῆναι (ישנה) κατά Ιωναθαν του υιοσ σου (cf. G και εὐν ταδε εἶπη v. 41 for ישנו; see DRIVER *ad. loc.*) אלהים instead of אלהים or, with KLOSTERMANN and H. P. SMITH, following G v. 41, א.ם יש בי או ביונתן בני אלהים. א.ם ישנו is not predicate to הנצח in the preceding verse but impersonal; א.ם ישנו ביונתן בני אלהים means simply *if it should be my son Jonathan* (see GES.-KAUTZSCH § 119, i). Cf. Arabic ليس عالما or ليس بعالم *he is not learned*, امست بربكم *am I not your lord?*, &c. — P. 11.]
- (16) יהוה אלהים, which accords with the usage of E in the narrative parts. In vv. 12. 16 ΙΗΟΥ occurs in *speeches* and is therefore kept. G has δ Θεός in v. 12, but Κύριος in v. 16.
- (18) [על ערי] appears to be miswriting for אלי = עלי; in Job 32, 11 the ער (for על = אל) in און ער הבונהים אלהים may be due to the influence of the ער at the beginning of the following clause. In the same way we must read, for ועריבם אלהים

- 22 **אל** בני עמון, but in several Heb. MSS and in אֲשֶׁר בני עמון. From this reading **אל** can be easily explained, but not *vice versa*. **אל**'s reading, besides, is so indefinite that the land referred to is, in point of fact, left quite undetermined.
- (6) **אל** נָבֵה בּוֹ **אל**. GRÄTZ's emendation הַבוֹתוֹ not only avoids the exceedingly harsh, and indeed inexplicable, change from the sing. to the plur. but also gives הַבָּה its usual construction with the accusative. 5
- (7) **אל** זָקְנֵי מוֹאָב. This is the only time this phrase occurs in the narrative, and it is to be noted that it is in immediate connection with זָקְנֵי מְרִיץ used only here and in v. 4. Now v. 4 gives equally good sense if זָקְנֵי מְרִיץ be omitted, and this verse reads equally well, and indeed better, if instead of זָקְנֵי מְרִיץ וּזְקְנֵי מוֹאָב we read זָקְנֵי מוֹאָב וּזְקְנֵי מְרִיץ, thus uniting v. 7 more clearly with v. 5. This shows the skill of RP who seems to have wished to prepare the minds of his readers for the war against the Midianites, described in c. 31, by representing them as already in league with Moab against Israel. 10
- (11) **אל** וְעַתָּה **אל**, but וְעַתָּה וְ express the conjunction ו. 15
- (22) **אל** אֱלֹהִים, but יהוה **אל**. The context shows that the latter is the original reading; cf. the usage in the whole passage, vv. 22–35.
- (30) **אל** הַהִסָּכֵן הַסְּכַנְתִּי **אל**, but ἡ ἁπλοῦς ὑπεροπάζει ὑπερίδουσα ἐπισησα.
- (32) **אל** יִרַם occurs only here and in Job 16,11 where it is transitive. GESENIUS maintains however in his *Thesaurus* that יִרַם in Job is Piel and not Qal, and that **אל** יִרַם is really an emphatic synonym of יָרַד, *to go down precipitously*, here therefore *praeceps est via tua contra me*, ἡ ὁδὸς σου ἐναντίον μου, *perversa est via tua mihique contraria*. Hence GRÄTZ would simply read רָע, which would however go better with בְּעֵינַי than with לִנְגְרִי. We have considered it sufficient to mark the text as doubtful. 25
- [There is a difference between רָע בְּעֵינַי and לִנְגְרִי: the former means simply *I do not approve of it*, the latter implies that the matter is *contrary to my will, in opposition to my command*. It is natural that Balaam in his reply (v. 34) uses the milder expression רָע בְּעֵינַי. J's account must have contained some statement corresponding to E's לא הִלַּךְ עִמָּכֶם (v. 12) or לא הִלַּךְ עִמָּכֶם (v. 13); otherwise the וַיִּתֵּר אַף יְהוָה כִּי הוֹלֵךְ הָאֵל at the beginning of v. 22 would be unintelligible (cf. also v. 18: לא אוֹכַל לַעֲבֹר אֶת פִּי יְהוָה). The clause כִּי יִרַם הַדֶּרֶךְ לִנְגְרִי cannot describe the condition of the road; the translation *for the way is precipitous before me* (*denn der Weg ist abschüssig vor mir*; so in KAUTZSCH's *Textbibel*) does not suit the context. AV, *because thy way is perverse before me* is better; but דֶּרֶךְ means here as in Jud. 18,5 (cf. 1 K 18,27; Is. 58,13) *journey, errand*. We must read, with DILLMANN, (following **אל**: **אל** יִרַם, lit. *thou hast precipitated the journey against me*, i. e. *thou hast undertaken the journey rashly against my will*. **אל** יִרַם corresponds to Arabic **ال** and means *to precipitate, i. e.* in Job 16,11 *to cast down*; and in our passage, *to undertake rashly*. The verb is transitive in both passages and Qal, not Piel. It is certainly better to read **אל** יִרַם than to point **אל** יִרַם as Pual or to suppose that the **אל** of the second person may have been assimilated to the preceding radical **אל** (יִרַם) as in Arabic **ال** *خبط* *thou hast struck* for **ال** *خبطت* &c. (WRIGHT-DE GOEJE³ 1, p. 16, C; p. 57, A); cf. Ethiopic **ላ**: *xadägga* for *xadägka* 'thou hast left' or **ለ**: *ṭajjagqni* for *ṭajjagkü* 'I have perceived' (DILLM., *Christ.*, p. 40, No. 18; *Gr.*², p. 184, below). — P. 11.]
- (33) **אל** אוֹלֵי, but **אל** καὶ ἐλ **אל**. The context shows that אוֹלֵי is necessary.
- (36) **אל** עִיר, but the geographical name is certainly better; cf. 21,28.
- 23 (2) **אל** בַּלֵּק וּבֹלַעַם + **אל**, a gloss added by a scribe who thought that Balaam's statement in v. 4 required such an addition. It is not necessary as vv. 14,30 show, for the procedure would be exactly the same on all the three occasions, and Balaam's use of the pronoun *I* is just an instance of *Qui facit per alium facit per se*. 50

- 24 מֵאֵן. It is suggestive that all G Versions render this by Γωγ, G ὑψωθήσεται ἡ Γωγ, AΘΣ, ὑπὲρ Γωγ [*i. e.* נאג for אג; for Γωγ see Crit. Notes on Ezek., p. 99, l. 30.]
- אֵן pointed as Hithpael quite unnecessarily, the Nif. is preferable.
- (8) אֵן must be wrong because of מֵאֵן. Arrows *pierce*, they do not *smash*. 5
[מֵאֵן, however, may mean *to hit, to wound* like Assyr. *maxāqu* (DEL., HW 399^b, 2), Syr. *ܡܫܠܐ* (with *ܫ* instead of *ܥ* on account of the *ܢ*); *cf.* מֵאֵן *wound*, Is. 39, 26, Assyr. *mixqu*, Syr. *ܡܫܫܩܐ*, &c. In Assurb. Sm. 145, 2 we find *ina uqi* (= מֵאֵן) *mixuqu*, *i. e.* *wounded by an arrow* (DEL., HW 121^b), Lat. *sagittā ictus*. The clause, however, makes the line too long and seems to be a gloss.] DILL- 10
MANN's emendation מֵאֵן is the simplest; EWALD's מֵאֵן gives a good word-play but it would represent the enemy as having been too successful. There is, in fact, quite enough of assonance in the readings adopted.
- (9) This verse, as it stands, would be best divided into three lines, and then into 15
two. Probably, however, 9^b is a late addition from Gen. 27, 29 (also by J) though here the lines are given in the reverse order, a fact which may warrant the inference that they have been quoted from memory.
- [The last line, מֵאֵן מֵאֵן מֵאֵן is no doubt a subsequent addition, and it would be better to reverse the order so as to conclude with מֵאֵן, as in Gen. 27, 29; *cf.* above, p. 57, l. 34. Before this addition the last hemistich of the poem 20 seems to have dropped out. Perhaps we should supply a phrase like מֵאֵן מֵאֵן; *cf.* Eccl. 4, 12; Nah. 1, 6, &c.]
- (17) For אֵן we must read, with WELLM., GRÄTZ, following אֵן, — P. H.]
פֵּאֵן, constr. dual. It must mean *the temples* [*cf.* the Judeo-German *Peies*], the very part of the head where a blow is most dangerous. This word is never 25
used metaphorically like פֵּאֵן for *leaders*, although G has ἀρχηγούς.
- אֵן, but וקרקר, though all the Versions take it as a verb. The metaphor in קרקר is certainly not appropriate when applied to the destruction of *men*. It is natural to take this word as parallel to פֵּאֵן; *cf.* Jer. 48, 45: וְתֹאכַל פֵּאֵן מֵאֵן וְקִרְקַר בְּנֵי שֹׁאֵן. 30
- אֵן ἀπαξ λεγ. = פֵּאֵן from פֵּאֵן (*cf.* Lam. 3, 47), synonymous with פֵּאֵן (*cf.* Jer. 48, 45) אֵן make it a proper name, σλοῦς Σηθ, which is evidently wrong since the Israelites themselves would be included.
- (18.19) [V. 19^b must be inserted after 18^a; 18^b is a corrupt variant to 19^b and must be 35
relegated to the margin; the gloss supplying the subject to האביר or האבירו; האביר is impersonal, *cf.* p. 43, l. 31 and Crit. Notes on Proverbs, p. 52, l. 44.]
- (19) For אֵן we should perhaps substitute בית יעקב, unless we prefer to read, 40
with GRÄTZ, מֵאֵן יעקב. — P. II.]
- אֵן. But to what city can this עיר possibly refer? It is unnatural to regard it as being *Ar of Moab*, since the prophecy against Moab ended with 40
v. 17. This prophecy is directed against Edom, *i. e.* Seir. Hence we must read עיר עיר.
- (23) [אֵן after אֵן makes the hemistich too long; it seems to be scribal expansion; *cf.* above, p. 57, l. 11.
The סוף פסוק before וצים should be placed after בתים, — P. II.] 45
- (24) אֵן cannot mean *Hebrews*, *i. e.* *Israelites*, as אֵן understand it; DILLM. seems right in understanding עבר to mean here *all the peoples beyond the Euphrates other than the Assyrians*.
- 25 (4) הוקע, only here and in 2 S 21, 6.9.13, generally taken to mean *hang*, but it 50
almost certainly means *impale*. [Contrast W. ROBERTSON SMITH, *Rel. of the Semites*, p. 398.]
- אותם. Common sense forbids us to refer this pronoun to *all the heads of the people*,

- 23 ההבוננת עילי 38,18 ועליכם, and in 38,18 אתבונן at the beginning of the following verse, רחמי ארץ (ער א); *cf.* above, p. 55, l. 26.
- (20) I should prefer to read לקהתי לקב; *cf.* v. 11; 24,10, and note on Job 1,7. — P. II.]
 א, but אברך א, εὐλόγησω. The first pers. agrees much better with the preceding לקהתי.
- (21) With this reading the nom. is א, which is the nom. of all the verbs in v. 19, and God's blessing of Israel through the mouth of the seer is described in v. 20. אֱלֹהִים have the first pers., thus making the seer the subject. This would require אביט and אראה. It is to be noticed that in each case א is the preceding letter, so that the second א could readily fall out before ראה. This change, however, does not seem necessary. [Besides, הביט and ראה may be impersonal; *cf.* above, p. 43, l. 31. — P. II.]
- (22) This verse is out of place here and has been inserted from 24,8 by a copyist who has also written מציאות instead of מציאו though his eye catching the ט with which the following word begins. That the sing. suff. is preferable to the plur. is obvious from the following לו.
 [It might be well to note that ראם (or rather ראם; *cf.* above, p. 49, l. 23) does not mean *wild ox* (so RV); the Hebrews may have believed in the existence of a *unicorn* (so AV, εἰ μονόκερως). How the idea originated has been shown in our new English translation of the Psalms, p. 173, l. 26. — P. II.]
- (23) Since it is J that speaks of the *rewards of divination* (22,7) the first two hemistichs of v. 23 seem out of place in E's blessing. Besides if this line be omitted as a gloss (so WELHAUSEN) like v. 22, the second משל becomes as regular in form as the first, consisting also of three stanzas, of three double lines each.
- (25) [The negative before תקבנו should be omitted; *cf.* above, l. 3. We expect: — *Thou shalt curse them but not bless them!* — P. H.]
- (28) הפעור. RJE seems to have written this name instead of הפסנה in order that the place where this vision took place might appear different from that mentioned in 23,4, the field of Zophim on the top of Pisgah. The original phrase is found at length in 21,20.
- 24 (3) א, שתם העין א, εἰ ἀληθινὸς ὄρων, רשפיר חוי א. Hence ש = אשר and תם = *perfect*, an explanation adopted by WELHAUSEN but refuted by DILLMANN. It is simpler to read שתם = סתם *to close*, thus referring to the closed bodily eye as contrasted with the opened spiritual eye (גלוי עינים v. 4). The objects which the *clairvoyant* discerns are not perceptible by the senses.
- (4) א נאם at the beginning of v. 4, which improves the rhythm; *cf.* also 2 S 23, 1. — P. II.]
 א, ירע דעת עלין א. This line occurs in v. 16, and must be inserted here. The parallelism of the verse requires it, and obviously the first description of the seer ought to be at least as complete as the second.
 א + אשר before כהה. Its insertion makes the hemistich too long, and it is not found in v. 16. A participial construction is constantly continued by an imperfect (*cf.* GES.-KAUFZSCH § 117, x) and the insertion of a relative is not necessary. WELHAUSEN would make נפל the Nif. of פלל and connect עינים as closely with it as with גלוי.
- (6) א אהלים is doubtful; DILLMANN suggests אילים *palms*, and STADE אלוזים, since *agallochum* does not grow in Palestine. The parallel with ארזים makes א אσηף impossible.
- (7) א, וירם, which is jussive, a form which is quite out of place here. No conjunction is required. We ought, therefore, to transpose ו so as to get the simple fut. ירום. *Cf.* above, p. 45, l. 37.

- 26 like בני in v. 8. It is worthy of notice also that, though Dan is represented as having only one clan, it is actually second in numerical strength. Yet in Jud. 1,34; 18,1 Dan is so weak that it could scarcely retain its position as a tribe.
- (50) אל למשפחתם ופקדיהם. Read לפקדיהם. G has simply ξὶ ἐπισκέψεως αὐτῶν.
- (62) אל + כי after טעלה, obviously inserted by a transcriber whose eye caught the כי of the following clause. 5
- 27 (1) אל צלִפְחָד, an inexplicable punctuation. The name should probably be pronounced צלִפְחָד = *The Dread one is Shadow* i. e. *protection*, following G Σαλφιαδ, J Salphiad. [Cf. NÖLDEKE, *Untersuchungen zur Kritik des AT*, Kiel 1869, p. 89, 10 n. 1.]
אל נקה, but אלG express the conjunction.
- (7) אל אביהם and להם. Many Heb. MSS and להן אל and אביהן. No doubt the masc. form is often used in Heb. for the fem. [cf. notes on Dan. 1,5; 2,33; Jud. 19,24]; but in this particular instance the matter under discussion is a question of sex 15 privilege so that the feminine element ought to have full prominence given to it. Besides the fem. form actually occurs in אל in this very verse and with these same words.
- (21) אל ושאַל לו, and he (i. e. the priest) shall consult JHVH in his behalf; cf. 1 S 22, 10. 13. 15. [For שאַל cf. ZIMMERN, *Beitr. zur babyl. Religion* 2, 1 (Leipzig, 1899) pp. 86.88 20 and the abstract of Prof. JASTROW's paper on the name שמואל and the verb שאַל, in the *Bulletins of the Twelfth International Congress of Orientalists* (Rome, 1899) No. 9, p. 15. According to JASTROW השאלתיהו 1 S 1,28 is a denominative Hif'il, derived from שואַל (cf. Deut. 18,11) = Assyr. *šā'ilu* 'enquirer,' the name of a special class of priests, and should therefore be translated *I have dedicated him* 25 *as priest to JHVH*. See also note 21 of the paper cited above, p. 41, l. 34. For אורים see *op. cit.*, notes 52-61. — P. H.]
- 28 (2) אל לְאִשֵּׁי. The construction is simplified by pointing as constr. plural. אל במערו, but G ἐν ταῖς ἐσφραῖς μου, which corresponds better to the contents of 30 ce. 28.29 and to the summary in 29,39. Cf. Lev. 23,2.
- (3) אל עלה תמיד, but עלה תמיד אל which is supported by vv. 6.10.15.
- (4) אל אחר, not natural with השני following; cf. Exod. 29,39.
- (7) אל יי, owing to the two final letters of ההין being the same. But the insertion יי is as necessary here as the insertion of בלה and שמן in v. 6. It is found in G and 35 in some codices of G, though wanting in GAV.
- Verse 7^b is a late addition, as is shown by the use of שׂרֵב *strong drink*, which is never found elsewhere in connection with a sacrifice, and of בְּקֵדֶשׁ, which cannot mean *in a holy vessel* but may mean either *in a holy place* (which did not need to be said) or *in the sanctuary*. Probably what is intended is *on or* 40 *about the altar*. The language of P would have been more precise.
- (9) [For עֶשְׂרִין = 1/100 ephah, not 1/10 ephah, see above, p. 44, l. 7. — P. 11.]
- (14) אל יהיה after the first הין; but it is quite unnecessary, and does not occur in any of the corresponding verses; cf. vv. 6.7.12.13.
יי ought to stand, as in אל, after the first הין and before לפר, and not, as in אל, 45 after לכבש where it is obviously out of place. See note on v. 7.
- (17) אל מצות יאכל, as in Lev. 23,6. But the reading of אל is to be preferred as being the more idiomatic as well as the more difficult; cf. Exod. 13,7.
- (22) אל ושעיר אחר, a terser formula for the usual ושעיר אחר להטאת אחר as in v. 15.
- (26) אל בשבעתיכם = בחן שבעתיכם.
- (30) אל ושעיר, but several Heb. MSS and אל have ושעיר; cf. vv. 15.22.
אל להטאת which occurs in some Heb. MSS and in אלG, and is evidently even more necessary here than in v. 15. 50

- 25 the only grammatical antecedent as the passage now stands. It must refer to some individual malefactors previously mentioned in the narrative of J as it originally stood.
- (5) שָׁפְטֵי connects this passage with Exod. 18,13-26 which belongs to E, so that we are entitled to infer that this also belongs to E. Θ φυλαῖς, which suggests the reading שִׁבְטֵי. [Cf. Crit. Notes on Proverbs, p. 52, l. 34. — P. 11.]
- (8) קָרְבָּה (Arabic كَرْبَاءُ, cf. English *alcove*) seems to denote the *hinder apartment of the tent* which was reserved for the women.
- (15) [It would perhaps be better to put הַמְּרִינִית before הַקָּרְבָּה (cf. Θ τῆς γυναικὶ τῆς Μυδιανείτιδος τῆς πεπληγυῖα); but הַקָּרְבָּה may be scribal expansion. — P. 11.]
- אֵל + אֵב + אֵב, which is really a gloss, intended to explain אֵשׁוֹת, which may have been the Midianite equivalent for אֵב; cf. Gen. 25,16. In ψ 117,1 we must read בָּל לְאֵמִים instead of אֵל בָּל הָאֵמִים; cf. WELLHAUSEN *ad. loc.* For a possible derivation of the name קָרְבֵי (כּוֹבֵית מֵ) see Crit. Notes on Genesis, p. 96, l. 11.
- (19) This verse is continued in 31,1, RP having seen fit to insert here cc. 26-30. The fact that a *parashah* should actually divide a verse into two, as the accents in אֵל show to be the case here, makes it quite evident that the present division cannot be the original one.
- 26 (3) וַיִּפְקֵד אֹתָם וַיִּדְבֹר אֵל וַיִּפְקֵד אֹתָם which cannot be construed even though אֹתָם were pointed אֹתָם. We have therefore substituted for it the usual technical word for *taking a census*. אֵל + לְאִמֵּר after וַיְהִי, an addition due to an attempt to render וַיִּדְבֹר intelligible.
- (4) אֵל + וְבָנֵי אֵל, as if this were an acc. governed by צִוָּה, but such a construction would require וַיִּצַּח בְּנֵי אֵל, since אֵת מֹשֶׁה precedes. Besides, the phrase *as God commanded Moses and the Israelites* is never found anywhere else. For ל with צִוָּה in the sense of *with regard to*, cf. 32,28 אֵת אֶלְעִזָּר.
- (5) אֵל. The corresponding verses all through this register show that we must read לְמִשְׁפַּחָתָם לְהַנְיָךְ. The insertion is all the more necessary as this is the beginning of the register, cf. vv. 12.20, &c.
- (9) אֵל קְרִיאֵי קְרִוּאֵי, קְרִוּאֵי קְרִיאֵי.
- (10) [For נָם see above, p. 54, l. 24.]
- (14) אֵל לְפָקְדֵיהֶם, Θ ἐκ τῆς ἐπισκοπῆς αὐτῶν; cf. vv. 18.22, &c.
- (28) אֵל + לְמִשְׁפַּחָתָם after בְּנֵי יוֹסֵף. This word is out of place since Manassch and Ephraim must be regarded here as individuals, as the sons of Joseph. It must therefore be transposed to v. 39 after מִנְשֵׁה; cf. vv. 34.35. In v. 37, however, לְמִשְׁפַּחָתָם occurs quite naturally; for there בְּנֵי יוֹסֵף is used collectively, and not as in this verse.
- (30) For אֵל אֶיזֶר and לְהַלֵּךְ read לְאֶיזֶר and לְהַלֵּךְ. This verse and the following are construed in אֵל differently from all the rest of this chapter. We must either read לְהַלֵּךְ, to make it correspond to the rest of these two verses, or else we must insert ל before the name of each of Gilead's other sons, thus making these two verses follow the construction that prevails throughout this chapter.
- (34) אֵל וַיִּפְקְדֵיהֶם, but cf. vv. 27.37, &c. אֵל express the preposition.
- (39) אֵל שְׁמוֹנִים אֵל שְׁמוֹנִים, which אֵל itself supports by the name given to the clan, הַשְּׁמוֹנִי.
- (40) אֵל לְאֶרֶךְ, but this word is necessary to the sense, and is found in Θ J.
- (41) אֵל וַיִּפְקְדֵיהֶם; see note on v. 34.
- (42.43) The Register of Dan is so very peculiar that we may well suspect that the text is corrupt. Dan is the only tribe that has but *one* clan, and yet its *clans* are spoken of almost *ad nauseam*; and nowhere else does מִשְׁפַּחוֹת occur. Perhaps we should make the third and fourth lines read simply as in all the other eleven cases, *viz.* אֵל מִשְׁפַּחַת דָּן לְפָקְדֵיהֶם, and consider אֵל מִשְׁפַּחַת אֵל the official plural just

- 30 ואסרה אל. These consonants ought to be pointed as sing., though the Masorites have employed the vowels of the plur. The plur., which is found in **טז**, is necessary here as נרריה shows.
- (13) [For ל—ל = Assyr. *lû—lû* 'sive—sive' (cf. Ezra 1, 11; Josh. 17, 16) see Crit. Notes on Ezekiel, p. 63, l. 40. — P. II.] 5
- (17) אל בית ט. In v. 14 אל itself has בבית. The error is due to haplography.
- 31 (3) ההקלצו אל. But the Nif. would have a reflexive meaning (cf. 32, 20), which the context will not tolerate. Hence point as Hif., following **Θ** ἐξοπλίσατε, *3 armate.* 10
- (5) ומסרו אל, almost certainly a scribal error. The word מסר *deliver* occurs very frequently in post-biblical Hebrew; its best-known derivative being מסרה *Masorah* i. e. *tradition*; cf. Syr. **ܡܣܪܐ** *information*. Hence the usual rendering here *traditi sunt*. **Θ** ἐξηρίθησαν, which naturally suggests יקפדו, a reading which involves the change of only one letter. [וימסרו may mean *they were sent forth*; 15 cf. Assyr. *muššuru* which is a synonym of Heb. **שָׁלַח**. The Nif. נמסר may have the same meaning as the Pual **שָׁלַח**, Prov. 17, 11; see HAUPT in *Am. Or. Soc. Proc.*, March '94, p. cvii and cf. DEL., *HW* 433^a, 3. Cf. below, l. 33. — P. II.]
- (6) אל + לצבא after הבהן, a repetition which must be due to a scribal error.
- (8) מלבי מרין. The same five are mentioned in exactly the same order in Josh. 13, 2, 20 where they are first called נשיאי מרין and then גיבוי סיהון. The royal title is used here in order to emphasize the greatness of the victory. In 25, 15, indeed, one of them, Zur, is called simply ראש אמות.
- (10) ראו במושבתם seems, at first sight, to be unnecessary tautology but it probably means the cities in which they were then *settled* in contradistinction to those which had 25 *originally* been theirs.
- (14) צבא מלחמה, a phrase used only here in the sense of *expedition*. It generally means *army*; cf. Is. 13, 4; 1 Chron. 7, 4; 12, 37.
- (16) למסר אל, a reading which gives no sense, and must be a scribal error; see note on v. 5. It must stand here for למעל; cf. other passages in which מעל occurs, 30 5, 6; 2 Chr. 36, 14; Ezek. 14, 13. [The reading of the Received Text might be retained if we consider מעל ב to be an explanatory gloss; מפר יהוה may mean *to forsake JHWH*; Assyr. *muššuru* (cf. above, l. 16) means not only *to send forth, to let loose*, but also *to forsake, to abandon*. For אל דבר פער על רבר ביהוה על דבר פער אל למסר מעל ביהוה על דבר פער אל reads τοῦ ἀποστήσαι καὶ ὑπεριδεῖν τὸ ῥῆμα Κυρίου ἔνεκεν Φοῦρα. 35
- (21) For אל הבאים למלחמה we must either substitute היצאים למלחמה, or read, as in v. 14, following **Θ** τοὺς ἐρχομένους ἐκ τῆς παρατάξεως τοῦ πολέμου, מצבא הבאים למלחמה. The two other passages where the phrase בא למלחמה occurs (32, 6 אל יבאו למלחמה, **Θ** πορεύονται εἰς πόλεμον; 1 Chr. 19, 7 אל יבאו למלחמה, **Θ** καὶ ἦλθον εἰς τὸ πολεμῆσαι) are different. See also above, p. 47, l. 30. — P. II.] 40
- (28) והרמת אל, the only instance of this Hif. being pointed in sing. with —; and as no reason can be given for the variation, it is better to keep the normal form; see note on 18, 26.
- אל אהר נפש, a doubly abnormal phrase, אהר being placed first according to the Aramaic idiom, and being masc. although נפש is fem. נפש is a gloss inserted to 45 show that JHWH's tribute was to be taken from the living creatures captured, and not from the inanimate spoil. But this is made perfectly clear by the enumeration in the last clause of the verse. **Θ** μίαν ψυχὴν.
- (29) הקרו אל. The plur., which is expressed also by **Θ** (λήψμεσθε), is due to the following ו having been accidentally repeated. 50
- (30) אל + ו, **Θ** ἔνα ἀπὸ τῶν πεντήκοντα. The gloss is probably due to a scribe who had been impressed with the phrase את האון in v. 47 where it is quite appropriate, and who may also have thought that by the insertion of ו here

- 33 renders this acc. אֲתֶם by αὐτοί; cf. ΘΑΥ^{א.ב.מ} 8^b καὶ ἐπορεύθησαν ὄδον τριῶν ἡμερῶν διὰ τῆς ἐρήμου αὐτοί.
- (8) אֱלֹהֵי הַחַיִּים; but מִפִּי הַחַיִּים, so also Ƨ083 and several Heb. MSS.
- (9) וַיִּהְיֶה שֵׁם. RP has evidently written שֵׁם for בַּאֲלֵם, just because he found it in Exod. 15, 27 from which he copied the rest of the verse. 5
- (37) מִקְרָשׁ. RP must have substituted this for מִדְּבַר צֶן which he would find in his list of stations.
- (40) אֱלֹהֵי + מֶלֶךְ עֵרָר; see note on 21, 1, p. 54, l. 20.
- (52) [For אֱלֹהֵי מִשְׁבֵּית מִשְׁבֵּית, with the figure or the symbols of some deity carved upon it, cf. Lev. 26, 1. In Prov. 25, 11 we must read בְּסִפּוֹת בָּקָף for אֱלֹהֵי בְּסִפּוֹת בָּקָף; 10 cf. Crit. Notes on Proverbs, p. 60, l. 15. — P. 11.]
- (54) אֱלֹהֵי תַמְעִים, but Ƨ ἐλαττώσετε which the context shows to be preferable.
- 34 (1) For the boundaries of the land cf. notes on Ezek. 47, 15-20.
- (2) אֱלֹהֵי + כְּנַעַן after הָאָרֶץ. The presence of the article in הָאָרֶץ shows that כְּנַעַן must 15 be a gloss.
- (3) מִשְׁמֵלָה. Even though in the constr. and with Maqqef ם is pointed with ׁ except in the combination מִשְׁמֵלָה.
- For אֱלֹהֵי צִנְהָ J. AGARDE (*Mittheil.*, 2, 362; *Nominalbildung*, p. 46) reads חֶצֶן.
- אֱלֹהֵי קִיִּיב, but Q^rִיִּיב. 20
- (6) לְנִבּוֹל after הַיַּם הַגְּדוֹל is so peculiar that one is tempted to read לְנִבּוֹל. But GES. (*Thesaur.* 394) has shown that this particular idiom occurs so frequently that it must be accepted as correct; cf. Deut. 3, 16. 17; Josh. 13, 23. 27; 15, 12. 47. The passage Josh. 15, 47 affords a most remarkable instance of the way in which an accidental blunder on the part of a copyist was allowed to remain; for there we read: 25
- וְהַיַּם הַגְּדוֹל וְהַיַּם הַנְּבוֹל וְהַיַּם הַנְּבוֹל וְהַיַּם הַנְּבוֹל, the Masorites not having ventured to free their *text* even from such a gross blunder, the origin of which was perfectly apparent, although, of course, they corrected it in the *margin*. [Perhaps we should read in all these passages וְנִבְלוּ and the adjacent region; cf. KÖNIG, *Syntax*, p. 283, n. 1; STEUER-NAGEL's Comm. on Joshua, p. 203. — P. 11.] 30
- (10) אֱלֹהֵי תַחְצִיבְתֶּם you shall desire for yourselves. This verb seems weak in this connection; and as the technical word תַּחְצִיב occurs in vv. 7, 8, it seems natural that the Hif. of this verb may be found here. Others prefer to keep הַתַּחְצִיב here, and to change תַּחְצִיב into תַּחְצִיב.
- (11) אֱלֹהֵי רִבְלָה. This cannot be Riblah in the land of Hamath, which unquestionably 35 lay beyond the Northern frontier as here described. Besides, the name of that town is never found with the article. Ƨ has a curious division of the Hebrew letters, viz. ἀπὸ Σεπφαμαρ Βηλα, which suggests Σεπφαμ Αρβηλα. The latter word might then be transliterated into Heb. הַר בְּלָה = הַר בְּעֵלָה (with the ה of direction) = הַר בְּעֵל, which would thus come to be הַר בְּעֵל הַרְמוֹן of Jud. 3, 3. 40
- The only objection to this emendation is that the mountain *Baal Hermon* was the very highest peak of the Antilibanus range, and here the frontier is said to go *down* from Shepham to *Harbel*. This term יִר may however be used, technically rather than literally, to denote simple direction. To this day there are visible on the summit of Hermon the ruins of a sanctuary said to have been 45 dedicated to Baal; cf. BELDEKER's *Palestina und Syrien*⁵, p. 325.
- (17) אֱלֹהֵי יִנְחֵלוּ, Qal, but the Piel is obviously necessary; cf. v. 29.
- (18) אֱלֹהֵי לְחָל; cf. preceding note.
- (22) נְשִׂיאֵי. It is curious that this title should not be given to the three leaders mentioned first, but only to the last seven. Still more curiously Ƨ has it only 50 once, viz. in v. 26 while SA omit it everywhere. There can be no special reason for this designation being either given or withheld, for v. 18 proves that all the ten were entitled to it.

- 31 after אהר he made the construction of this verse correspond better to that of אהר נפש which might be already found in v. 28.
- (53) This abnormally short verse is a gloss added by one who wished to make it plain that though the officers acted in this way, the common soldiers kept all they had laid their hands on. It is a very harsh interruption of the narrative, and the phraseology is not happily chosen; for, were it not for the context, the phrase אנשי הצבא would be expected to include all who had taken part in the expeditions, the officers as well as the men. 5
- (54) שרי האלפים והמאה אל, a combination found only here and in 1 Chr. 13, 1. It is contrary to Heb. idiom and especially contrary to the idiom of 1*. Besides, 10 military titles are invariably given among all nations with peculiar accuracy; cf. vv. 48, 52.
- 32 (7) אל K^cthib הנוצין, but v. 9 shows that the Q^{rc} הניצין ought to be preferred.
- (12) הקניי. Θ has the strange rendering ó διακεχωρισμένος; ΣΘ, ó Ναζιραῖος; some 15 codices in the margin, ó Κεκεζαῖος as Θ has in Josh. 14, 6, 14.
- (15) שמה ל instead of the accus., as we should naturally expect. Indeed, were it not for 1 S 23, to לשמה לעיר בעבורי, one would be strongly tempted to strike out the prep. as wrong. [אל שמהם may mean *He will destroy them*, and the following ל (Θ εἰς) may be the emphatic particle (cf. above, p. 47, l. 14): *verily*, 20 *all this people*. The plural suffix after the singular suffix in להניחו is not exceptional. — 1^a. 11.]
- (16) ספינו, as used here and in v. 24, includes wives as well as little children. *House-holds* is perhaps the nearest English equivalent. E uses it in this sense, but J and D confine its meaning to *little children*; cf. v. 26 and Deut. 3, 19. 25
- (17) אל השים. This would mean *in haste*, and does not suit the context. *Armati et accincti*, which suggests השמים; cf. Exod. 13, 18; Josh. 1, 14; 4, 12; Jud. 7, 11.
- (23) אל לצנאכם is a transcriptional error for לצנאכם.
- (25) ויאמר אל. Some argue that this is merely a defective punctuation — ויאמר, and refer to 33, 7; Jud. 8, 6; 1 S 16, 4, &c. as proofs of their theory, but these passages 30 ought all to be corrected. Θ και εἶπαι.
- (30) In Θ there is an insertion in this verse which makes the meaning of אל וגא much plainer, viz. διαβιβάσατε τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν πρότερα ὑμῶν εἰς γῆν Χανααν.
- (38) אל + שם + מוסבת שם after בעל מעון, a late gloss intended either as a briefer form of the 35 last clause of the verse and accidentally inserted in its present position, or else intended to apply only to Nebo and Baal-meon, names that required to be changed because of their association with the heathen gods Baal and Nebo. It is more probable, however, that Baal-meon was alone referred to, there being no evidence that Nebo was ever associated with the god of that name. In that case 40 the punctuation ought to be שם מוסבת שם. Θ περικεκυκλωμένος; Σ, περιτετειχισμένος, as if his reading had been שר מוסבת שר. שר, however, is never used in prose for the wall of a fortified town, but הומה.
- (39) אל ויניש, but וינישו, in accordance with the context. 45
- 33 (7) אל וישב, but וישבו, Θ παρενέβαλον; cf. the verbs in the context and Exod. 14, 2. אל לפני מרגל is probably corrupt, this clause and v. 9 being the only cases in this chapter where ויהי is not followed by the name of the station from which the Israelites start next. Perhaps we might venture to change our text here so as to correspond to Exod. 14, 2: על פני בעל [מרגל] ובין הים על פני בעל 50 וישבו על פי ההריות בין [מרגל] ובין הים על פני בעל. We thus have ויהי followed by the name of the next starting place. No doubt, Θ has παρενέβαλον ἀπέναντι Μαγδώλου, but Θ is not much to be trusted in this chapter where it mistakes אהם for אהם, and then

- 36 יהוה. This made it imperative on the Masorites to use the passive punctuation, צִנָּה. It is possible indeed that יהוה itself may have been inserted here owing to a copyist's eye catching צִנָּה יהוה in the previous clause, in which case ארני would originally be the nom. to צִנָּה, the acc. to which would be *us* understood. 5
- (3) וְנִסְפָּה גַם. But since נחלהן does not immediately follow as in v. 4 and as ירע is also masc. it seems better to retain the reading of א. להם, plur. referring to מִטָּה, because the daughters might marry into different tribes. 5
- (6) א. בעיניהם; cf. vv. 11, 12 and also the note on 27, 7. 10
- א. אחי אביהן גַם, but אחי אביהם א. although, like א, it has בעיניהם; see the preceding note.
- (11) א. הרה, but ט has kaf between the first and second name. It is curious that the names of the daughters should be given here in quite a different order from that found in 26, 33; 27, 1. The order in ט varies: in ט^{AM} it is the same as in א, but in ט^V מלכה is not the first but the last name. 15

- 35 (3) For רָבַח cf. above, p. 51, l. 52.
- (4) [For the Heb. *cubit* see Notes on the English translation of *Ezekiel*, pp. 179f. Ezekiel's long cubit was probably = 21 in. or even 21³/₄. An ordinary cubit contained 30 digits, that is, 19⁵/₈ in. (or 495 mm). According to Ex. 25,23 the Table of the Showbread was 1¹/₂ cubits high. This is the normal height of a table (about 30 in. or 75 cm). — P. 11.]
- (6) אַל + אֲשֶׁר after הַמִּקְלָט. The grammatical construction of this verse is very obscure. The simplest emendation is to strike out אֲשֶׁר, thus making the second תִּהְיוּ the principal verb. [Ὁ καὶ τὰς πόλεις δώσετε τοῖς Λευεῖταις omits the first אֲשֶׁר, not the second. The first אֲשֶׁר of אַל, however, is correct; but for אַל וְאֵם at the beginning of the verse it would be better to read וְעַל and in addition to &c. The last clause of the verse, עֲלֵיהֶם תִּהְיוּ אַרְבַּעִים וּשְׁתַּיִם עִיר, is probably a gloss added to explain the number 48 in the following verse. As עֲלֵיהֶם refers to the cities the fem. suffix, עֲלֵיהֶן, would be more correct (cf. above, p. 61, l. 14). — P. 11.]
- (8) אַל וְאֵם, but יִנְהַל אֵם. Though אֵם, being a distributive, might be followed by a plur. 15 still the sing. suff. to נִחַלְתָּו and עָרֶיךָ and the sing. יִתֵּן make יִנְהַל necessary here.
- (12) אַל וְאֵם, but Ὁ ἀπὸ τοῦ ἀρχιπροεστύουτος τὸ αἶμα. The full phrase is found in vv. 19. 21.24, &c., and is, of course, even more necessary on its first occurrence than afterwards.
- (18) אַל וְאֵם, but וְאֵם אֵם, Ὁ ἐὰν δέ; cf. vv. 16. 17. 20
- (20) אַל וְאֵם בְּלִי; but Ὁ πᾶν σκεῦος; cf. v. 22. Evidently the full phrase is more necessary in the earlier verse than in the later.
- (21) אַל וְאֵם is supported by Ὁ ἦ, and as it is still part of the protasis introduced by וְאֵם in v. 20, it is better to keep it (cf. v. 23) and not change it into וְאֵם as in v. 18.
- (32) אַל וְאֵם, which it is impossible to construe; Ὁ λῦτρα τοῦ φυγεῖν, showing that it 25 had the same reading as אַל and took it to be inf. constr. Qal. But נָפַר cannot possibly govern both לָנוּם and לְשׁוּב if both are infinitives which the latter certainly is. נוּם might possibly be parsed as a pass. part. Qal. Still, for a verb like נוּם such a participle could not be paralleled by Mic. 2,8, שׁוּבֵי מִלְחָמָה,^a because שׁוּב can govern a direct accusative (cf. שׁוּב שְׂבוֹת and שׁוּבְנוּ ψ 85, 5), but נוּם cannot take more than a cognate accusative (Lev. 26,36) and therefore cannot have a passive part. Qal. Hence we must read לָנוּם for him who has fled. This reading, moreover, gives a proper antecedent to the pronoun in מִקְלָטָם, which would otherwise be wanting.
- אַל וְאֵם הַגִּדְלָה, but Ὁ ὁ λερεὺς ὁ μέγας (cf. vv. 25.28). It might indeed be argued 35 that הַגִּדְלָה having been used before is unnecessary here. But as this whole chapter is written in very legal phraseology, the insertion is fully justified on the ground of legal precision. Note e. g. the constant repetition of רָצַח where a pronoun might have sufficed.
- (33) אַל וְאֵם יִשְׁבִּים which is found in אַל וְאֵם; cf. v. 34. 40
- (34) אַל וְאֵם תִּמְצֵא but אַל וְאֵם have plural; cf. אֵתָם in next clause.
- 36 (1) אַל וְאֵם וְלִפְנֵי אֲלֵעֵר הִנְהֵן which is found in אַל וְאֵם; cf. 27,2. The omission is obviously due to the copyist's eye catching the wrong לִפְנֵי.
- (2) אַל וְאֵם וְאֵם בִּיהוּה. The Pual is unnatural especially when the Piel is used in 45 the immediately preceding clause. The error may be easily accounted for thus: When the copyist had written the א of אֵת, his eye next caught the א of אֲדַנִּי, and accordingly he wrote the rest of that word, thus omitting אֵת altogether. One of his successors (of course before the Masoretic points had been introduced) construed אֲדַנִּי as nominative, and being desirous of guarding against the possi- 50 bility of a careless reader taking יהוה to be the accusative, inserted ב before

^a — — — — —

^a [Read, with WELLHAUSEN, שָׁבִי. — P. 11.]

PRINTING BY W. DRUGULIN

POLYCHROMY BY J. G. FRITZSCHE

PAPER FROM FERD. FLINSCH

Leipzig

POLYCHROMY PATENTED FEB. 16, 1897

U. S. PATENT NO. 577,253

[*All rights reserved*]

The Polychrome Bible

in Hebrew

EDITED BY

Paul Haupt.

Now ready:

1. *Genesis*, by C. J. BALL, Oxford. 120 pp. in eight colors, 1896. . . *M.* 7.50
3. *Leviticus*, by S. R. DRIVER, Oxford. 32 pp. in three colors, 1894. . . *M.* 2.50
4. *Numbers*, by J. A. PATERSON, Edinburgh. 67 pp. in 8 colors, 1900. . . *M.* 5.50
6. *Joshua*, by W. H. BENNETT, London. 32 pp. in eight colors, 1895. . . *M.* 3.00
7. *Judges*, by Geo. F. MOORE, Andover. 72 pp. in seven colors, 1900. . . *M.* 6.00
8. *Samuel*, by K. BUDDE, Marburg. 100 pp. in nine colors, 1894. . . *M.* 6.50
10. *Isaiah*, by T. K. CHEYNE, Oxford. 206 pp. in seven colors, 1899. . . *M.* 12.50
11. *Jeremiah*, by C. H. CORNILL, Breslau. 80 pp. in black and red, 1895. . . *M.* 5.00
12. *Ezekiel*, by C. H. TOY, Cambridge, Mass. 116 pp., 1899. *M.* 7.50
14. *Psalms*, by J. WELLHAUSEN, Göttingen. 96 pp. in black and red, 1895. . . *M.* 6.00
16. *Job*, by C. SIEGFRIED, Jena. 50 pp. in four colors, 1893. *M.* 3.50
18. *Daniel*, by A. KAMPHAUSEN, Bonn. 43 pp. in black and red, 1896. . . *M.* 3.00
20. *Chronicles*, by R. KITTEL, Leipzig. 82 pp. in five colors, 1895. . . *M.* 6.00

In press:

9. *Kings*, by B. STADE, Giessen, and F. SCHWALLY, Strassburg.
15. *Proverbs*, by A. MÜLLER and E. KAUTZSCH, Halle.
19. *Ezra-Nehemiah*, by H. GUTHE, Leipzig, and L. W. BATTEN, New York.

The volumes may also be had in substantial and attractive cloth bindings in uniform style with gilt tops. The price of these bindings is *M.* 1.50 net.

Edition de luxe.

In compliance with a desire expressed by several distinguished bibliophiles, an *édition de luxe* has been prepared, printed on the most costly heavy plate paper, in folio, with broad margins, limited to 120 copies signed and numbered by the General Editor. Special prospectus of this large-paper edition with sample pages will be sent free on application. The prices of the *édition de luxe* are *M.* 20 per volume for *Leviticus*, *Numbers*, *Joshua*, *Judges*, *Jeremiah*, and *Daniel*; *M.* 30 for *Psalms* and *Chronicles*; *M.* 40 for *Genesis*, *Samuel*, and *Ezekiel*; and *M.* 60 for *Isaiah*.

Of *Jeremiah*, *Ezekiel*, *Psalms*, and *Daniel* there is also a large-paper edition, limited to 50 copies, printed on *hand-made paper*. The prices of these copies on hand-made paper are the same as the prices of the copies on plate paper.

Subscriptions for the *édition de luxe*, at the special price of *M.* 400 for the entire work, may be left with any bookseller at home and abroad.

PUBLISHED BY

J. C. HINRICHS'SCHE BUCHHANDLUNG

Leipzig

THE JOHNS HOPKINS PRESS
Baltimore

DAVID NUTT, 57-59 LONG ACRE
London, W. C.

—113— Explanation of Colors —114—

THE combination of *red* and *blue*. PURPLE (e. g. 14, 39), represents the composite document JE, commonly known as the *Prophetic Narrative* of 45 the Hexateuch, compiled by an editor or redactor (RJE) about 640 B.C. from two independent sources: viz. (1) the *Judaic Document* J, whose various strata seem to have originated in the Southern Kingdom (Judah) between 850 and 650 B.C., and (2) the *Ephraimitic Document* E, written by natives of the Northern 50 Kingdom (Ephraim or Israel) between 750 and 650 B.C. — In the passages where JE can be separated by literary analysis, J is printed in RED (e. g. 10, 29) and E in BLUE (e. g. 11, 1). — GREEN (e. g. 21, 33) is used for the *Deuteronomistic Ex-* 55 *pansions* (R^D) which were added to JE during the second half of the Exile (i. e. 570—540 B.C.). — BROWN (e. g. 4, 11) marks *Later Strata* of the *Priestly Code* (P), the main body of which (compiled in Babylonia about 500 B.C.) is printed 60 on a white background without any additional coloring. — YELLOW (e. g. 3, 12) indicates the earliest stratum of the *Priestly Code*, viz. the *Law of Holiness* (H), the compiler of which cannot be separated very widely from the priestly prophet Ezekiel (about 570 B.C.). — ORANGE (e. g. 24, 18) is employed for *Later* (Exilic or post-Exilic) *Additions* to the Prophecies of Balaam. — OVER- 65 LINING (e. g. 1, 48) indicates redactional charges or additions.

The arguments for these distinctions are given in the explanatory notes on the English translation of the Book in *The Polychrome Bible*.

—115— List of Contributors —116—

<p>Genesis: C. J. BALL (Oxford).
 Exodus: H. E. RYLE (Cambridge).
 Leviticus: S. R. DRIVER and H. A. WHITE^a (Oxford).
 Numbers: J. A. PATTERSON (Edinburgh).
 5 Deuteronomy: GEORGE ADAM SMITH (Glasgow).
 Joshua: W. H. BENNETT (London).
 Judges: Geo. F. MOORE (Andover).
 Samuel: K. BÜDDE (Marburg).
 Kings: BERNHARD STADE (Giessen) and F. SCHWALLY (Strassburg).
 10 Isaiah: T. K. CHEYNE (Oxford).
 Jeremiah: C. H. CORNILL (Breslau).
 Ezekiel: C. H. TOY (Cambridge, Mass.).
 Hosea: ALBERT SOCIN^b (Leipzig) and KARL MARTI (Bern).
 Joel: FRANCIS BROWN (New York).
 15 Amos: JOHN TAYLOR (Winchester).
 Obadiah: A. HARPER (Melbourne).
 Jonah: FRIEDRICH DELITZSCH (Berlin).
 Micah: J. F. MCCURDY (Toronto).</p> | <p>Nahum: ALFRED JEREMIAS (Leipzig).
 Habakkuk: W. H. WARD (New York). 20
 Zephaniah: E. L. CURTIS (New Haven).
 Haggai: G. A. COOKE (Oxford).
 Zechariah: W. R. HARPER (Chicago).
 Malachi: CLAUDE G. MONTFLORE and I. ABRAHAMSON (London).
 Psalms: J. WILLHAUSEN (Göttingen) 25
 Proverbs: AUGUST MÜLLER^c and EMI. KAUTZSCH (Halle).
 Job: C. SEGFRIED (Jena).
 Song of Songs: R. MARTINEAU^d (London) and J. P. PETERS (New York).
 Ruth: C. A. BRIGGS (New York).
 Lamentations: MORRIS JASTROW, Jr. 30
 Philadelphia).^e
 Ecclesiastes: PAUL HAUPT (Baltimore).
 Esther: T. K. ABBOTT (Dublin).
 Daniel: A. KAMPHAUSEN (Bonn).
 Ezra-Nehemiah: H. GUTHI (Leipzig) and L. W. BATTEN (New York).
 Chronicles: R. KITTEL (Leipzig). 35</p> |
|---|--|

^a Died vii 30 '98. • ^b Died vi 24 '99. • ^c Died ix 12 '92. • ^d Died xii 14 '98.

^e Professor ABRAHAM KUENEN who had agreed to do the Book died xii 10 '91.

Princeton Theological Seminary-Speer Library

1 1012 00007 1532